AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ ALİ MƏHKƏMƏSİNİN 2025-Cİ İL ÜZRƏ FƏALİYYƏTİNƏ DAİR HESABATI

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

MÜNDƏRİCAT

I BÖLMƏ

MÜLKİ KOLLEGİYA

1. Ali Məhkəmənin Mülki kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat 5
1.1. İcraatda olmuş mülki işlər üzrə ümumi statistik məlumatlar 7
1.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili 8
1.3. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair məlumatlar 8
1.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar 11
1.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar 12
1.6. Baxılmış işlərin kateqoriyaları üzrə təhlili 13
1.7. Kassasiya baxışının nəticələrinin apellyasiya məhkəmələrinə münasibətdə təhlili 16
1.8. Məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrlə bağlı məlumatlar 16
1.9. İcraatda olmuş digər işlər barədə məlumatlar 18
1.10. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları 20
1.11. Dövlət rüsumları barədə məlumatlar 20

II BÖLMƏ

CİNAYƏT KOLLEGİYASI

2. Ali Məhkəmənin Cinayət kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat 22
2.1. İcraatda olmuş işlər üzrə ümumi məlumatlar 27
2.2. İcraatda olmuş işlər üzrə icraatın növlərinə (indekslər) dair məlumat 28
2.3. Baxılmış müraciətlərin növlərinə dair məlumat 29
2.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar 30
2.5. Baxışdan çıxarılmış, o cümlədən geri götürülmüş müraciətlərə dair məlumatlar 31
2.6. Məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsinə dair müraciətlərlə bağlı məlumatlar 32

2.7. Kassasiya müraciətlərinə baxılması nəticələrinə dair ümumi məlumatlar 34
2.8. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili 35
2.9. Baxılmış işlərin indekslərinə görə apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar 36
2.10. Baxılmış cinayət işlərinin kateqoriyalarına görə təhlili 37
2.11. Baxılmış cinayət işlərinin kateqoriyalar və nəticələr üzrə təhlili.............................39
2.12. Hökmün icrası qaydasında baxılan işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili........41
2.13. Baxılmış işlərin nəticələrinin təhlili...42
2.14. Məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilmiş kollegial qərarlar 42
2.15. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları (★★★ statuslu qərarlar).................................43

III BÖLMƏ

İNZİBATİ KOLLEGİYA

3. Ali Məhkəmənin İnzibati kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat................46
3.1. İcraatda olmuş işlər barədə ümumi statistik məlumatlar 48
3.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili 49
3.3. Yekunlaşdırılmış işlərin iddianın növləri üzrə təhlili...49
3.4. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair məlumatlar 50
3.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili 52
3.6. Baxılmış işlərin nəticələrinə dair məlumatlar 53
3.7. Müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirlərinə dair işlərin təhlili 60
3.8. Aidiyyət və etirazlarla bağlı məlumatlar..61
3.9. Məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilmiş kollegial qərarlar 62
3.10. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları 63

IV BÖLMƏ

KOMMERSİYA KOLLEGİYASI

4. Ali Məhkəmənin Kommersiya kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat.....65
4.1. İcraatda olmuş işlər üzrə ümumi statistik məlumatlar 67

4.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili 68
4.3. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair statistik məlumatlar 68
4.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar 71
4.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar 72
4.6. Baxılmış işlərin (614 iş) kateqoriyaları üzrə təhlili 73
4.7. Kassasiya baxışının nəticələrinin apellyasiya məhkəmələrinə münasibətdə təhlili 75
4.8. Xarici elementli kommersiya mübahisələrinə dair məlumat 75
4.9. Məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrlə bağlı məlumatlar 76
4.10. İcraatda olmuş digər işlər barədə məlumatlar 77
4.11. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları (★★★ statuslu qərarlar) 80
4.12. Baxılmış işlər üzrə dövlət rüsumlarına dair məlumatlar 80

V BÖLMƏ

ALİ MƏHKƏMƏNİN PLENUMU

5. Ali Məhkəmənin Plenumunun fəaliyyətinə dair ümumi məlumat 82
5.1. Ali Məhkəmənin Plenumunun icraatında olmuş işlər barədə məlumat 84

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

I BÖLMƏ

MÜLKİ KOLLEGİYA

01

1. Ali Məhkəmənin Mülki kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat

Ali Məhkəmənin Mülki kollegiyası (bundan sonra- Mülki kollegiya) "Şəxsiyyət (qeyri-əmlak) hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Ali Məhkəmə Plenumunun qərar layihəsi hazırlanmış və Plenumun 24 dekabr 2025-ci il tarixli 20 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması və sistemli nöqsanların müəyyən edilməsi məqsədilə Plenumun 4 aprel 2025-ci il tarixli 6 nömrəli qərarına əsasən, uşaqla ünsiyyət və alimentlə bağlı Plenum qərarlarının tətbiqi üzrə məhkəmələrin fəaliyyətinin 1 iyun 2025-ci ildən 1 iyun 2026-cı illədək - bir il müddətində monitorinqinin aparılması qərara alınmışdır.

Alimentin indeksasiyası və torpaq mübahisələrində ekspertizanın keçirilməsi ilə bağlı aşağı instansiya məhkəmələrinə icmal məktubları göndərilmiş və müvafiq hüquqi mövqelər çatdırılmışdır.

Məhkəmə təcrübəsində hüquqi mövqelərin sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə Mülki Prosessual Məcəllənin 418-1-ci maddəsinə uyğun olaraq daşınmaz əmlakın vicdanlı əldə edilməsi ilə bağlı mübahisəli məsələlərin Mülki və Kommersiya kollegiyalarının birgə müzakirəsinə çıxarılmışdır.

Mülki kollegiya 2025-ci ildə qəbul etdiyi qərarlarla qanunvericiliyin ayrı-ayrı müddəalarının tətbiqi ilə bağlı çoxsaylı hüquqi məsələlər üzrə vahid yanaşma formalaşdırmış və 19 iş üzrə 3 ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə qərarları qəbul edilərək, axtarış sisteminə daxil edilmişdir.

Ali Məhkəmənin yanında Elmi-Məsləhət Şurasının 10 iyun 2024-cü il tarixli iclasında "Şərəf, ləyaqət, işgüzar nüfuzun müdafiəsi və digər qeyri-əmlak hüquqlarının pozulmasına görə mənəvi zərərin ödənilməsi" mövzusunda mövcud nəzəri və praktiki problemlər müzakirə edilmişdir.

Mülki məhkəmə icraatında vahid məhkəmə təcrübəsinin və məhkəmə qərarlarının sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə Mülki Kollegiyanın sədri tərəfindən il ərzində aşağı instansiya məhkəmələrinin hakimləri ilə onlayn videokonfrans formatında mütəmadi aylıq görüşlər keçirilmiş, mübahisəli hüquqi məsələlər üzrə izahlar verilmişdir.

Ailə, Qadın və Uşaq problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin həyata keçirdiyi Ailə Məcəlləsinin təkmilləşdirilməsi və "Uşaq hüquqları haqqında" yeni qanun layihəsinin qəbul edilməsi layihələri üzrə ətraflı rəy və təkliflər təqdim edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin icraatında olmuş 13 məsələ üzrə yazılı mülahizələr verilmişdir.

Mülki kollegiya tərəfindən Müdafiə Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi, Daşınmaz Əmlakın Dövlət Kadastrı və Reyestri Publik Hüquqi Şəxsi, Hüquqi Ekspertiza və Qanunvericilik Təşəbbüsləri Mərkəzi Publik Hüquqi Şəxsi və digər qurumlarından daxil olmuş qanun layihələri və digər normativ hüquqi aktlar üzrə rəy və təkliflər, məhkəmə təcrübəsi ilə bağlı müraciətlərinə isə müvafiq cavablar verilmişdir.

Mülki kollegiyanın hakimləri vəkillərlə, həmçinin Ədliyyə Nazirliyinin Notariat idarəsi, "Azəriqaz" İB-nin və Azərbaycan Qiymətləndiricilər Palatasının nümayən-

dələri ilə görüşlər keçirmiş, məhkəmə təcrübəsində rast gəlinən problemlərin həlli istiqamətində müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Fevral ayının 28-də Bakıda keçirilmiş Azərbaycan Hakimlərinin I Forumu çərçivəsində "Mülki işlər üzrə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi vəziyyəti, islahatlar və müasir çağırışlar" mövzusunda panel müzakirələr təşkil edilmişdir.

Hesabat ilində Mülki kollegiyanın hakimləri Elşanə Vəliyeva "Hakimliyə namizədlərin və hakimlərin tədrisində səmərəli fəaliyyətə görə" və Zaur Əliyev "Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi sahəsində hüquq elminin inkişafına verdiyi töhfəyə görə" "İlin hakimi" mükafatı ilə təltif olunmuşdur.

Mülki kollegiya iyul ayının 8-də Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsində Türkiyə Respublikası Ali Məhkəməsinin (Yargıtay) Hüquq dairəsi, Azərbaycan Respublikası Mediasiya Şurası, birinci və apellyasiya instansiyası məhkəməsinin hakimləri, mediatorlar və aidiyyəti qurumların nümayəndələri ilə birlikdə "Ailə mübahisələrində mediasiya institutunun tətbiqinin əhəmiyyəti və beynəlxalq təcrübə" mövzusunda dəyirmi masa təşkil etmişdir.

9-10 iyul tarixlərində Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsində Mülki kollegiya ilə Türkiyə Respublikasının Ali Məhkəməsinin (Yargıtay) Hüquq dairəsi arasında işgüzar görüşlər keçirilmiş, əsassız varlanma, vicdanlı alıcı, mənəvi ziyanın tutulması, habelə mülki hüququn digər sahələri ilə bağlı qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

Cari ildə Mülki kollegiyanın sədri tərəfindən 248 vətəndaşın qəbulu (22 qəbul) həyata keçirilmişdir.

1.1. İcraatda olmuş mülki işlər üzrə ümumi statistik məlumatlar

Hesabat dövründə Mülki kollegiyanın icraatında olmuş işlər, o cümlədən qalıq keçmiş işlər, daxil olmuş işlər, həmin işlərdən yekunlaşdırılmış və növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş işlərlə bağlı statistik məlumatlar aşağıdakı diaqramlarda əks etdirilmişdir:

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat[1]	4524	4163	-361 (-8%)
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	624 (13,8%)	495 (11,9%)	-129 (-20,7%)
Hesabat dövründə daxil olan işlər	3900 (86,2%)	3668 (88,1%)	-232 (-5,9%)
Yekunlaşdırılmış işlər	4029 (89%)	3685 (88,5%)	-344 (-8,5%)
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	495 (11%)	478 (11,5%)	-17 (-3,5%)

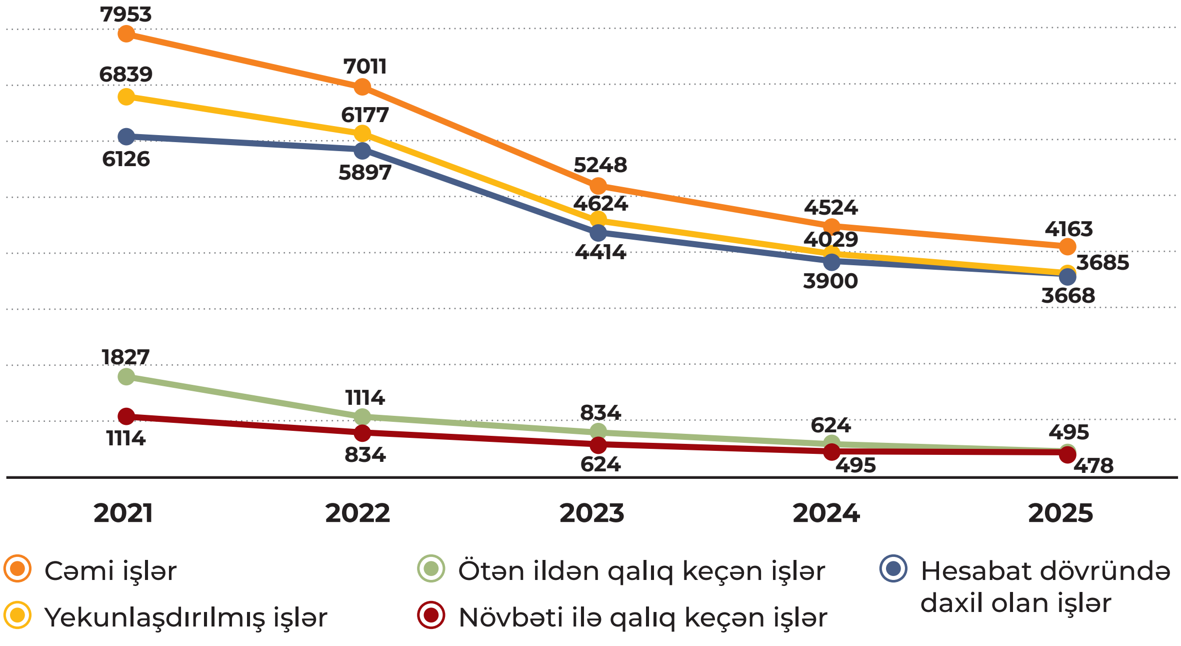

[1] Bu təhlilə xarici ölkələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlər daxil edilməmişdir, həmin məlumatlar Hesabatın 2.14-cü paraqrafında verilmişdir.

1.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili

İl ərzində icraatda olan mülki işlərin icraatların növü üzrə (indeks üzrə) bölgüsü aşağıdakı qaydada olmuşdur:

İcraatın növü	Cəmi icraat			İşlərin yekunlaşdırılma göstəriciləri		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
Mülki işlər	4524 (100%)	4163 (100%)	-8%	4029 (89%)	3685 (88,5%)	-8,5%
Onlardan: qətnamə	3977 (87,9%)	3707 (89,1%)	-6,8%	3494 (87,8%)	3248 (87,6%)	-7%
Onlardan: qərardad	423 (9,35%)	344 (8,26%)	-18,6%	413 (97,6%)	329 (95,6%)	-20,3%
Onlardan: aidiyyət mübahisələri	94 (2,07%)	88 (2,1%)	-6,4%	92 (97,9%)	87 (98,9%)	-5,4%
Onlardan: qərarların icrası qaydasında icraat	2 (0,05%)	-	-	2 (100%)	-	-
Təqdimat	25 (0,56%)	22 (0,5%)	-12%	25 (100%)	20 (90,9%)	-20%
Məhkəmə tərkibinə etiraz	3 (0,07%)	2 (0,04%)	-33%	3 (100%)	1 (50%)	-66,6%

1.3. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair məlumatlar

Hesabat dövründə yekunlaşdırılmış 3577 iş (ümumilikdə yekunlaşdırılmış iş sayı 3685 işə bərabərdir, bununla belə bu təhlildə yalnız apellyasiya məhkəmələrinin aktlarından verilmiş kassasiya şikayətləri üzrə icraatda olmuş işlər nəzərə alınmış, məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələr, məhkəmə tərkibinə etirazlar və təqdimatlar ümumi saya daxil edilməmişdir: 3685-87-20-1=3577) üzrə kassasiyanın mümkünlüyünün yoxlanılması nəticələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

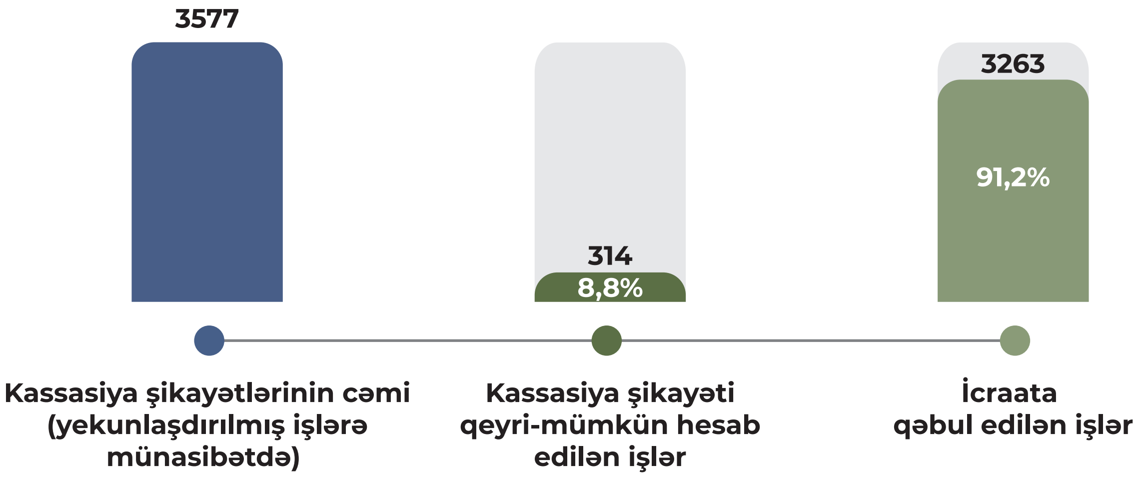

Kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş və kassasiya baxışından çıxarılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsü (yekunlaşdırılmış işlərə münasibətdə faiz göstərici ilə)

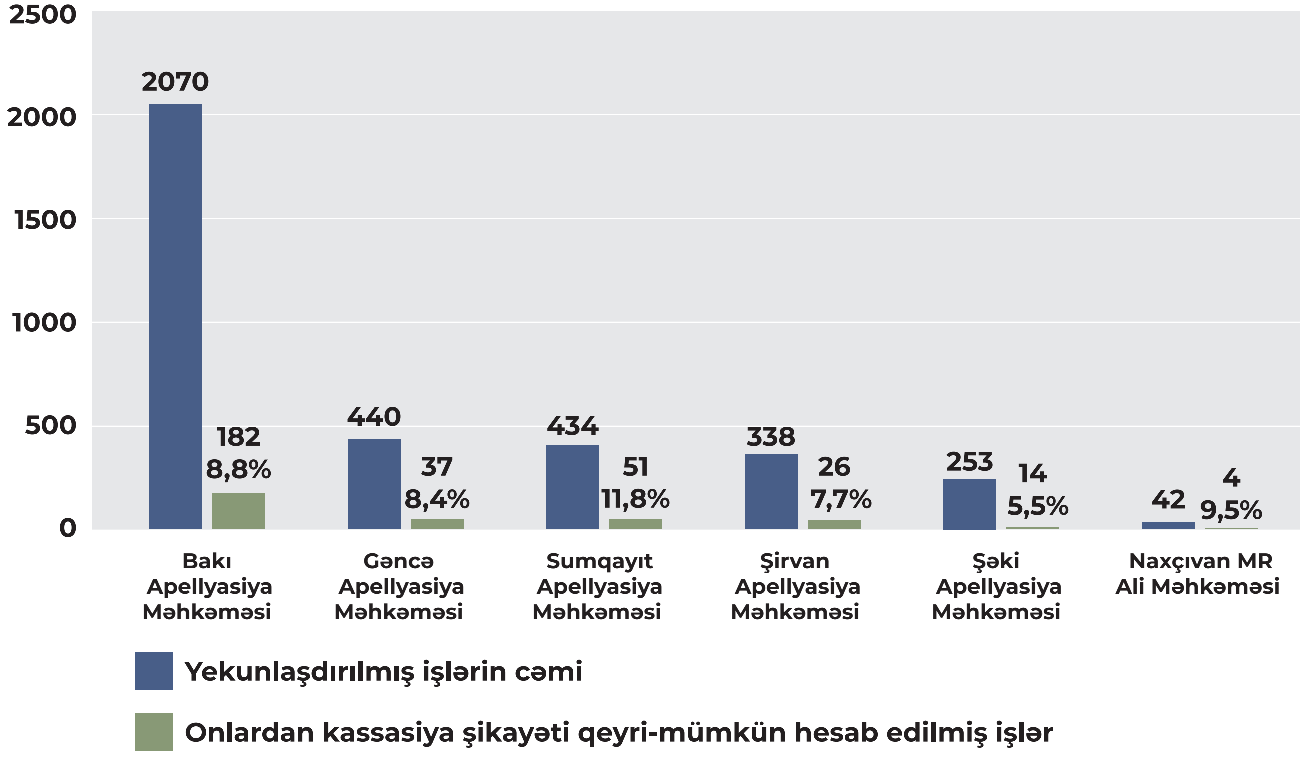

Qeyri-mümkün hesab edilmiş və kassasiya baxışından çıxarılmış kassasiya şikayətlərinin apellyasiya instansiyası məhkəmələri üzrə bölgüsü

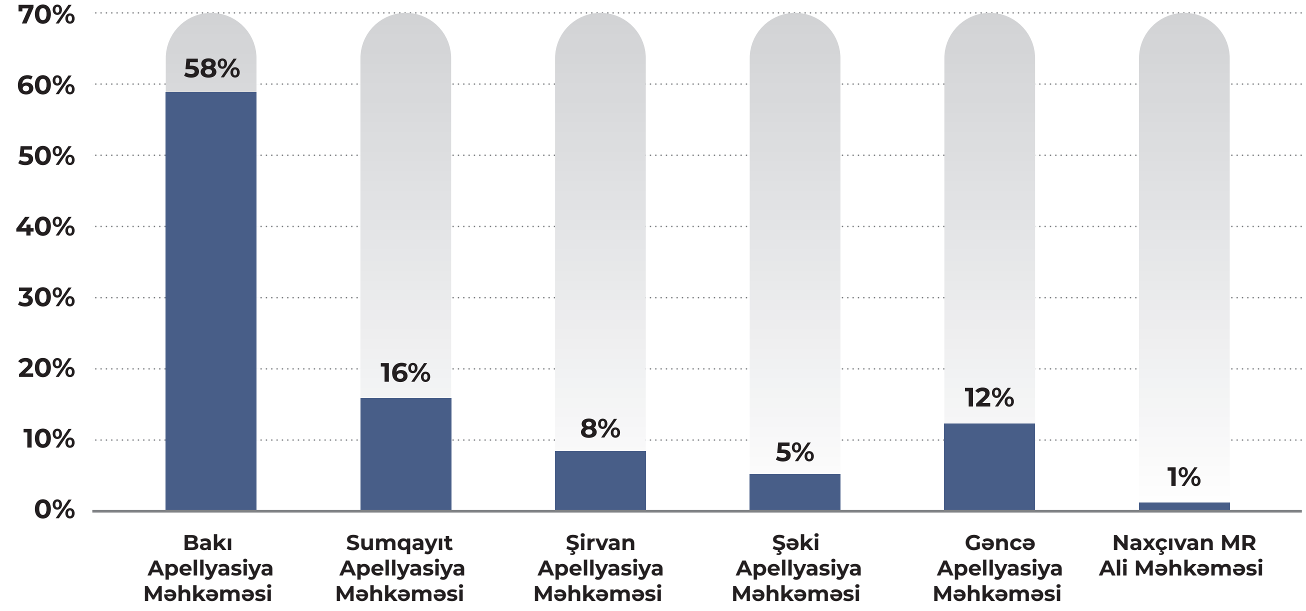

Kassasiya şikayətlərinin qeyri-mümkün hesab edilməsi və kassasiya baxışından çıxarılması ilə bağlı son 5 ilin göstəriciləri

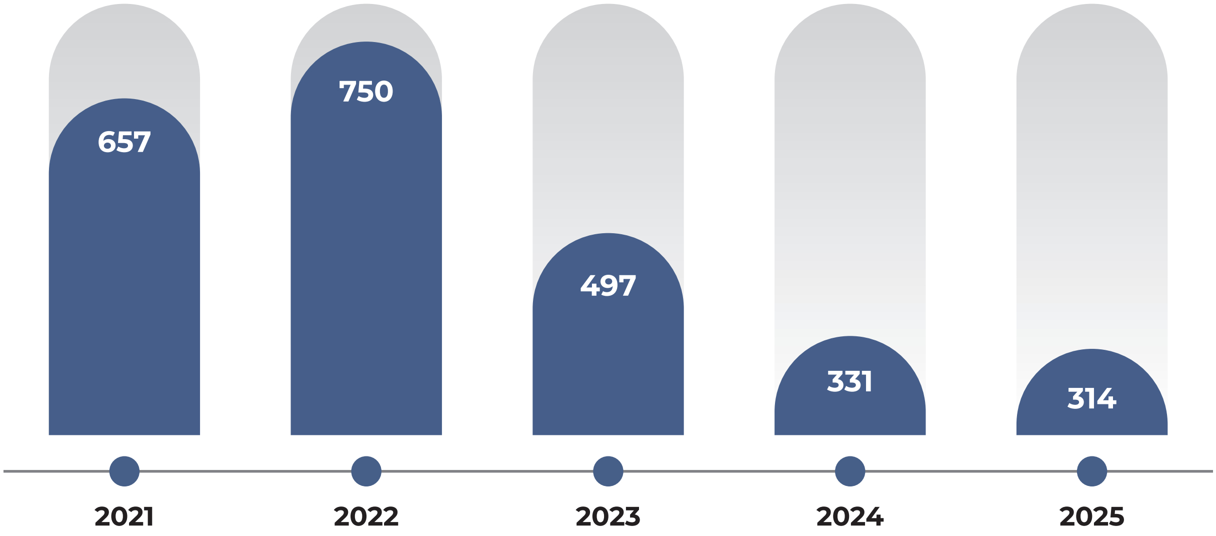

Ötən ilin göstəriciləri ilə müqayisəli təhlil

İşlərin cəmi
- 2024: 331 iş
- 2025: 314 iş

Aradan qaldırıla bilən pozuntular
- 2024: 237 iş (71,6%)
- 2025: 218 iş (69,4%)

Aradan qaldırılması mümkün olmayan pozuntular
- 2024: 46 iş (13,9%)
- 2025: 60 iş (19,1%)

Digər şəxsin kassasiya şikayəti ilə əlaqədar apellyasiya məhkəməsinin müraciəti və şəxsin öz müraciəti
- 2024: 48 iş (14,5%)
- 2025: 36 iş (11,5%)

Kassasiya şikayətinin qeyri-mümkün hesab edilməsi əsasları

Aradan qaldırıla bilən pozuntular:

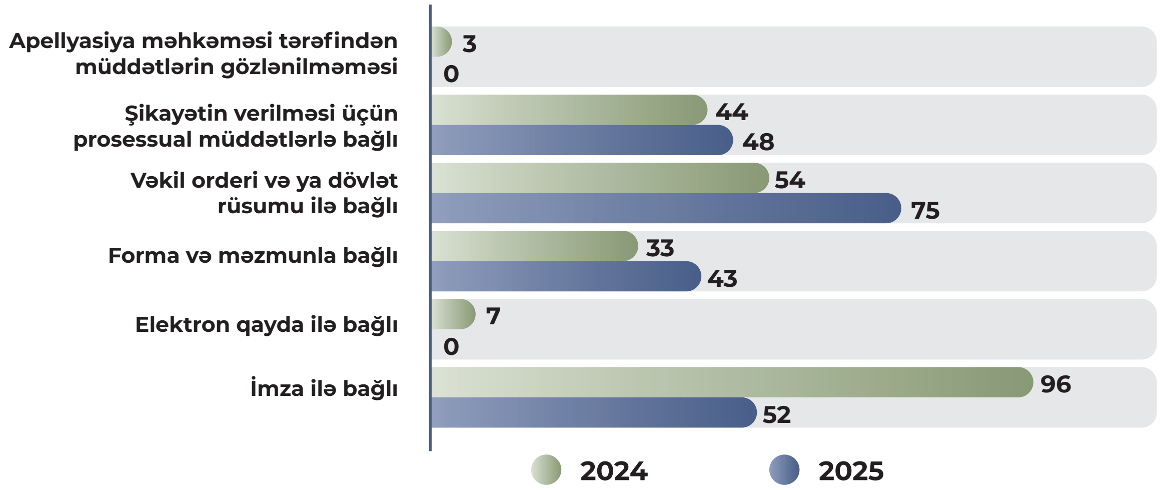

Aradan qaldırılması mümkün olmayan pozuntular:

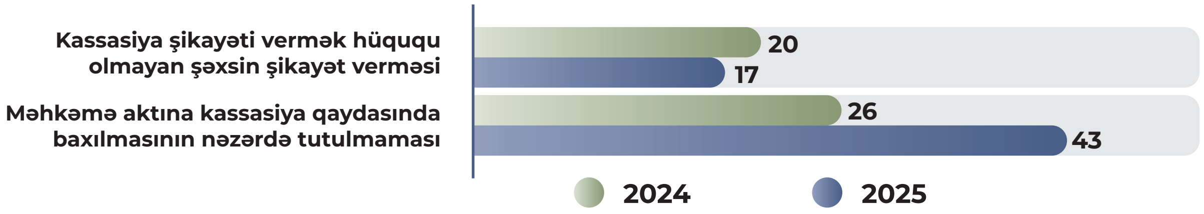

1.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar

Hesabat dövründə Mülki kollegiyada baxılmış işlərin nəticələri, o cümlədən kassasiya icraatına xitam verilmiş işlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

Kassasiya baxışının nəticələri	2024	2025	Faiz göstəricilərinin müqayisəsi
Məhkəmə aktının dəyişdirilmədən saxlanılması	2879 iş (80,7%)	2681 iş (82,5%)	+1,8%
Məhkəmə aktının dəyişdirilməsi	30 iş (0,9%)	27 (0,8%)	-0,1%
Məhkəmə aktının ləğv edilməsi	656 iş (18,4%)	542 (16,7%)	-1,7%
Cəmi	3565 iş (100%)	3250 (100%)	-
O cümlədən, kassasiya icraatına xitam verilməsi	13 iş	13 iş	-
Baxılmış və kassasiya icraatına xitam verilmiş işlərin cəmi	3578 iş	3263 iş	-

1.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar

Məhkəmələr	Daxil olan işlər			Yekunlaşdırılmış işlər		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	2116	2029	-4,1%	2148	2070	-4%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	560	442	-21%	564	434	-23%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	463	442	-4,5%	500	440	-12%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	281	256	-9%	298	253	-15%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	330	351	+6,4%	363	338	-7%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	34	39	+15%	36	42	+17%
Cəmi	3784	3559	-6%	3909	3577	-8%

Daxil olan işlər kütləsi

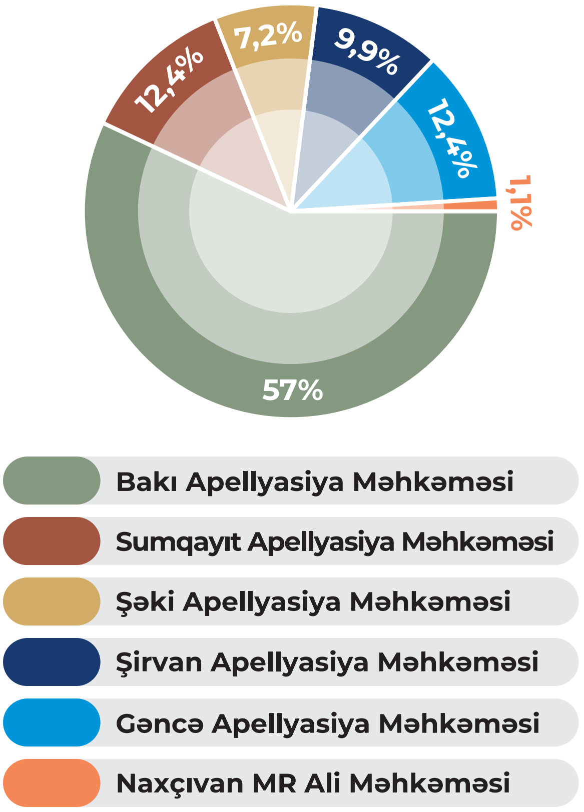

Həll edilən işlər kütləsi

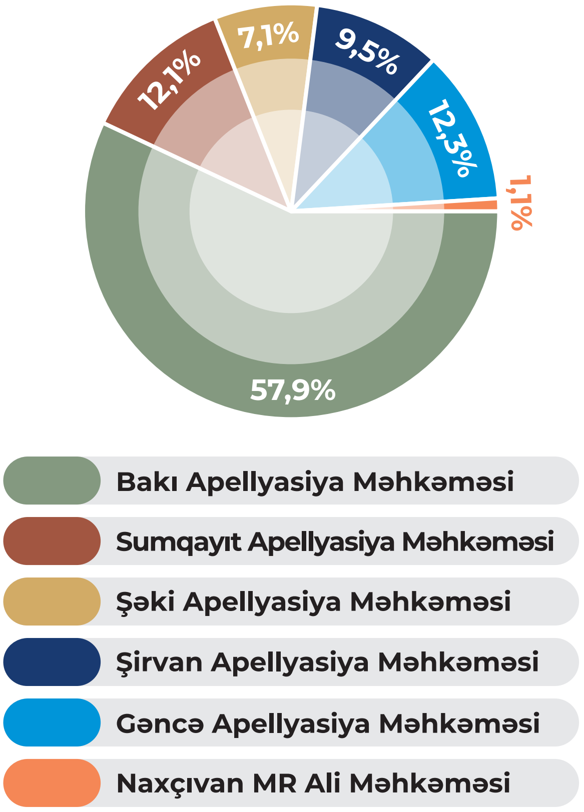

1.6. Baxılmış işlərin kateqoriyaları üzrə təhlili

Kassasiya qaydasında baxılmış cəmi 3250 işdən 2975 iş üzrə apellyasiya məhkəməsinin qətnaməsi, 275 iş üzrə isə apellyasiya məhkəməsinin qərardadı kassasiya baxışının predmeti olmuşdur.

Kassasiya qaydasında baxılmış qətnamələrin təhlili:

I. Apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə bölgü:

İşlərin kateqoriyaları	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi	Cəmi
Ailə-nikah münasibətlərindən yaranan mübahisələr	217 (50,8%)	66 (15,5%)	47 (11%)	37 (8,7%)	53 (12,4%)	7 (1,6%)	427 (100%)
Mülkiyyət hüququ, digər əşya hüquq münasibətlərindən yaranan, o cümlədən mənzil, torpaq mübahisələri	379 (51,9%)	91 (12,4%)	119 (16,3%)	78 (10,7%)	61 (8,4%)	2 (0,3%)	730 (100%)
Əmək mübahisələrindən yaranan mübahisələr	202 (71,4%)	20 (7,1%)	18 (6,4%)	10 (3,5%)	26 (9,1%)	7 (2,5%)	283 (100%)
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) əmələ gələn öhdəliklər üzrə mübahisələr	189 (71,1%)	19 (7,1%)	28 (10,5%)	11 (4,1%)	18 (6,8%)	1 (0,4%)	266 (100%)
Kredit (borc) müqaviləsi üzrə mübahisələr	113 (46,9%)	41 (17%)	36 (14,9%)	13 (5,4%)	33 (13,7%)	5 (2,1%)	241 (100%)
Əqdlərin etibarsızlığı ilə bağlı mübahisələr	143 (64,4%)	24 (10,8%)	34 (15,3%)	10 (4,5%)	7 (3,2%)	4 (1,8%)	222 (100%)
Vərəsəlik hüququndan yaranan mübahisələr	52 (43,7%)	33 (27,7%)	14 (11,8%)	11 (9,2%)	9 (7,6%)	-	119 (100%)
Digər müqavilələr	90 (80,4%)	4 (3,6%)	5 (4,5%)	5 (4,5%)	8 (7%)	-	112 (100%)
Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	33 (46,5%)	12 (16,9%)	10 (14,1%)	4 (5,6%)	11 (15,5%)	1 (1,4%)	71 (100%)
Müqavilələrin dəyişdirilməsi, ləğvi və sairlə bağlı mübahisələr	43 (68,3%)	6 (9,5%)	4 (6,3%)	10 (15,9%)	-	-	63 (100%)
İpoteka müqaviləsi üzrə mübahisələr	30 (78,9%)	3 (7,9%)	1 (2,6%)	2 (5,3%)	2 (5,3%)	-	38 (100%)
Şərəf, ləyaqət və işgüzar nüfuzun müdafiəsi ilə bağlı mübahisələr	22 (61,1%)	2 (5,6%)	2 (5,6%)	3 (8,3%)	7 (19,4%)	-	36 (100%)
Xüsusi icraat işləri	9 (36%)	6 (24%)	5 (20%)	1 (4%)	4 (16%)	-	25 (100%)
Sığorta fəaliyyətindən irəli gələn mübahisələr	19 (95%)	1 (5%)	-	-	-	-	20 (100%)

İcarə (kirayə) müqavilələrindən yaranan mübahisələr	12 (70,6%)	1 (5,9%)	1 (5,9%)	-	3 (17,6%)	-	17 (100%)
Əqli mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	1 (50%)	-	1 (50%)	-	-	-	2 (100%)
Digər işlər	196 (64,7%)	33 (10,9%)	13 (4,3%)	24 (7,9%)	30 (9,9%)	7 (2,3%)	303 (100%)
Cəmi	1750 (58,8%)	362 (12,2%)	338 (11,4%)	219 (7,4%)	272 (9,1%)	34 (1,1%)	2975 (100%)

II. Kassasiya baxışının nəticələrinə münasibətdə bölgü:

İşlərin kateqoriyaları	Cəmi	Ümumi qətnamələrlə faiz nisbəti	Dəyişdirilmədən saxlanılmış	Ləğv edilmiş	Dəyişdirilmiş
Ailə-nikah münasibətlərindən yaranan mübahisələr	427	14,4%	345 80,8%	73 17,1%	9 2,1%
Mülkiyyət hüququ, digər əşya hüquq münasibətlərindən yaranan, o cümlədən mənzil, torpaq mübahisələri	730	24,5%	595 81,5%	128 17,5%	7 1%
Əmək mübahisələrindən yaranan mübahisələr	283	9,5%	235 83%	47 16,6%	1 0,4%
Mülki hüquq pozuntularından (deliktlərdən) əmələ gələn öhdəliklər üzrə mübahisələr	266	8,9%	221 83,1%	39 14,7%	6 2,3%
Kredit (borc) müqaviləsi üzrə mübahisələr	241	8,1%	206 85,5%	35 14,5%	-
Əqdlərin etibarsızlığı ilə bağlı mübahisələr	222	7,5%	184 82,9%	38 17,1%	-
Vərəsəlik hüququndan yaranan mübahisələr	119	4%	100 84%	19 16%	-
Digər müqavilələr	112	3,8%	90 80,4%	20 17,9%	2 1,8%
Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	71	2,4%	59 83,1%	12 16,9%	-
Müqavilələrin dəyişdirilməsi, ləğvi və sairlə bağlı mübahisələr	63	2,1%	51 81%	12 19%	-
İpoteka müqaviləsi üzrə mübahisələr	38	1,3%	33 86,8%	5 13,2%	-
Şərəf, ləyaqət və işgüzar nüfuzun müdafiəsi ilə bağlı mübahisələr	36	1,2%	24 66,7%	11 30,6%	1 2,8%
Xüsusi icraat işləri	25	0,8%	21 84%	4 16%	-
Sığorta fəaliyyətindən irəli gələn mübahisələr	20	0,7%	14 70%	6 30%	-
İcarə (kirayə) müqavilələrindən yaranan mübahisələr	17	0,6%	13 76,5%	4 23,5%	-
Əqli mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	2	0,1%	-	2 100%	-
Digər işlər	303	10,2%	258 85,1%	44 14,5%	1 0,3%
Cəmi	2975	100%	2449 82,3%	499 16,8%	27 0,9%

Kassasiya qaydasında baxılmış qərardadların təhlili:

I. Apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə bölgü:

Prosessual məsələnin məzmunu	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Cəmi
Iş üzrə icraata xitam verilməsi	43 (56,6%)	6 (7,9%)	-	14 (18,4%)	1 (1,3%)	12 (15,8%)	76 (100%)
Kassasiya şikayətinin geri qaytarılması	33 (44,6%)	14 (18,9%)	1 (1,4%)	14 (18,9%)	2 (2,7%)	10 (13,5%)	74 (100%)
Kassasiya şikayəti verilməsi üçün ötürülmüş müddətin bərpası	31 (47%)	9 (13,7%)	1 (1,5%)	8 (12,2%)	7 (10,6%)	10 (15%)	66 (100%)
Apellyasiyanın qeyri-mümkünlüyü	20 (41,6%)	12 (25%)	-	7 (14,6%)	6 (12,5%)	3 (6,3%)	48 (100%)
MPM 402.2.5 (məhkəmə aidiyyəti)	2 (20%)	-	-	-	4 (40%)	4 (40%)	10 (100%)
MPM 402.2.5 (ərazi aidiyyəti)	-	-	1 (100%)	-	-	-	1 (100%)
Cəmi	129 (46,9%)	41 (14,9%)	3 (1,1%)	43 (15,6%)	20 (7,3%)	39 (14,2%)	275 (100%)

II. Kassasiya baxışının nəticələrinə münasibətdə bölgü:

Prosessual məsələnin məzmunu	Cəmi	Ümumi qərardadlara faiz nisbəti	Dəyişdirilmədən saxlanılmış	Ləğv edilmiş
Iş üzrə icraata xitam verilməsi	76 (100%)	27,6%	59 (77,6%)	17 (22,4%)
Kassasiya şikayətinin geri qaytarılması	74 (100%)	26,9%	68 (91,9%)	6 (8,1%)
Kassasiya şikayəti verilməsi üçün ötürülmüş müddətin bərpası	66 (100%)	24%	61 (92,4%)	5 (7,6%)
Apellyasiyanın qeyri-mümkünlüyü	48 (100%)	17,5%	37 (77%)	11 (23%)
MPM 402.2.5 (məhkəmə aidiyyəti)	10 (100%)	3,6%	7 (70%)	3 (30%)
MPM 402.2.5 (ərazi aidiyyəti)	1 (100%)	0,4%	-	1 (100%)
Cəmi	275 (100%)	100%	232 (84,4%)	43 (15,6%)

1.7. Kassasiya baxışının nəticələrinin apellyasiya məhkəmələrinə münasibətdə təhlili

Hesabat dövründə Mülki kollegiyada baxılmış işlərin nəticələri (iddiadan imtina, barışıq sazişi və sairə obyektiv əsaslarla ləğv edilmiş məhkəmə aktları da daxil olmaqla) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə aşağıdakı kimi olmuşdur:

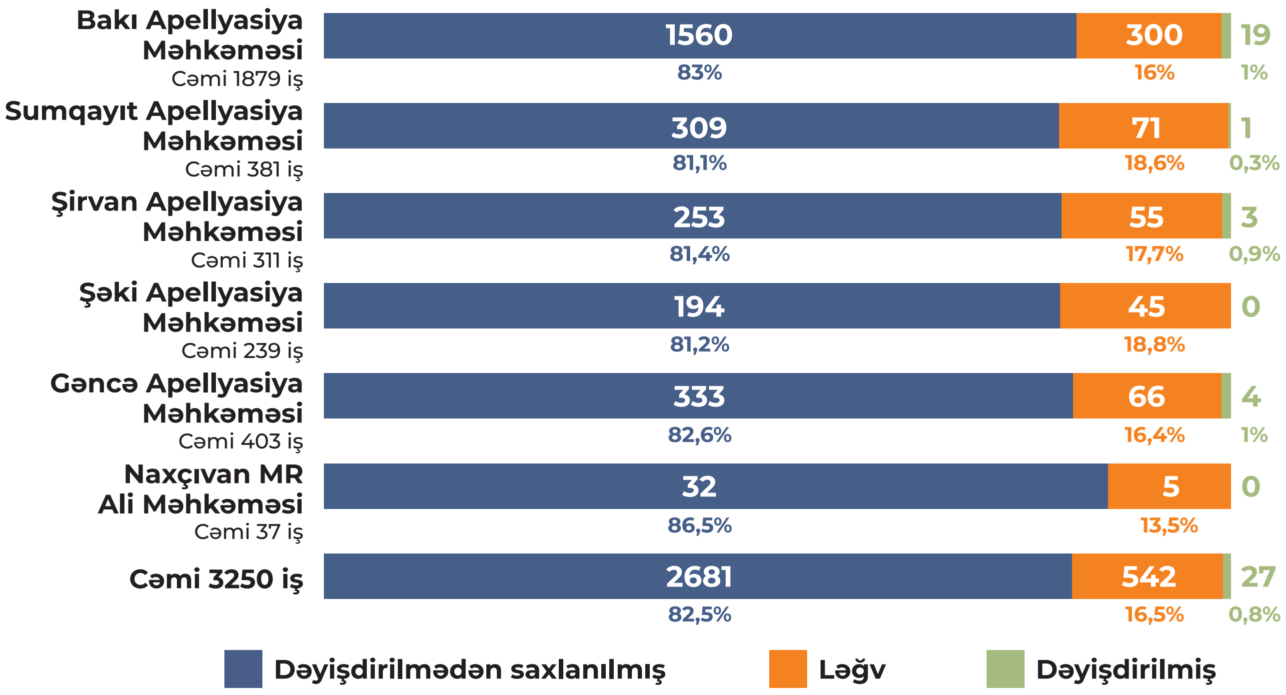

1.8. Məhkəmə aidiyyatınə dair mübahisələrlə bağlı məlumatlar

Aidiyyət işlərinin daxil olduğu birinci instansiya məhkəmələrinin yurisdiksiyasında olduğu apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgü

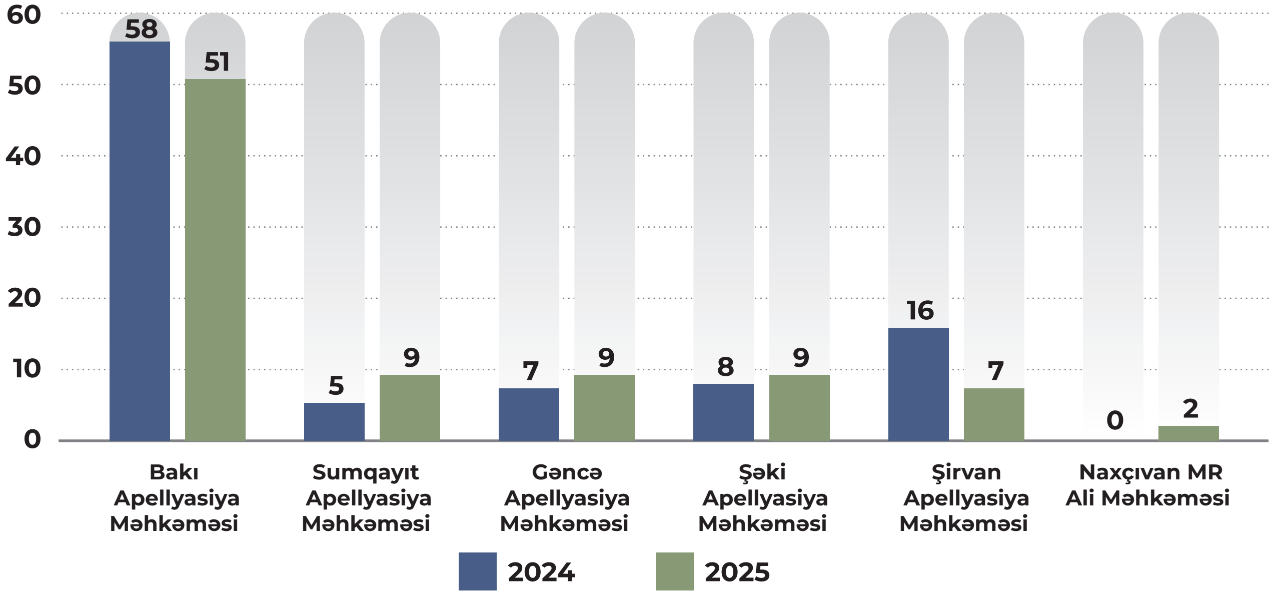

Mülki kollegiyada məhkəmə aidiyyətinə dair baxılmış işlərin son 5 il üzrə müqayisəsi

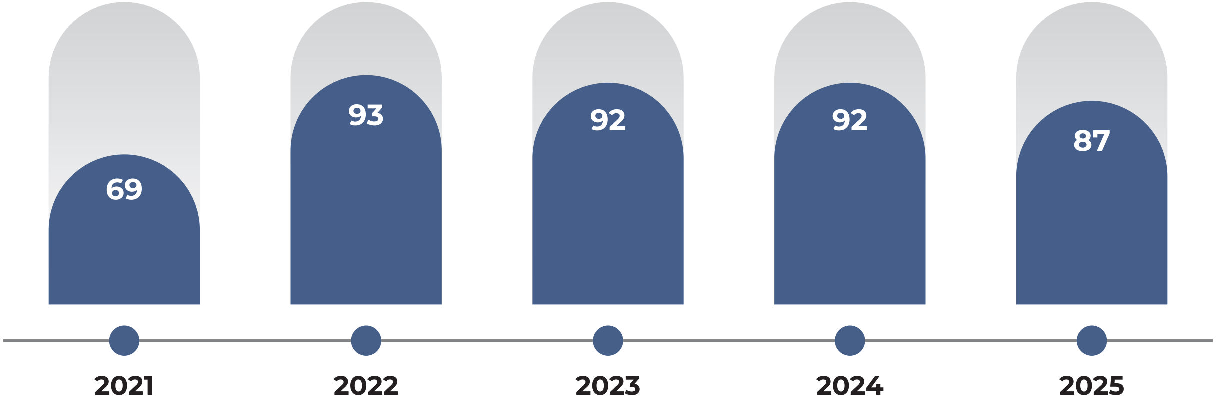

Hesabat dövründə icraatda olmuş 88 aidiyyət mübahisəsindən 87 iş yekunlaşdırılmış, 1 iş isə növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmişdir. Aidiyyət mübahisələrinin yekun nəticələrinə dair məlumatlar aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir:

Aidiyyət işlərinin cəmi		Qərardadlardan verilmiş şikayətlərin nəticəsi				Məhkəmələr arasında fikir ayrılığının həlli
		Cəmi	Şikayət təmin edilmiş, qərardad ləğv edilmiş	Şikayət rədd edilmiş, qərardad dəyişdirilmədən saxlanılmış	Şikayət qeyri-mümkün hesab edilmiş	
2024	92	90 (97,8%)	18 (20%)	56 (80%)	16	2 (2,2%)
2025	87	76 (87,3%)	23 (40,4%)	34 (59,6%)	19	11 (12,7%)

Ləğv edilmiş məhkəmə aidiyyətinə dair qərardadların təhlili

Düzgün müəyyən edilməyən qiymətləndirici meyarın növü	Bakı AM-in yurisdiksiyası üzrə	Sumqayıt AM-in yurisdiksiyası üzrə	Gəncə AM-in yurisdiksiyası üzrə	Şəki AM-in yurisdiksiyası üzrə	Şirvan AM-in yurisdiksiyası üzrə	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsinin yurisdiksiyası üzrə	Cəmi
Mübahisə predmeti	9	-	-	-	-	-	9 (39,1%)
Münasibətin xarakteri	3	1	3	1	1	1	10 (43,5%)
Subyektiv tərkib	2	-	-	-	1	-	3 (13%)
Digər əsas	1	-	-	-	-	-	1 (4,4%)
Cəmi	15 (65,1%)	1 (4,4%)	3 (13%)	1 (4,4%)	2 (8,7%)	1 (4,4%)	23 (100%)

1.9. İcraatda olmuş digər işlər barədə məlumatlar

Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlər üzrə statistik təhlil

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat	372 (100%)	416 (100%)	+11,8%
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	39 (10,5%)	49 (11,8%)	+25,6%
Hesabat dövründə daxil olan işlər	333 (89,5%)	367 (88,2%)	+10,2%
Yekunlaşdırılmış işlər	323 (86,8%)	378 (90,9%)	+17%
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	49 (13,2%)	38 (9,1%)	-22%

Yekunlaşdırılmış işlər üzrə qətnamələrin tanınma və icra proseduruna görə təhlili:

İşlərin növü	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması	277 (89,4%)	324 (85,7%)	+16,7%
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin icrası	-	-	-
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası	46 (10,6%)	54 (14,3%)	+17,4%

Yekunlaşdırılmış işlər üzrə mübahisənin kateqoriyasına görə təhlili:

Tanınması üçün müraciət edilən qətnamənin mahiyyəti	İşlərin sayı
Nikahın pozulması	338 (89,4%)
Aliment tələbi	11 (2,9%)
Uşağın yaşayış yerinin müəyyən edilməsi	5 (1,3%)
Uşaqla ünsiyyət qaydasının müəyyən edilməsi	3 (0,9%)
Övladlığa götürmə	2 (0,5%)
Adın dəyişdirilməsi	2 (0,5%)
Pul vəsaitinin tutulması	16 (4,2%)
Vərəsəlik şəhadətnaməsinin verilməsi	1 (0,3%)
Cəmi	378 (100%)

Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlərin nəticələrinin təhlili

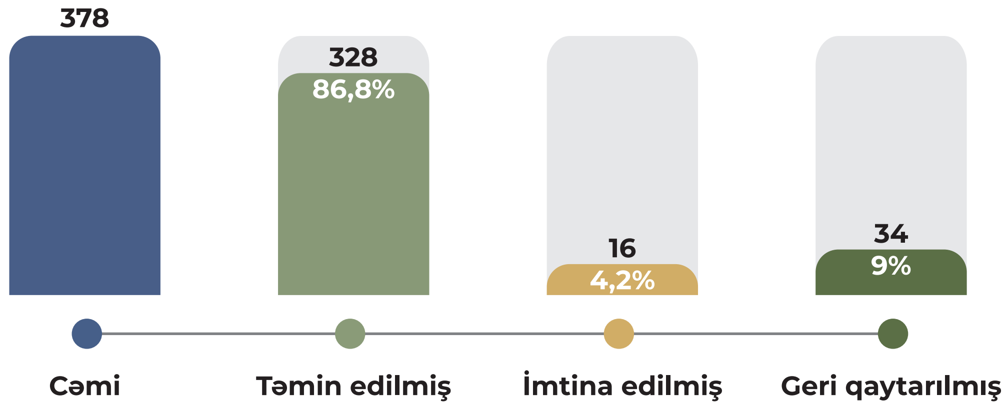

Tanınmadan imtina əsasları:

A) *Tanınması üçün müraciət edilən qətnamənin qanuni qüvvəyə mindiyi andan 3 ildən çox müddət keçməsi – 7 iş*

B) *Tanınması üçün müraciət edilən qətnamənin qanuni qüvvəsini almaması – 2 iş*

C) *işin Azərbaycan Respublikası məhkəməsinin müstəsna səlahiyyətinə aid olması – 5 iş*

D) *Tanınmanın qanunvericiliyə zidd olması – 2 iş*

Mülki işlər üzrə Plenuma müraciətlər üzrə ümumi məlumat

Müraciətin növü	Cəmi icraat		Artıb-azalma faizləri	Yekunlaşdırılmış		Artıb-azalma faizləri
	2024	2025		2024	2025	
Əlavə kassasiya şikayətləri	269	291	+8,2%	250	269	+7,3%
Yeni açılmış hallar üzrə icraatla bağlı ərizələr	77	73	-5,2%	72	64	-11,1%
İşdə iştiraka cəlb edilməyən, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərin ərizələri	23	12	-47,8%	21	12	-42,8%
Cəmi	369	376	+1,9%	343	345	+1,7%

Mülki işlər üzrə Plenuma müraciətlərə baxılma nəticələrinin təhlili

Müraciətin növü	Cəmi yekunlaşdırılmış		Rədd edilmiş		Plenum baxışına çıxarılmış	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Əlavə kassasiya şikayətləri	250	269	249	268	1	1
Yeni açılmış hallar üzrə icraatla bağlı ərizələr	72	64	70	62	2	2
İşdə iştiraka cəlb edilməyən, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərin ərizələri	21	12	21	12	-	-
Cəmi	343	345	340	342	3	3

Apellyasiya instansiyası məhkəmələrindən daxil olmuş etirazlarla bağlı məlumatlar

Hesabat dövründə Mülki kollegiyaya apellyasiya instansiyası məhkəməsinin bütün məhkəmə tərkiblərinə qarşı etirazla bağlı cəmi 1 müraciət daxil olmuşdur.

Etirazın verildiyi apellyasiya məhkəməsi	Etirazın əsası	Etirazın həlli
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	İddianın həmin məhkəməyə qarşı qaldırılması	Etiraz təmin edilmiş, iş baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə verilmiş

1.10. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları

Vahid məhkəmə təcrübəsini müəyyən edən qərarlar (★★★ statuslu qərarlar)

№	Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
1	Müqavilə münasibətlərindən yaranan mübahisələr üzrə	2[102]-445/2025 2[102]-2697/2025	02.06.2025 10.09.2025
2	Əmək münasibətlərindən yaranan mübahisələr üzrə	2[102]-415/2025 2[102]-669/2025 2[102]-2525/2025	26.02.2025 10.04.2025 01.10.2025
3	Mülkiyyət hüququnun müdafiəsi ilə bağlı yaranan mübahisələr üzrə	2[102]-233/2025 2[102]-510/2025 2[102]-789/2025 2[102]-1109/2025 2[102]-1116/2025 2[102]-1067/2025 2[102]-1870/2025	11.02.2025 11.03.2025 08.04.2025 13.05.2025 22.04.2025 06.05.2025 02.07.2025
4	Vərəsəlik münasibətlərindən yaranan mübahisələr üzrə	2[102]-766/2025 2[102]-2739/2025	25.04.2025 21.10.2025
5	Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqların realizəsi ilə bağlı mübahisələr üzrə	2[102]-2856/2025	04.11.2025
6	Prosessual məsələlər üzrə	2[102]-385/2025 2[102]-188/2025 2[102]-3152/2025 2[102]-3376/2025	17.01.2025 21.01.2025 21.10.2025 23.10.2025
Cəmi – 19			

1.11. Dövlət rüsumları barədə məlumatlar

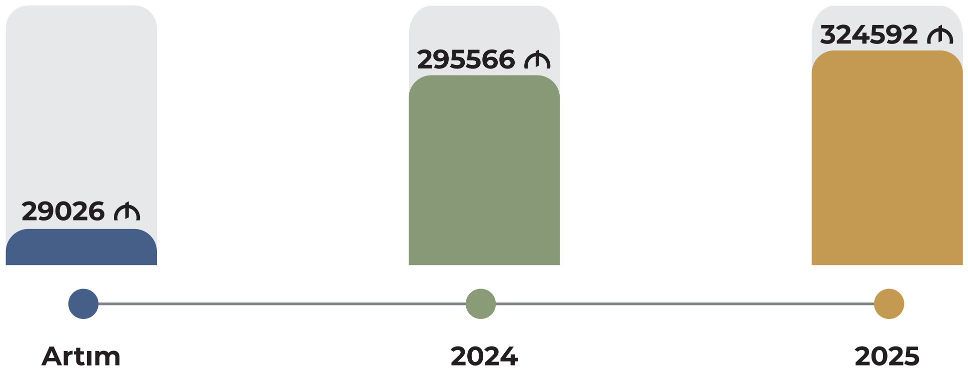

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

II BÖLMƏ

CİNAYƏT KOLLEGİYASI

02

2. Ali Məhkəmənin Cinayət kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət kollegiyası (bundan sonra- Cinayət kollegiyası) tərəfindən 2025-ci ildə hüququn tətbiqi sahəsində vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması məqsədi ilə "Azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər üçün cəzaçəkmə müəssisəsinin növünün məhkəmələr tərəfindən təyin edilməsi təcrübəsi haqqında" Ali Məhkəmənin Plenum (bundan sonra – Plenum) qərarının layihəsi hazırlanaraq, Plenumun 2025-ci il 4 iyul tarixli 11 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir.

Həmçinin, Plenum qərarlarının təkmilləşdirilməsi istiqamətində işlər davam etdirilərək "Silahın, onun komplekt hissələrinin, döyüş sursatının, partlayıcı maddələrin və qurğuların qanunsuz hazırlanmasına, dövriyyəsinə və talanmasına dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 2005-ci il 27 may tarixli 2 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 2025-ci il 4 aprel tarixli 8 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Yetkinlik yaşına çatmayanların cinayətləri barədə işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 2008-ci il 30 iyun tarixli 4 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə" 2025-ci il 4 aprel tarixli 9 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir.

Daha sonra, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Müttəhimin müdafiə hüququnu təmin edən qanunların məhkəmələr tərəfindən tətbiq edilməsi təcrübəsi haqqında" 1994-cü il 2 dekabr tarixli 6 nömrəli və "Cinayət mühakimə icraatında zərərçəkmiş şəxsin iştirakını tənzimləyən qanunların tətbiqi haqqında" 1996-cı il 27 dekabr tarixli 5 nömrəli Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun qərarlarının qüvvədən düşmüş hesab edilməsi ilə bağlı 2025-ci il 4 iyul tarixli 12 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir.

Məhkəmələrin hüquqi məsələlərin həllinə yanaşmasının sabitliyini və normativ hüquqi aktların tətbiqi ilə bağlı hüquqi mövqeyinin proqnozlaşdırılan olmasını təmin etmək məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Cinayət kollegiyasının Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 51-2.2-ci maddəsinin təfsiri ilə bağlı mübahisəli hüquqi məsələ ilə əlaqədar hüququn tətbiqi üzrə məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsinə dair 2025-ci il 31 oktyabr tarixli 2 nömrəli qərarı qəbul edilmişdir.

Cinayət kollegiyasının hakimi İlqar Cəfərovun məsul olduğu "2024-cü ilin ikinci yarımilliyində məhkəmələr tərəfindən həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi və həbsdə saxlama müddətinin uzadılması haqqında təqdimatlara baxılması təcrübəsinin ümumiləşdirilməsi" mövzusu üzrə;

Cinayət kollegiyasının hakimi Ələsgər Novruzovun məsul olduğu "2023-cü ildə məhkəmələr tərəfindən baxılmış cinayət işləri üzrə verilmiş mülki iddiaların həlli zamanı qanunvericiliyin məhkəmələr tərəfindən tətbiqi təcrübəsinin ümumiləşdirilməsi" mövzusu üzrə Məhkəmə təcrübəsinin təhlili şöbəsi tərəfindən ümumiləşdirmə aparılmışdır.

Hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin icraatında olmuş aşağıdakı 9 məsələ üzrə yazılı mülahizələr və mütəxəssis rəyi verilmişdir:

- Azərbaycan Respublikası İnzibati Xətalar Məcəlləsinin 326-cı və “Avtomobil nəqliyyatı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 26.3-cü maddələrinin əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin sorğusu üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları və Azərbaycan Respublikasında daimi yaşayan vətəndaşlığı olmayan şəxslərə Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarda törətdikləri əmələ (hərəkət və ya hərəkətsizliyə) görə Azərbaycan Respublikasının məhkəmələri tərəfindən cəza təyin edilərkən cəzanın aşağı həddi ilə bağlı törədilmiş əmələ görə Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin, yoxsa ərazisində cinayət törədilmiş xarici dövlətin cinayət qanunvericiliyinin tətbiq edilməli olması ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 12.5-ci maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının preambulasında öz əksini tapan qanunun aliliyinin əsas elementlərindən biri kimi hüquqi müəyyənlik prinsipi, Konstitusiyanın 80-ci maddəsi və Cinayət Məcəlləsinin 12.1-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun sorğusu üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 206.1-1, 206-1.2, 206-1.3, 263.1 və 263.1-1-ci maddələrinin sanksiyalarında nəzərdə tutulmuş əlavə cəzaların hansı əsas cəzalara əlavə olaraq təyin edilməsi ilə bağlı həmin normaların Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 80-ci maddəsi, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 2.2, 5.1 və 43-cü maddələri ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun sorğusu üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 144, 199, 214, 214-1, 214-3, 215, 228, 229, 274, 278 və 283-1-ci maddələrinin “Qeyd” hissələrində şəxsin cinayət məsuliyyətindən əməllərində başqa cinayət əməlinin tərkibi olmadığı halda azad edilməsini nəzərdə tutan müddəanın şərh edilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun sorğusu üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 21 və 522-ci maddələrinin, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 66.5, 58 və 83.1-1-ci maddələri, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin I hissəsi, 71-ci maddəsinin VII hissəsi, İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi baxımından əlaqəli şəkildə şərh edilməsi ilə bağlı Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin müraciəti üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 99-1.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “cinayət törədilərkən istifadə etdiyi” anlayışının həmin Məcəllənin 27, 28, 29-cu maddələri ilə, Cinayət Məcəlləsinin 99-3.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində nəzərdə tutulmuş “cinayət törətmiş şəxsin müsadirə edilmiş əmlakdan başqa əmlakı” anlayışının Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 187-ci maddəsi ilə əlaqəli şəkildə, habelə Cinayət Məcəlləsinin 99-2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş “cinayət törətmiş şəxsə məxsus olan digər əmlak” anlayışının şərh olunması ilə bağlı Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun sorğusu üzrə yazılı mülahizə;

- Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 509.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında çıxarılmış məhkəmə qərarlarından zərərçəkmiş şəxslər tərəfindən apellyasiya və ya kassasiya şikayəti verilə bilməsinin mümkünlüyü barədə Azərbaycan Respublikası Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 520.7-ci maddəsinin müddəalarının şərh edilməsinə dair Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin müraciəti üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 211.2-ci maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin II hissəsi və həmin Məcəllənin 218.3-cü maddəsi ilə əlaqəli şəkildə şərh edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun müraciəti üzrə yazılı mülahizə;
- Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 455.0.3-cü maddəsinin Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 60-cı maddəsinin (Hüquq və azadlıqların inzibati və məhkəmə təminatı) I hissəsinə, 71-ci maddəsinin (İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təminatı) I, II, VIII və X hissələrinə, 127-ci maddəsinin (Hakimlərin müstəqilliyi, ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin əsas prinsipləri və şərtləri) II və IV hissələrinə, 130-cu maddəsinin (Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsi) IX hissəsinə və 149-cu maddəsinin (Normativ hüquqi aktlar) I, III və VII hissələrinə uyğunluğunun yoxlanılmasına dair Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsman) müraciəti üzrə yazılı mülahizə.

Cinayət kollegiyasının hakimləri 2025-ci ildə Ali Məhkəmənin qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi üzrə fəaliyyətində iştirak etmişlər.

Belə ki, 2025-ci ildə müxtəlif dövlət orqanlarından göndərilmiş qanunvericilik aktlarına dəyişikliklərin edilməsi haqqında aşağıdakı layihələr və təkliflər üzrə Cinayət kollegiyasında müzakirələr aparılaraq, Ali Məhkəmənin müvafiq struktur bölmələri ilə birgə rəylər və təkliflər hazırlanmışdır:

- Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində,
- Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsində,
- Azərbaycan Respublikasının Cəzaların İcrası Məcəlləsində,
- Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində,
- Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual Məcəlləsində,
- "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda,
- "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə.

Cinayət kollegiyasının hakimləri 2025-ci ildə təşkil olunmuş müxtəlif konfranslarda, görüşlərdə, təlim üzrə tədbirlərdə, Ali Məhkəmənin, ümumiyyətlə məhkəmələrin, hakimlərin fəaliyyətinə aid digər məsələlərin həyata keçirilməsində iştirak etmişlər:

- Cinayət kollegiyasının sədri Hafiz Nəsibovun sədrliyi ilə birinci instansiya və apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin hakimləri ilə mütəmadi aylıq onlayn konfrans iclaslar keçirilmişdir;
- 2025-ci ilin 12-14 mart tarixlərində Cinayət kollegiyasının sədri Hafiz Nəsibovun Gürcüstana səfəri təşkil olunmuş, səfər zamanı Gürcüstan Ali Məhkəməsinin Cinayət Palatasının sədri və üzvləri ilə məhkəmə islahatları, mövcud məhkəmə

praktikası və bu sahədə aktual məsələlər, o cümlədən qətimkan tədbirlərinin tətbiqi sahəsində fikir mübadiləsi aparılmışdır;

- 2025-ci ilin 15-20 dekabr tarixlərində Türkiyə Respublikasının Ali Məhkəməsi (Yargıtay) ilə təcrübə mübadiləsi proqramı çərçivəsində Cinayət kollegiyasının sədri Hafiz Nəsibovun başçılıq etdiyi, Ali Məhkəmənin hakimləri Teyyub Muxtarov və Zaur Hüseynov, apellyasiya və birinci instansiya məhkəmələrinin hakimlərindən ibarət nümayəndə heyəti Türkiyədə səfərdə olmuş, səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılması, narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə bağlı cinayətlər, nüfuz alveri (vəzifəli şəxsin qərarına qanunsuz təsir göstərmə), cəza siyasəti və güzəştli cinayət-hüquqi institutlar və hüququn digər sahələri ilə bağlı məhkəmə təcrübəsi ətrafında qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparmışlar;
- Cinayət kollegiyasının sədri Hafiz Nəsibov tərəfindən 5 dekabr 2025-ci il tarixində Qazaxıstan Respublikasının hakimliyə namizədləri üçün “Şəxsiyyət əleyhinə cinayətlər” mövzusunda təlim keçirilmişdir;

Hakim İlkin Rəcəbov üzvü olduğu Avropa Hakimlərinin Məşvərətçi Şurası (CCJE) tərəfindən hazırlanaraq 14 noyabr 2025-ci il tarixdə qəbul edilmiş 28 nömrəli “Ədalətin təmin edilməsi üçün hakim rifahının əhəmiyyəti” başlıqlı Rəylə bağlı Azərbaycan Respublikasına aid suallar üzrə cavablar hazırlanmış, son mətn üzrə təkliflər verilmişdir;

- Hüquq əməkdaşlığı üzrə Avropa Komitəsi (CDCJ) tərəfindən hazırlanaraq qəbul edilmiş “Hakimlərin müstəqilliyi və bitərəfliyinin gücləndirilməsi üzrə Avropa Şurasının Fəaliyyət Planı” (Sofiya Fəaliyyət Planı) başlıqlı sənədin Azərbaycan Respublikasına aid suallar üzrə cavablar hazırlanmış, son mətn üzrə təkliflər verilmişdir;
- 14-15 aprel 2025-ci il tarixlərdə (UNODC) BMT-nin Korrupsiyaya qarşı Konvensiyasının (UNCAC) Tətbiqinin Təftişi Mexanizmi üzrə ilkin distant təlim kursunda iştirak etmiş;
- 12–13 iyun 2025-ci il tarixlərdə Avstriya Respublikasının Vyana şəhərində BMT-nin Narkotiklər və Cinayətkarlıq üzrə İdarəsinin (UNODC) BMT-nin Korrupsiyaya qarşı Konvensiyasının (UNCAC) Tətbiqinin Təftişi Mexanizminin ikinci dövrəsində iştirak edən əlaqələndirici şəxslər və hökumət ekspertləri üçün keçirdiyi təlimdə iştirak etmiş;
- 16–20 iyun 2025-ci il tarixlərdə Avstriya Respublikasının Vyana şəhərində (UNODC) BMT-nin Korrupsiyaya qarşı Konvensiyasının (UNCAC) Tətbiqinin Təftişi Mexanizmi üzrə İcraya Nəzarət Qrupunun 16-cı iclasında iştirak etmiş;
- 7, 8 və 10 oktyabr 2025-ci il tarixlərdə (UNODC) BMT-nin Korrupsiyaya qarşı Konvensiyasının Tərəf Dövlətlər Konfransının cari ilin dekabr ayında Qətər Dövlətində keçirilməsi planlaşdırılan iclası çərçivəsində “Korrupsiyanın qarşısının alınması və mübarizədə beynəlxalq əməkdaşlığın, texniki yardımın, potensialın yaradılmasının rolunun gücləndirilməsi və təhlükəsiz, mühafizə edilən və etibarlı süni intellekt sistemlərinin verdiyi fürsətlərdən yararlanılması” adlı Doha Bəyannaməsinin layihəsinin müzakirəsi üzrə distant iclasda iştirak etmiş;
- 14 noyabr 2025-ci il tarixdə Ədalət Mühakiməsinin Səmərəliliyi üzrə Avropa Komissiyasının (CEPEJ) Avropa Kiberədalət Şəbəkəsi (ECN) tərəfindən keçirilmiş

"Cinayət ədalət mühakiməsi və süni intellekt" mövzusunda distant seminarda iştirak etmişdir.

Hakim Ələsgər Novruzov Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının İxtisas komissiyasının üzvü kimi vəkilliyə qəbulla bağlı ixtisas imtahanlarının yazılı test və şifahi müsahibə mərhələlərində iştirak etmiş;

- Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsində keçirilmiş "Açıq qapı" günü silsilə tədbirində iştirak etmiş;
- 4 iyul 2025-ci il tarixində birinci və apellyasiya məhkəmələrinin hakimləri üçün "Cinayət işləri üzrə məhkəmə qərarlarının tərtib edilməsinin xüsusiyyətləri" mövzusunda, 24 oktyabr 2025-ci il tarixində birinci və apellyasiya məhkəmələrinin hakimləri üçün "Ayrı-ayrı kateqoriyalara aid cinayətlərə baxılmasının xüsusiyyətləri", "Cinayət prosesində mülki iddia və xüsusi müsadirənin tətbiqi məsələləri" mövzusunda distant formada mühazirə keçmişdir.

Hakim Teyyub Muxtarov 17 fevral 2025-ci il tarixində Gəncə Apellyasiya Məhkəməsinin ilin yekunlarına dair hesabatla bağlı iclasında iştirak etmişdir.

Hakim Rəşad Abdulov 2025-ci ilin 29-30 oktyabr tarixlərində Varşava şəhərində ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Hüquqları Bürosu (DTİHB) tərəfindən "Qanunun aliliyi və məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyi" mövzusunda keçirilən konfransda iştirak etmişdir.

Hakim Nazim Mövsümov 23-24 may 2025-ci il tarixlərdə "Konstitusiya və suverenlik ili"nə həsr edilmiş "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizədə nəzarət orqanlarının rolu, vəzifələri və məsuliyyəti" mövzusunda Beynəlxalq Elmi Praktiki Konfransda iştirak etmişdir.

Hakim İlqar Cəfərov Azərbaycan Respublikasının Baş prokuroru yanında Elmi-Məsləhət Şurasının 10 dekabr 2025-ci il tarixli növbəti iclasında iştirak etmişdir.

Cinayət kollegiyasının hakimləri həmçinin, 28 fevral 2025-ci il tarixdə Bakıda keçirilmiş Azərbaycan hakimlərinin I Forumunda və 12-17 oktyabr 2025-ci il tarixlərdə Bakıda keçirilmiş Beynəlxalq Hakimlər Assosiasiyasının 67-ci Baş Assambleyası ilə əlaqədar tədbirlərdə iştirak etmişlər.

2025-ci il ərzində Cinayət kollegiyanın sədri tərəfindən 162 nəfər vətəndaşın qəbulu həyata keçirilmişdir.

2.1. İcraatda olmuş işlər üzrə ümumi məlumatlar

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasının icraatında olmuş işlər, o cümlədən ötən ildən qalıq keçmiş işlər, il ərzində daxil olmuş işlər, həmin işlərdən yekunlaşdırılmış və növbəti ilə qalıq keçmiş işlərlə bağlı statistik məlumatlar aşağıdakı diaqramlarda əks etdirilmişdir:

İşlər üzrə:

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat	3688 (100%)	3556 (100%)	-132 (-3,6%)
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	920 (25%)	889 (25%)	-31 (-3,4%)
Hesabat dövründə daxil olan işlər	2768 (75%)	2667 (75%)	-101 (-3,6%)
Baxılmış işlər	2611 (70,8%)	2677 (75,3%)	+66 (+2,5%)
Baxışdan çıxarılan işlər	188 (5,1%)	186 (5,2%)	-2 (-1,1%)
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	889 (24,1%)	693 (19,5%)	-196 (-22%)

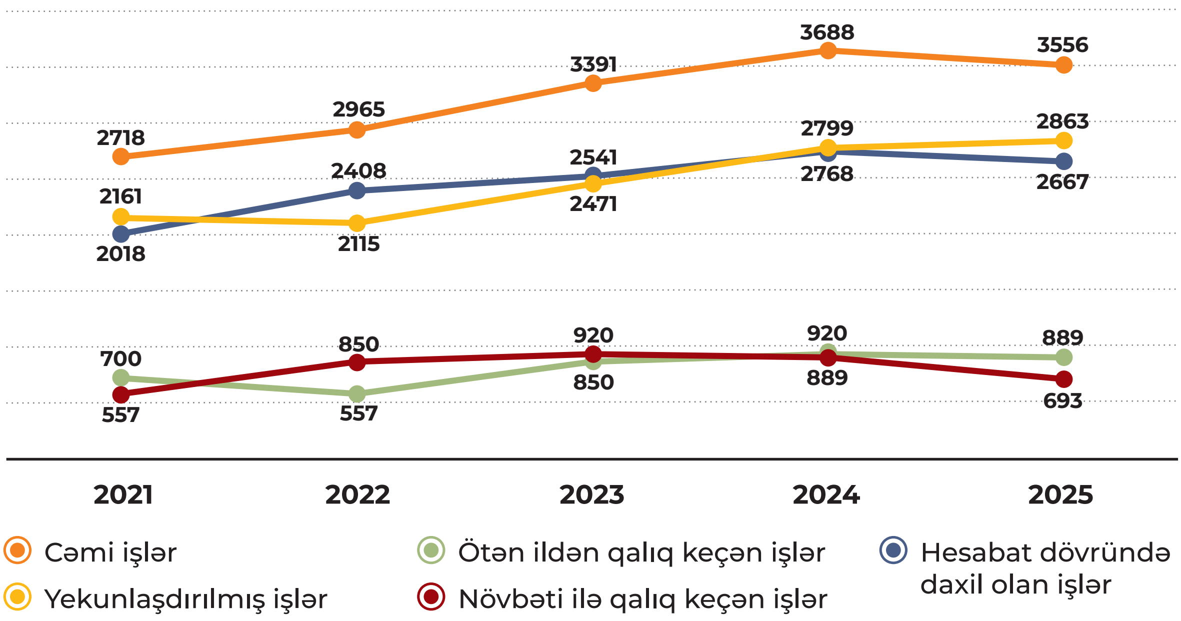

Şəxslər üzrə:

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat	3988 (100%)	3856 (100%)	-132 (-3,3%)
Ötən hesabat dövründən qalıq kecən işlər	1017 (25,5%)	920 (23,9%)	-97 (-4,0%)
Hesabat dövründə daxil olan işlər	2971 (74,5%)	2936 (76,1%)	-35 (-3,1%)
Baxılmış işlər	2855 (71,6%)	2902 (75,3%)	+47 (+1,6%)
Baxışdan çıxarılan işlər	213 (5,3%)	201 (5,2%)	-12 (-5,6%)
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	920 (23%)	753 (19,5%)	-167 (-18,2%)

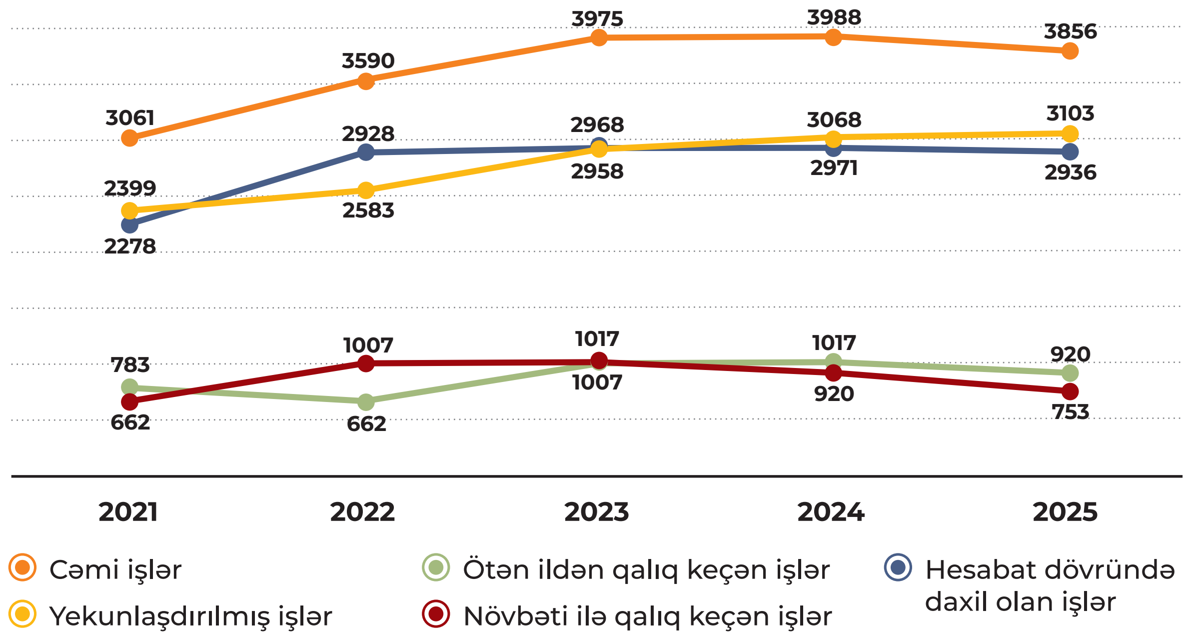

2.2. İcraatda olmuş işlər üzrə icraatın növlərinə (indekslər) dair məlumat

İşlər üzrə:

İcraatın növü	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeksləri üzrə)	3427 (92,95%)	3270 (92%)	-4,6%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar (7 və 7-1 indeksləri üzrə)	259 (7%)	276 (7,7%)	+6,6%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması (9 indeksi üzrə)	2 (0,05%)	9 (0,27%)	3,5 dəfə artım
Cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə imkan verən yaş həddinə çatmamış şəxsin qapalı tipli xüsusi təlim-tərbiyə müəssisəsinə göndərilməsi barədə materiallar üzrə icraat (23 indeksi üzrə)	-	1 (0,03%)	-
Cəmi	3688 (100%)	3556 (100%)	-3,6%

Şəxslər üzrə:

İcraatın növü	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeks)	3727 (93,45%)	3570 (92,6%)	-4,2%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar (7 və 7-1 indeksləri üzrə)	259 (6,5%)	276 (7,15%)	+6,6%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması (9 indeksi üzrə)	2 (0,05%)	9 (0,23%)	3,5 dəfə artım
Cinayət məsuliyyətinə cəlb etməyə imkan verən yaş həddinə çatmamış şəxsin qapalı tipli xüsusi təlim-tərbiyə müəssisəsinə göndərilməsi barədə materiallar üzrə icraat (23 indeksi üzrə)	-	1 (0,02%)	-
Cəmi	3988 (100%)	3856 (100%)	-3,3%

2.3. Baxılmış müraciətlərin növlərinə dair məlumat

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasında baxılan işlərin müraciət edən subyektə görə bölgüsü aşağıdakı kimi olmuşdur:

İcraatın növü	Kassasiya protesti əsasında[1]		Kassasiya şikayəti əsasında		Cəmi	
	iş	şəxs	iş	şəxs	iş	şəxs
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeksləri üzrə)	420 16,9%	441 17,7%	2066 83,1%	2270 82,3%	2486 100%	2711 100%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar (7 və 7-1 indeksləri üzrə)	26 14,1%	26 14,1%	158 85,9%	158 85,9%	184 100%	184 100%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması (9 indeksi üzrə)	2 28,6%	2 28,6%	5 71,4%	5 71,4%	7 100%	7 100%
Cəmi	448 16,7%	469 16,2%	2229 83,3%	2433 83,8%	2677 100%	2902 100%

[1] Kassasiya protestlərinin sayı ittiham tərəfi üzrə bütün müraciətlərin sayını əhatə edir.

İşlər üzrə:

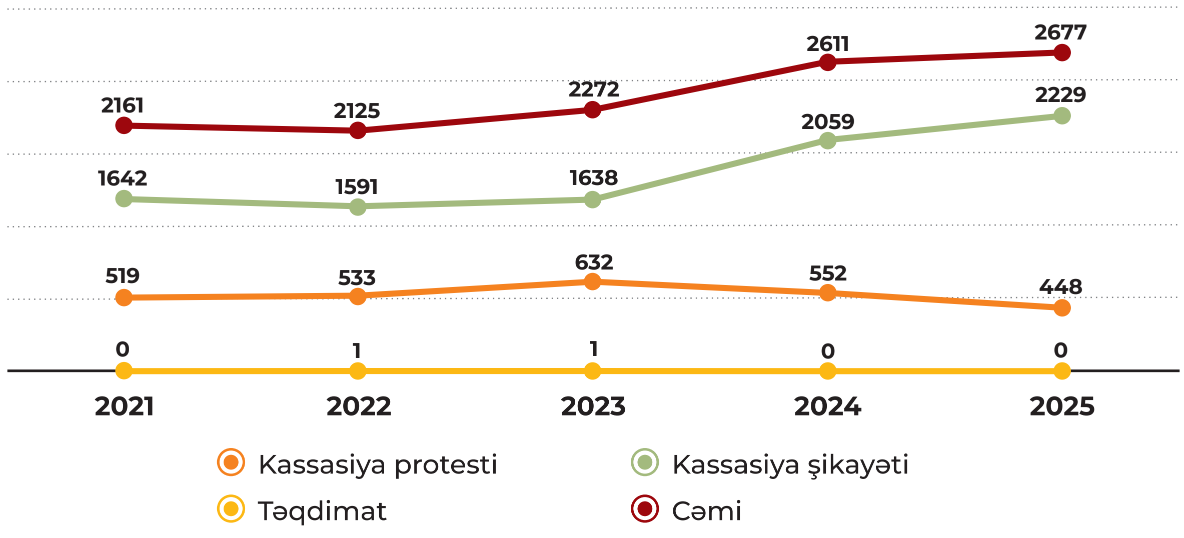

Şəxslər üzrə:

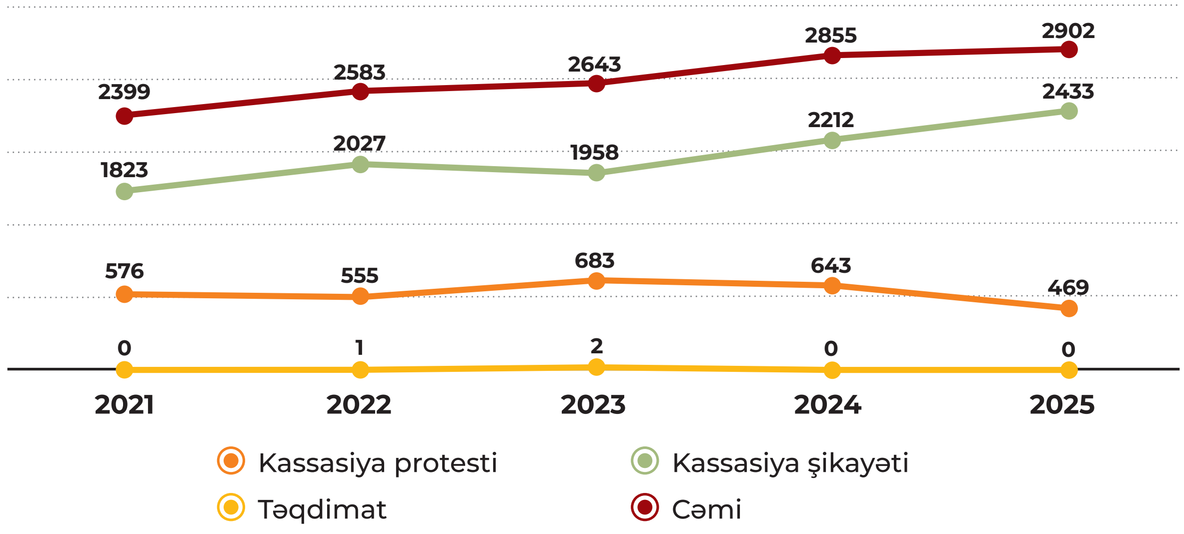

2.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasında baxılmış işlərin nəticələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

İşlər üzrə:

Kassasiya baxışının nəticələri	2024	2025	Faiz göstəricilərinin müqayisəsi
Məhkəmə aktının dəyişdirilmədən saxlanılması	2198 (84,2%)	2203 (82,3%)	-1,9%
Məhkəmə aktının dəyişdirilməsi	233 (8,9%)	341 (12,7%)	+3,8%
Məhkəmə aktının ləğv edilməsi	180 (6,9%)	133 (5%)	-1,9%
Cəmi	2611 (100%)	2677 (100%)	-

Şəxslər üzrə:

Kassasiya baxışının nəticələri	2024	2025	Faiz göstəricilərinin müqayisəsi
Məhkəmə aktının dəyişdirilmədən saxlanılması	2379 (83,3%)	2372 (81,8%)	-1,5%
Məhkəmə aktının dəyişdirilməsi	278 (9,7%)	373 (12,8%)	+3,1%
Məhkəmə aktının ləğv edilməsi	198 (7%)	158 (5,4%)	-1,6%
Cəmi	2855 (100%)	2902 (100%)	-

2.5. Baxışdan çıxarılmış, o cümlədən geri götürülmüş müraciətlərə dair məlumatlar

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasında mahiyyəti üzrə baxılmayan işlərə dair məlumatlar aşağıdakı cədvəldə əks etdirilmişdir:

İcraatın növü	CPM-nin 418.3-cü maddəsinə əsasən geri qaytarılmış		Kassasiya müraciəti geri götürülmüş	
	iş	şəxs	iş	şəxs
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeksləri üzrə)	23	26	145	157
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar (7 və 7-1 indeksləri üzrə)	3	3	15	15
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması (9 indeks)	-	-	-	-
CƏMİ	26	29	160	172

Kassasiya şikayətini və ya protestini ilkin öyrənən hakim tərəfindən işin apellyasiya məhkəməsinə geri qaytarılması əsasları

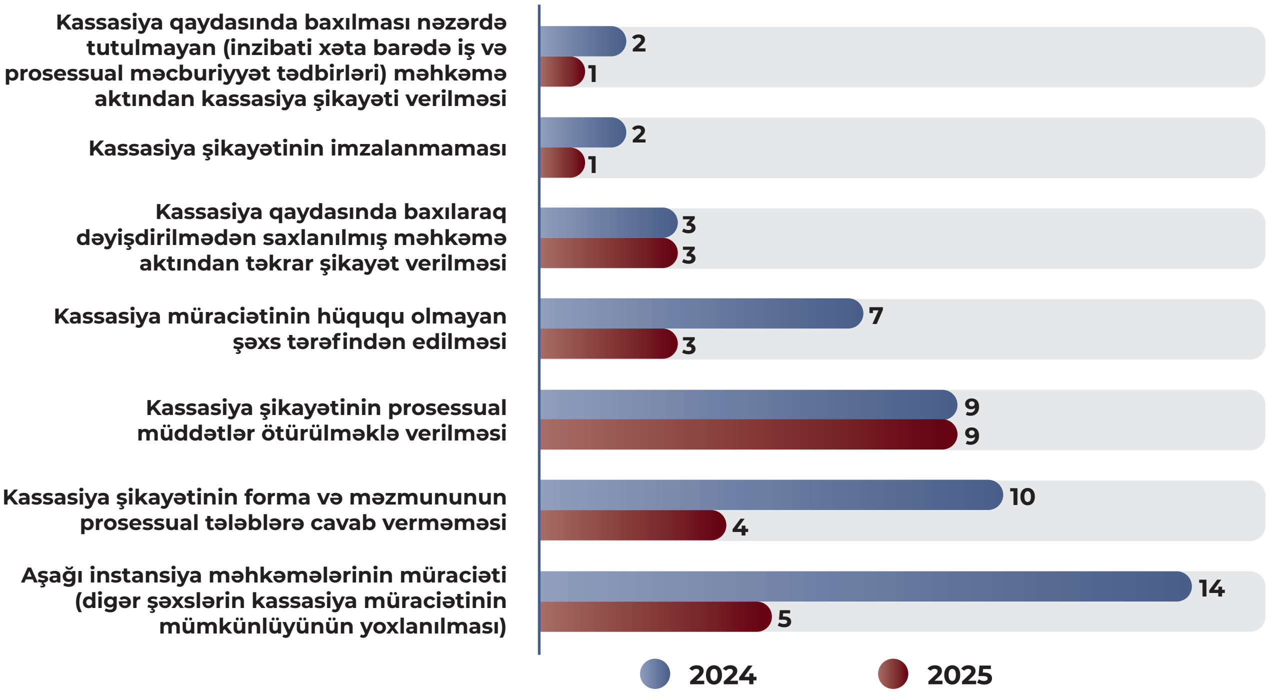

Mümkünlüyü yoxlanılmadan göndərilmiş kassasiya müraciətlərinin apellyasiya instansiyası məhkəmələri üzrə bölgüsü[1]

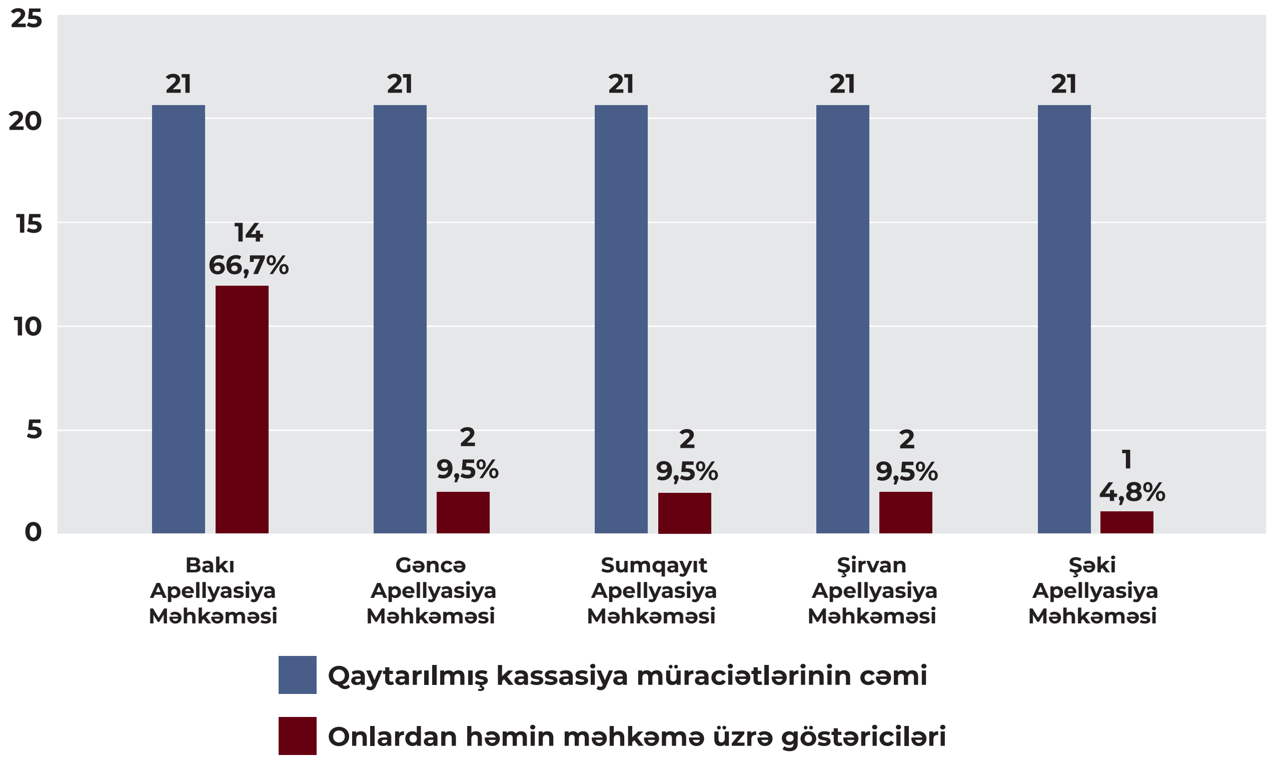

Kassasiya müraciəti (cəmi 160 iş üzrə) geri götürülmüşdür:

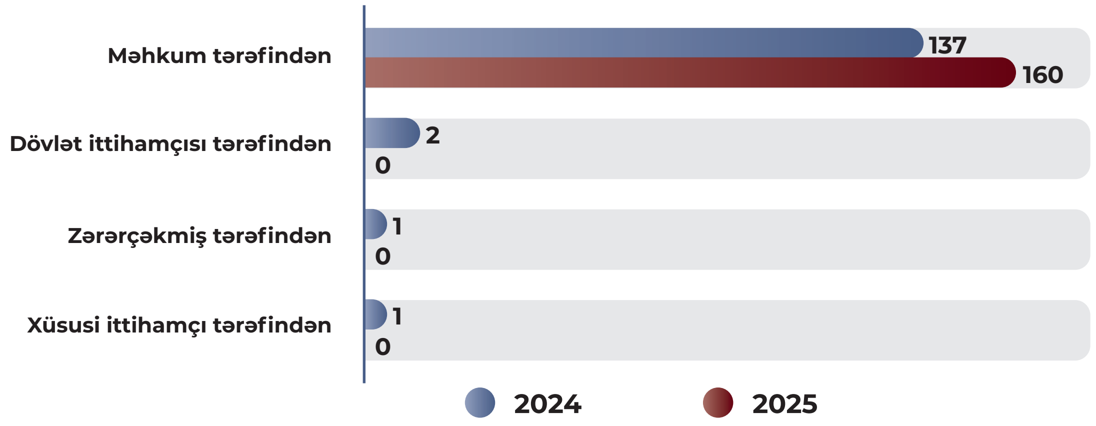

2.6. Məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsinə dair müraciətlərlə bağlı məlumatlar

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasına müxtəlif apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin yurisdiksiyasında fəaliyyət göstərən məhkəmələr arasında yaranmış fikir ayrılığının həll edilməsi ilə əlaqədar apellyasiya məhkəmələrinin sədrləri tərəfindən 15 müraciət daxil olmuşdur.

[1] Apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin müraciəti ilə qaytarılmış 5 iş təhlil zamanı nəzərə alınmamışdır.

Müraciətlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsü:

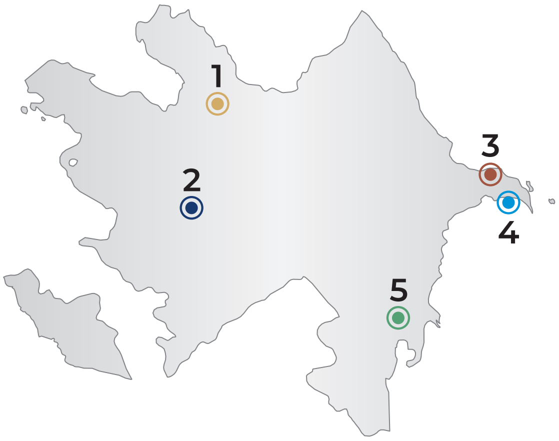

- Bakı AM 4 iş (26,7%)
- Sumqayıt AM 3 iş (20%)
- Şəki AM 1 iş (6,7%)
- Şirvan AM 5 iş (33,3%)
- Gəncə AM 2 iş (13,3%)

İllər	Ərazi üzrə məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsi ilə bağlı müraciətlər			Predmet üzrə məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsi ilə bağlı müraciətlər
	ümumi məhkəmələr	ağır cinayətlər məhkəmələri	hərbi məhkəmələr	
2024	6	3	–	–
2025	13	2	–	–

Məhkəmələr arasında aidiyyətlə bağlı fikir ayrılığına səbəb olmuş əsaslar:

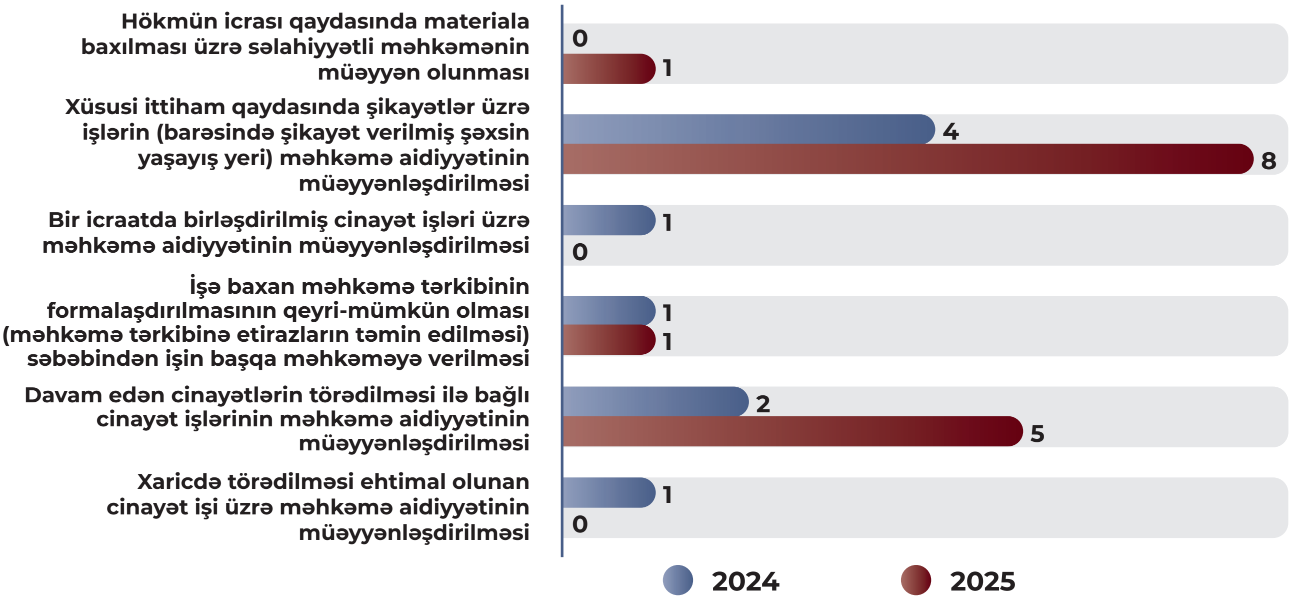

2.7. Kassasiya müraciətlərinə baxılması nəticələrinə dair ümumi məlumatlar

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasında mahiyyəti üzrə baxılmaqla yekunlaşdırılmış işlərə dair nəticələr aşağıdakı kimi olmuşdur:

İşlərə görə:

İcraatın növü	Kassasiya protesti			Kassasiya şikayəti			Cəmi		
	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeksləri üzrə)	337 80,2%	83 19,8%	420 100%	1686 81,6%	380 18,4%	2066 100%	2023 81,4%	463 18,6%	2486 100%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar	25 96,1%	1 3,9%	26 100%	149 94,3%	9 5,7%	158 100%	174 94,6%	10 5.4%	184 100%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması	1 50%	1 50%	2 100%	5 100%	-	5 100%	6 85,7%	1 14,3%	7 100%
Cəmi	363 81%	85 19%	448 100%	1840 82,5%	389 17,5%	2229 100%	2203 82,3%	474 17,7%	2677 100%

Şəxslərə görə:

İcraatın növü	Kassasiya protesti			Kassasiya şikayəti			Cəmi		
	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi	Təmin edilməmiş	Təmin edilmiş (tam və ya qismən)	Cəmi
Cinayət işləri	358 81,2%	83 18,8%	441 100%	1834 80,8%	436 19,2%	2270 100%	2192 80,8%	519 19,2%	2711 100%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar	25 96,1%	1 3,9%	26 100%	149 94,3%	9 5,7%	158 100%	174 94,6%	10 5,4%	184 100%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması	1 50%	1 50%	2 100%	5 100%	-	5 100%	6 85,7%	1 14,3%	7 100%
Cəmi	384 81,9%	85 18,1%	469 100%	1988 81,7%	445 18,3%	2433 100%	2372 81,7%	530 18,3%	2902 100%

2.8. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili[1]

Məhkəmələr	Daxil olan işlər			Yekunlaşdırılmış işlər		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb azalma faizi
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	1360	1410	+3,7%	1421	1480	+4,2%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	372	395	+6,2%	333	427	+28%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	372	222	-40%	256	224	-13%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	276	161	-42%	265	191	-62%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	507	460	-9,3%	498	526	+98%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	21	19	-9,5%	26	15	-42%
Cəmi	2768	2667	-3,6%	2799	2863	+2,3%

Daxil olan işlər kütləsi

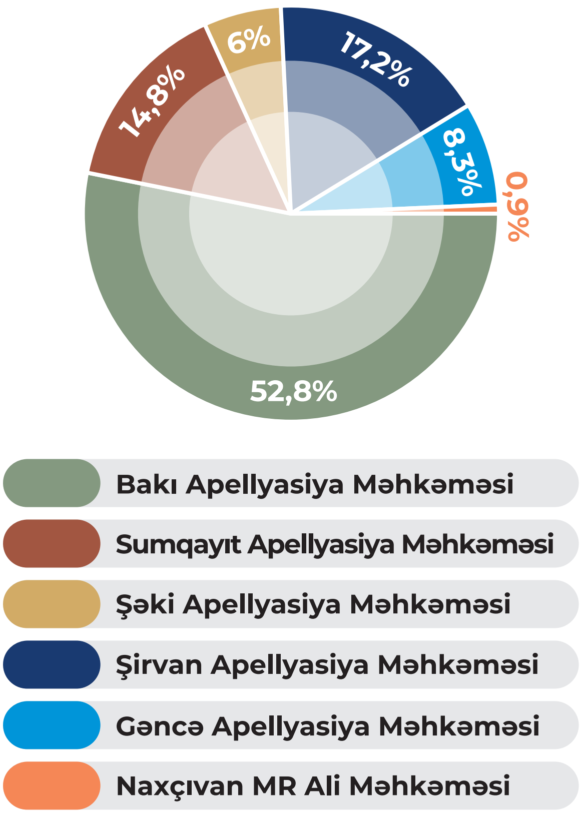

Həll edilən işlər kütləsi

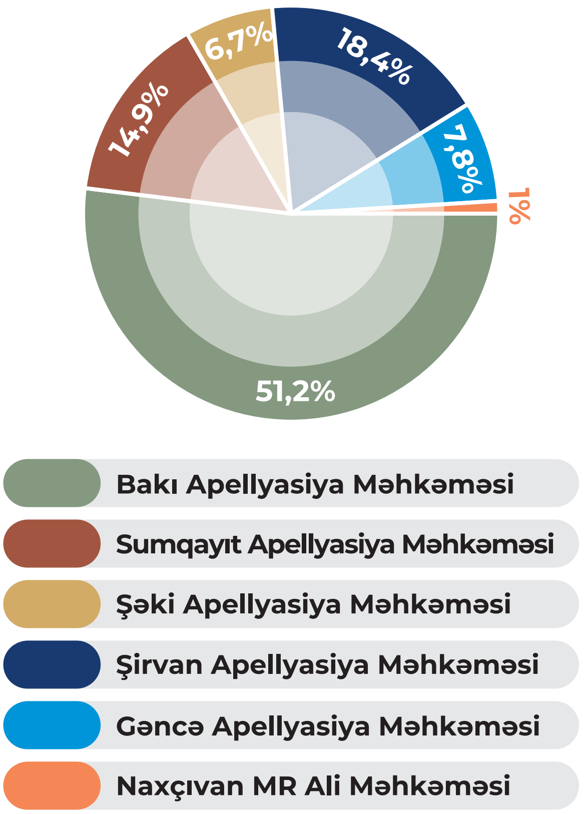

[1] Təhlil iş sayına görə aparılmışdır.

2.9. Baxılmış işlərin indekslərinə görə apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar[1]

İllər	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	Cəmi
Cinayət işləri (1 və 1-1 indeksləri)							
2024	1333	329	261	504	212	25	2664
2025	1323	238	423	534	176	17	2711
Artıb-azalma faizləri	+0,8%	-27,7%	+62,1%	+6%	-17%	-32%	+1,8%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası qaydasında materiallar (7 və 7-1 indeksləri)							
2024	119	4	6	12	48	-	189
2025	150	4	5	7	17	1	184
Artıb-azalma faizləri	+26,1%	-	-16,7%	-41,7%	-64,6%	-	-2,6%
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınması (9 və 9-1 indeksləri)							
2024	-	1	-	1	-	-	2
2025	3	1	-	2	1	-	7
Artıb-azalma faizləri	-	-	-	+100%	-	-	2,5 dəfə artım
Cəmi							
2024	1452	334	267	517	260	25	2855
2025	1476	243	428	543	194	18	2902
Artıb-azalma faizləri	+1,7%	-27,2%	+60,3%	+5%	-25,4%	-28%	+1,6%

[1] Təhlil şəxs sayına görə aparılmışdır.

2.10. Baxılmış cinayət işlərinin kateqoriyalarına görə təhlili[1]

İşlərin kateqoriyaları (1 və 1-1 indeksləri üzrə)	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Naxcıvan MR AM Məhkəməsi	Cəmi
Həyat və sağlamlıq əleyhinə olan cinayətlər	116 46,5%	34 13,7%	41 16,5%	18 7,2%	39 15,7%	1 0,4%	249 100%
Şəxsiyyətin azadlığı və ləyaqəti əleyhinə olan cinayətlər	70 60,9%	12 10,4%	12 10,4%	5 4,4%	16 13,9%	-	115 100%
Şəxsiyyətin cinsi toxunulmazlığı və cinsi azadlığı əleyhinə olan cinayətlər	14 42,4%	3 9,1%	5 15,2%	2 6,1%	9 27,2%	-	33 100%
İnsan və vətəndaşın konstitusiya hüquq və azadlıqları əleyhinə olan cinayətlər	13 76,5%	-	1 5,9%	-	3 17,6%	-	17 100%
Yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan cinayətlər	2 50%	-	-	-	2 50%	-	4 100%
Mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlər	338 61,3%	45 8,3%	59 10,7%	38 6,9%	68 12,3%	3 0,5%	551 100%
İqtisadi fəaliyyət sahəsində olan cinayətlər	40 54,1%	4 5,4%	4 5,4%	3 4,1%	22 29,6%	1 1,4%	74 100%
İctimai təhlükəsizlik əleyhinə olan cinayətlər	55 41%	25 18,7%	18 13,4%	14 10,4%	21 15,7%	1 0,8%	134 100%
Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar cinayətlər	551 44,4%	67 5,4%	249 20%	72 5,8%	300 24,2%	3 0,2%	1242 100%
İctimai mənəviyyat əleyhinə cinayətlər	-	-	1 100%	-	-	-	1 100%
Ekoloji cinayətlər	3 100%	-	-	-	-	-	3 100%
Hərəkət təhlükəsizliyi və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydaları əleyhinə olan cinayətlər	43 43,3%	9 9,1%	18 18,2%	9 9,1%	18 18,2%	2 2,1%	99 100%
Dövlətin konstitusiya quruluşunun əsasları və təhlükəsizliyi əleyhinə olan cinayətlər	10 66,7%	2 13,3%	3 20%	-	-	-	15 100%
Ədalət mühakiməsi əleyhinə olan cinayətlər	22 64,7%	3 8,8%	5 14,7%	4 11,8%	-	-	34 100%
Korrupsiya cinayətləri və qulluq mənafeyi əleyhinə olan digər cinayətlər	35 46,7%	9 12%	6 8%	6 8%	19 25,3%	-	75 100%
İdarəetmə qaydası əleyhinə olan cinayətlər	5 45,5%	-	-	-	6 54,5%	-	11 100%
Hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər	7 13%	25 46,2%	1 1,8%	3 5,6%	13 24,1%	5 9,3%	54 100%
Yekunu	1324 48,8%	238 8,8%	423 15,6%	174 6,4%	536 19,8%	16 0,6%	2711 100%

[1] Təhlil şəxs sayına görə aparılmışdır.

Cinayət işlərinin növlərinin ümumi işlərə münasibətdə faizlə göstəriciləri və ötən ilin müvafiq göstəriciləri ilə müqayisəli təhlili

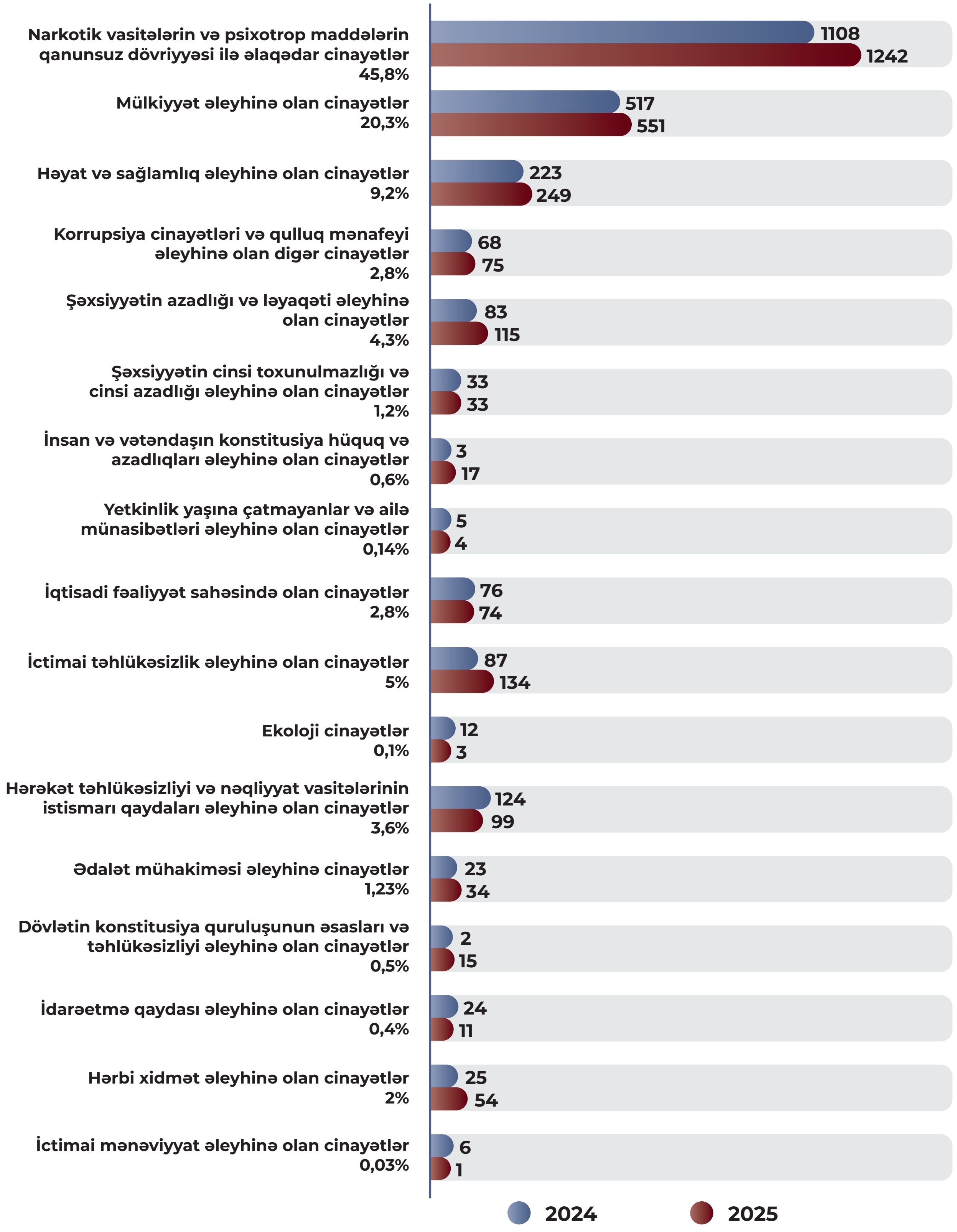

2.11. Baxılmış cinayət işlərinin kateqoriyalar və nəticələr üzrə təhlili

Cinayət kollegiyası tərəfindən 2025-ci ildə baxılmış cinayət işləri, məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat materialları, xüsusi ittiham qaydasında şikayətlər üzrə icraat materiallarına, habelə hərbi məhkəmələrin yurisdiksiyasına aid işlərə dair məlumatlar həmin işləri məhkumların təqsirli bilindikləri cinayətlərin Cinayət Məcəlləsinin hansı fəsilində yerləşməsinə, yəni qəsd edilən obyektə görə qruplaşdırdıqda, aşağıdakı cədvəllərdə təsvir edildiyi kimi olmuşdur:

Şəxsiyyət əleyhinə olan cinayətlər

Cinayətin növləri	Azərbaycan Respublikası CM-nin fəsilləri üzrə maddələr	Hökm və ya qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır	Hökm və ya qərar ləğv edilmişdir		Cəmi ləğv edilmişdir	Cəmi dəyişdirilmişdir	Cəmi baxılmışdır
			Yenidən baxılması üçün göndərilmişdir	İcraatına xitam verilmiş işlər			
Həyat və sağlamlıq əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 120-143	198/206	7/7	2/2	9/9	33/34	240/249
Şəxsiyyətin azadlığı və ləyaqəti əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 144-148	83/97	3/4	1/1	4/5	7/13	94/115
Şəxsiyyətin cinsi toxunulmazlığı və cinsi azadlığı əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 149-153	29/31	-	-	-	2/2	31/33
İnsan və vətəndaşın konstitusiya hüquq və azadlıqları əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 154-169	10/14	-	-	-	2/3	12/17
Yetkinlik yaşına çatmayanlar və ailə münasibətləri əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 170-176	2/2	-	-	-	2/2	4/4
Cəmi		322/350	10/11	3/3	13/14	46/54	381/418

İqtisadi sahədə cinayətlər

Cinayətin növləri	Azərbaycan Respublikası CM-nin fəsilləri üzrə maddələr	Hökm və ya qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır	Hökm və ya qərar ləğv edilmişdir		Cəmi ləğv edilmişdir	Cəmi dəyişdirilmişdir	Cəmi baxılmışdır
			Yenidən baxılması üçün göndərilmişdir	İcraatına xitam verilmiş işlər			
Mülkiyyət əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 177-189	389/428	44/57	-	44/57	63/66	496/551
İqtisadi fəaliyyət sahəsində olan cinayətlər	Mad. 190-213	43/46	9/12	-	9/12	14/16	66/74
Cəmi		432/474	53/69	-	53/69	77/82	562/625

İctimai təhlükəsizlik və ictimai qayda əleyhinə olan cinayətlər

Cinayətin növləri	Azərbaycan Respublikası CM-nin fəsilləri üzrə maddələr	Hökm və ya qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır	Hökm və ya qərar ləğv edilmişdir		Cəmi ləğv edilmişdir	Cəmi dəyişdirilmişdir	Cəmi baxılmışdır
			Yenidən baxılması üçün göndərilmişdir	İcraatına xitam verilmiş işlər			
İctimai təhlükəsizlik əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 214-233	96/109	4/4	-	4/4	17/21	117/134
Narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə əlaqədar cinayətlər	Mad. 234-241	975/1030	37/43	1/1	38/44	160/168	1173/1242
İctimai mənəviyyat əleyhinə cinayətlər	Mad. 242-246	-	-	-	-	1/1	1/1
Ekoloji cinayətlər	Mad. 247-261	3/3	-	-	-	-	3/3
Hərəkət təhlükəsizliyi və nəqliyyat vasitələrinin istismarı qaydaları əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 262-270	77/78	10/10	-	10/10	11/11	98/99
Kompüter informasiyası sahəsində cinayətlər	Mad. 271-273	-	-	-	-	-	-
Cəmi		1151/1220	51/57	1/1	52/58	189/201	1392/1479

Dövlət hakimiyyəti əleyhinə olan cinayətlər

Cinayətin növləri	Azərbaycan Respublikası CM-nin fəsilləri üzrə maddələr	Hökm və ya qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır (şəxslərin sayı)	Hökm və ya qərar ləğv edilmişdir		Cəmi ləğv edilmişdir	Cəmi dəyişdirilmişdir	Cəmi baxılmışdır
			Yenidən baxılması üçün göndərilmişdir	İcraatına xitam verilmiş işlər			
Dövlətin konstitusiya quruluşunun əsasları və təhlükəsizliyi əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 274-285	12/14	-	-	-	1/1	13/15
Ədalət mühakiməsi əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 286-307	24/34	-	-	-	-	24/34
Dövlət hakimiyyəti, dövlət qulluğu mənafeyi və yerli özünüidarə orqanlarında qulluq mənafeyi əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 308-314	36/47	4/6	-	4/6	20/22	60/75
İdarəetmə qaydası əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 315-326	11/11	-	-	-	-	11/11
Cəmi	-	83/106	4/6	-	4/6	21/23	108/135

Hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər

Cinayətin növləri	Azərbaycan Respublikası CM-nin fəsilləri üzrə maddələr	Hökm və ya qərar dəyişdirilmədən saxlanılmışdır (şəxslərin sayı)	Hökm və ya qərar ləğv edilmişdir		Cəmi ləğv edilmişdir	Cəmi dəyişdirilmişdir	Cəmi baxılmışdır
			Yenidən baxılması üçün göndərilmişdir	İcraatına xitam verilmiş işlər			
Hərbi xidmət əleyhinə olan cinayətlər	Mad. 327-353	35/42	-	-	-	8/12	43/54
Cəmi	-	35/42	-	-	-	8/12	43/54

2.12. Hökmün icrası qaydasında baxılan işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili

Müraciətlərin əsası	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	Cəmi
Cəza çəkməkdən şərti olaraq vaxtından əvvəl azad etmə	68 84 %	2 2,5%	1 1,2%	6 7,4%	3 3,7%	1 1,2%	81 100%
Xəstəliyə görə cəza çəkməkdən azad etmə	3 100%	-	-	-	-	-	3 100%
Zərərçəkmiş şəxslə barışmaqla, cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanı və ya əldə edilmiş gəliri tamamilə ödəməklə bağlı cəza çəkməkdən azad etmə	1 100%	-	-	-	-	-	1 100%
Cəzanın çəkilməmiş hissəsinin daha yüngül cəza ilə əvəz edilməsi	4 57,1%	-	1 14,3%	2 28,6%	-	-	7 100%
Cəzaçəkmə müəssisəsinin növünün dəyişdirilməsi	29 78,4%	-	-	8 21,6%	-	-	37 100%
Məhkum barəsində amnistiya aktının tətbiqi ilə əlaqədar	-	-	-	-	1 100%	-	1 100%
Məhkumluğun vaxtından əvvəl götürülməsi	-	-	-	-	1 100%	-	1 100%
Hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası zamanı şübhələrin və anlaşılmazlıqların həll edilməsi	1 50%	-	1 50%	-	-	-	2 100%
Cəzaları icra edən müəssisə və ya orqanların təqdimatı əsasında hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının icrası ilə əlaqədar məsələlərin həll edilməsi	18 85,7%	2 9,5%	1 4,8%	-	-	-	21 100%

Cinayət qanunvericiliyində edilmiş dəyişikliklərlə bağlı tənzimləmə[1]	7 100%	-	-	-	-	-	7 100%
Digər müraciətlər	19 82,7%	-	1 4,3%	1 4,3%	2 8,7%	-	23 100%
Cəmi	150 81,5%	4 2,2%	5 2,8%	17 9,2%	7 3,8%	1 0,5%	184 100%

2.13. Baxılmış işlərin nəticələrinin təhlili

Hesabat dövründə Cinayət kollegiyasında baxılmış işlərin nəticələri apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə aşağıdakı kimi olmuşdur:

Şəxslərə görə:

Məhkəmələr	Baxılmış işlərin cəmi		Dəyişdirilmədən saxlanılmış		Ləğv edilmiş		Dəyişdirilmiş	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	1452 100%	1476 100%	1233 84,9%	1222 82,8%	95 6,5%	98 6,6%	124 8,5%	156 10,6%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	267 100%	243 100%	217 81,3%	204 84%	27 10,1%	11 4,5%	23 8,6%	28 11,5%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	334 100%	428 100%	267 80,2%	331 77,3%	14 4,2%	12 2,8%	53 15,9%	85 19,9%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	517 100%	543 100%	420 81,2%	439 80,8%	34 6,7%	25 4,6%	63 12,2%	79 14,5%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	260 100%	194 100%	219 84,2%	161 83%	28 10,8%	12 6,2%	13 5%	21 10,8%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	25 100%	18 100%	23 92%	15 83,3%	-	-	2 8%	3 16,7%
Cəmi	2855 100%	2902 100%	2379 83,3%	2372 81,8%	198 7%	158 5,4%	278 9,7%	372 12,8%

2.14. Məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilmiş kollegial qərarlar

№	Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın tarixi
1	**Məhkum edilmiş şəxsə cəza təyini zamanı cinayət qanununun tətbiqi (Azərbaycan Respublikası Cəzaların İcrası Məcəlləsinin 51-2.2-ci maddəsinin izahı)**	№ 02/2025	31.10.2025
	Cəmi - 1		

[1] Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 234-cü maddəsində edilmiş dəyişikliklərlə bağlı cəzanın yeni normaya uyğunlaşdırılması, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Dələduzluq cinayətlərinə dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında 11 iyun 2015-ci il tarixli, 7 nömrəli Qərarında dəyişikliklər edilməsi" haqqında 19 may 2023-cü il tarixli Qərarında nəzərdə tutulmuş halların tətbiq edilməsi ilə bağlı müraciətlər.

2.15. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları (★★★ statuslu qərarlar)

Ali Məhkəmənin sədrinin məhkəmə aidiyyətinin müəyyən edilməsi ilə bağlı qərarları

Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
1-8/1-25/2025	27.01.2025
1-8/1-26/2025	27.01.2025
1-8/1-259/2025	19.03.2025
1-8/1-557/2025	29.04.2025
1-8/1-992/2025	30.06.2025
1-8/1-1109/2025	30.06.2025
1-8/1-1198/2025	14.07.2025
Cəmi – 7	

Cinayət kollegiyasında kassasiya qaydasında qəbul edilmiş qərarlar

Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
Əməlin Azərbaycan Respublikası CM-in 234.2-ci maddəsindən həmin Məcəllənin 234.1-ci maddəsinə tövsifi	1(102)-371/2025	19.02.2025
Yetkinlik yaşına çatmayanı tərbiyə etmək vəzifəsi daşıyan şəxsin əməlinin CM-in 170.1-ci maddəsinə səhv tövsifi (ailə qanunvericiliyinin və digər əlaqəli qanunvericilik aktlarının müvafiq normaları ilə izah verilmişdir)	1(102)-23/2025	28.01.2025
Apellyasiya müraciətinin geri götürülməsinin hüquqi nəticələri	1(102)-650/2025	20.02.2025
Əməlin Azərbaycan Respublikası CM-in 126.1-ci maddəsindən həmin Məcəllənin 130.1-ci maddəsinə tövsifi	1(102)-151/2025	24.01.2025
Sübutların qiymətləndirilməsi	1(102)-488/2025	24.01.2025
İnsan alveri cinayəti üzrə ittihamı təşkil edən bir neçə əməlin hər biri müxtəlif vaxtlarda və müxtəlif hərəkətlərlə törədilmiş müstəqil cinayətlər olduğundan cinayətlərin çoxluğu kimi çıxış etməklə CM-in 144-1.2.2-ci maddəsinin nəzərdə tutduğu “cinayətlərin təkrar törədilməsi” əlamətinin təsir altına düşməsi, bu səbəbdən CM-in 144-1.2.1-ci maddəsinin tətbiqinin istisna edilməsi	1(102)-1102/2025	02.05.2025

Məhkumun CM-in 312-1.1-ci maddəsi ilə təqsirli bilinməsinə dair müddəaların hökmdən xaric edilməsi	1(102)-1139/2025	20.05.2025
Hüquqi şəxslər barəsində cinayət-hüquqi tədbirlərin tətbiqi	1(102)-1258/2025	16.05.2025
Əməlin Azərbaycan Respublikası CM-in 133.2.4-cü maddəsindən həmin Məcəllənin 133.2.6-cı maddəsinə tövsifi	1(102)-2052/2025	28.08.2025
CM-in 228.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayətin tərkib əlamətləri formal cəhətdən mövcud olsa da, həmin hərəkətlərilə o, şəxsiyyətə, cəmiyyətə və yaxud dövlətə zərər yetirmədiyindən və zərər yetirmək təhlükəsi yaratmadığından əməllərin CM-in 14.2-ci maddəsinə əsasən ictimai təhlükəli sayılmayan az əhəmiyyətli əməllər kimi qiymətləndirilməsi	1(102)-1633/2025	02.09.2025
Xarici dövlətlərin məhkəmə qərarlarının tanınmasından imtina əsasları	9(102)-3/2025	08.10.2025
Cinayətlərin çoxluğu	1(102)-2086/2025	26.11.2025
Cəmi - 12		

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

III BÖLMƏ

İNZİBATİ KOLLEGİYA

03

3. Ali Məhkəmənin İnzibati kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat

Azərbaycan Respublikasının İnzibati kollegiyası (bundan sonra- İnzibati kollegiya) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərman və Sərəncam layihələri, "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda„ Azərbaycan Respublikasının İnzibati Məcəlləsində, Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrinin hazırlanmasında iştirak etmişdir.

2024-cü ildə inzibati məhkəmələrdə baxılmış diplom üzrə ixtisasının tanınması və ekvivalentlik haqqında şəhadətnamənin verilməsi tələbinə dair işlər üzrə və Məhkəmənin hüquqi mövqeyi nəzərə alınmaqla işlərə yenidən baxılması və bununla bağlı inzibati orqanların davranışı ilə əlaqədar 2024-cü ildə baxılmış inzibati işlərin məhkəmə təcrübəsinin ümumiləşdirilməsi aparılmışdır.

"İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.0.2, 57 və 59-cu maddələrinin tətbiqi zamanı inzibati aktın formasına dair 13.03.2025-ci il tarixli 01/2025 nömrəli Qərardad qəbul edilmişdir.

2025-ci ildə qəbul edilmiş qərarlarla qanunvericiliyin ayrı-ayrı müddəalarının tətbiqi ilə bağlı çoxsaylı hüquqi məsələlər üzrə vahid yanaşma formalaşdırılmış və 3 ədəd ★★★ nişanı, 1 ədəd ★★★★ nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə qərarları qəbul edilərək, axtarış sisteminə daxil edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin icraatında olmuş 1 məsələ üzrə yazılı mülahizə verilmişdir.

2025-ci il 28 fevral tarixində Bakıda keçirilmiş Azərbaycan Hakimlərinin I Forumu çərçivəsində "İnzibati işlər üzrə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi vəziyyəti, islahatlar və müasir çağırışlar" mövzusunda panel müzakirələr təşkil edilmişdir.

"Hakimliyə namizədlərin və hakimlərin tədrisində səmərəli fəaliyyətə görə" Ali Məhkəmənin hakimi Elşanə Vəliyeva, "Məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin formalaşmasına verdiyi töhfələrə görə" Ali Məhkəmənin hakimi Səyyad Kərimov "İlin hakimi" mükafatı ilə təltif olunmuşdur.

Məhkəmə təcrübəsinin təhlili şöbəsi ilə birlikdə inzibati orqanların qərar, hərəkət və hərəkətsizliyindən şikayət instansiyasına (yuxarı inzibati orqana) müraciət imkanına dair mexanizmlərin hüquqi və faktiki vəziyyətinin təhlili, məhkəmənin hüquqi mövqeyi nəzərə alınmaqla işlərə yenidən baxılması və bununla bağlı inzibati orqanların davranışı ilə əlaqədar 2024-cü ildə baxılmış inzibati işlərin məhkəmə təcrübəsinin ümumiləşdirilməsi aparılmış, 2024-cü ildə və 2025-ci ilin I yarımilliyində Bakı İnzibati Məhkəməsində qanunvericiliyin tətbiqinin məhkəmə təcrübəsinə dair məsələləri üzrə və ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi vəziyyətinə dair məlumatlan dinlənilmişdir.

Kollegiyanın sədri 2025-ci ilin 3-5 fevral tarixlərində Keniya Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri xanım Marta Koomenin dəvəti ilə Keniya Respublikasına, 6-7 may tarixlərində Türk Dövlətləri Ali Məhkəmələrinin Konfransında iştirak etmək məqsədilə Türkiyə Respublikasının Antalya şəhərinə, 7-9 noyabr tarixlərində Şimali Kipr Türk Respublikası Ali Məhkəməsinin 60 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirdə

iştirak etmək məqsədilə Şimali Kiprə və 1-3 dekabr tarixlərində Vyetnam Sosialist Respublikasına təşkil edilmiş rəsmi səfərlərdə iştirak etmişdir.

Kollegiya sədri və hakimlər 2025-ci il 12-17 oktyabr tarixlərində Beynəlxalq Hakimlər Assosiasiyasının Bakı şəhərində keçirilən 67-ci illik iclasında iştirak etmişlər.

Kollegiya sədri və hakimlər 2025-ci il 31 oktyabr tarixində "Konstitusiya və Suverenlik İli" çərçivəsində Xankəndi şəhərində yerləşən Qarabağ Universitetində "Məhkəmə sisteminin inkişafının konstitusiya təminatı: müasir çağırışlar" mövzusunda keçirilmiş konfransda iştirak etmişlər.

Kollegiyanın sədri tərəfindən 185 vətəndaşın qəbulu (25 qəbul) həyata keçirilmişdir.

3.1. İcraatda olmuş işlər barədə ümumi statistik məlumatlar

Hesabat dövründə İnzibati kollegiyanın icraatında olmuş işlər, o cümlədən qalıq keçmiş işlər, daxil olmuş işlər, həmin işlərdən yekunlaşdırılmış və növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş işlərlə bağlı statistik məlumatlar aşağıdakı diaqramlarda əks etdirilmişdir:

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat	4438	5227	+789 (+17,8%)
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	955 (21,5%)	1034 (19,8%)	+79 (+8,3%)
Hesabat dövründə daxil olan işlər	3483 (78,5%)	4193 (80,2%)	+710 (+20,4%)
Yekunlaşdırılmış işlər	3404 (76,7%)	3246 (62,1%)	-158 (-4,6%)
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	1034 (23,3%)	1981 (37,9%)	+947 (+91,6%)

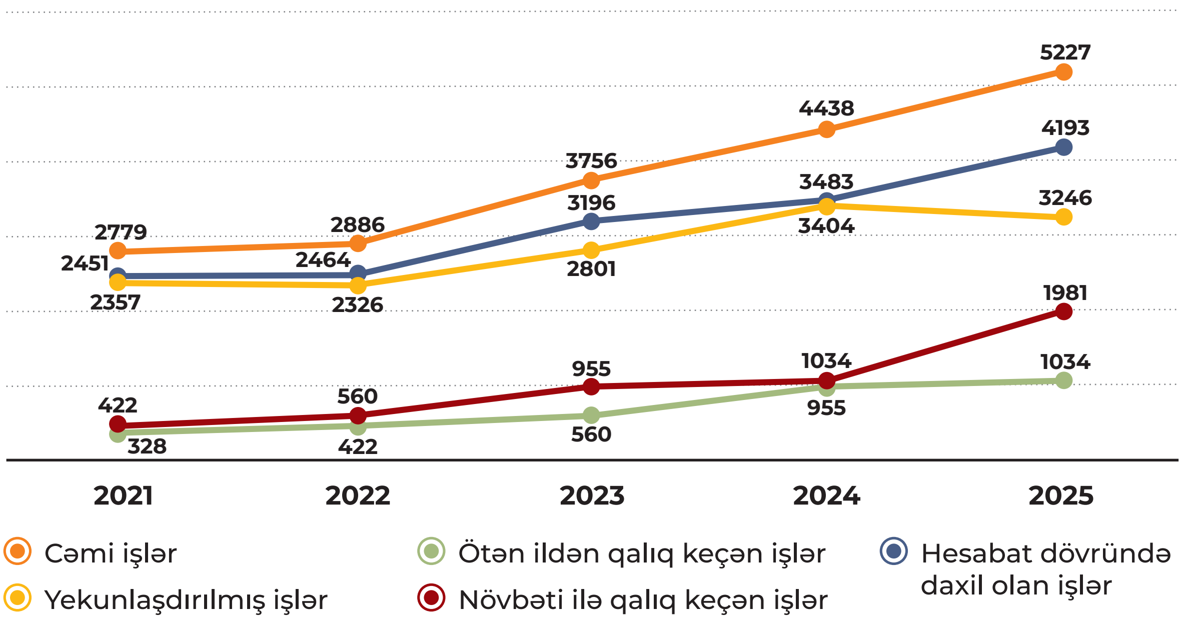

3.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili

İl ərzində icraatda olan inzibati işlərin icraatların növü üzrə (indeks üzrə) bölgüsü aşağıdakı qaydada olmuşdur:

İcraatın növü	Cəmi icraat			İşlərin yekunlaşdırılma göstəriciləri		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
İnzibati işlər (iddia icraatı)	4438 (100%)	5227 (100%)	+17,8%	3404 (76,7%)	3246 (62,1%)	-4,6%
Onlardan: qərar	3251 (73,3%)	3735 (71,48%)	+14,9%	2518 (78,2%)	2101 (56,3%)	-16,6%
Onlardan: qərardad	856 (19,3%)	875 (16,7%)	+2,2%	645 (75,3%)	601 (68,7%)	-6,8%
Müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbiri barədə ərizə üzrə icraat	258 (5,7%)	560 (10,7%	+117%	176 (68,2%)	492 (87,9%)	+179%
Apellyasiya instansiya məhkəməsinin birinci instansiya məhkəməsi qismində baxdığı işlər üzrə icraat	53 (1,2%)	38 (0,72%)	-28,3%	48 (90,5%)	35 (92,1%)	-27,1%
Aidiyyət mübahisələri	13 (0,28%)	9 (0,2%)	-30,8%	13 (100%)	8 (88,9%)	-38,4%
Məhkəmə qərarlarının icrası qaydasında icraat	6 (0,2%)	9 (0,2%)	+50%	3 (50%)	8 (88,9%)	+166%
Apellyasiya məhkəmə tərkibinə etiraz	1 (0,02%)	1 (0,02%)	-	1 (100%)	1 (100%)	-

3.3. Yekunlaşdırılmış işlərin iddianın növləri üzrə təhlili

Hesabat dövründə İnzibati Kollegiyada yekunlaşdırılmış işlərin iddianın növünə görə bölgüsü aşağıdakı kimi olmuşdur:

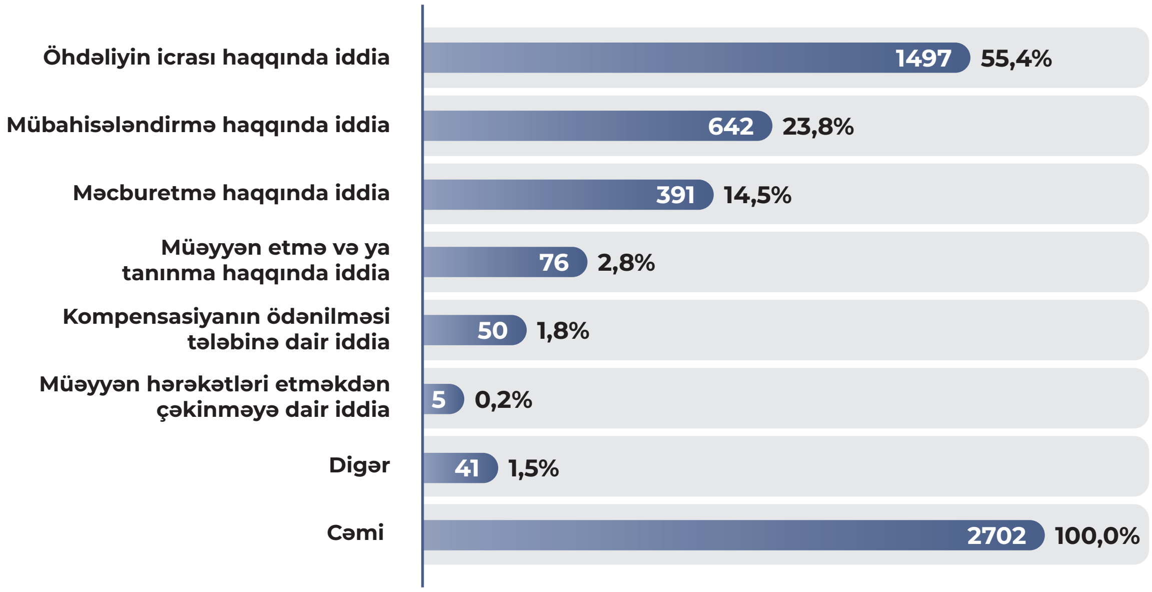

3.4. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair məlumatlar

Hesabat dövründə yekunlaşdırılmış 3237 iş (ümumilikdə yekunlaşdırılmış iş sayı 3246 işə bərabərdir, bununla belə bu təhlildə yalnız apellyasiya məhkəmələrinin aktlarından verilmiş kassasiya şikayətləri üzrə icraatda olmuş işlər nəzərə alınmış, aşağı instansiya məhkəmələrinin aidiyyət müraciətləri və etirazlar ümumi saya daxil edilməmişdir: 3246-8-1=3237) üzrə kassasiyanın mümkünlüyünün yoxlanılması nəticələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

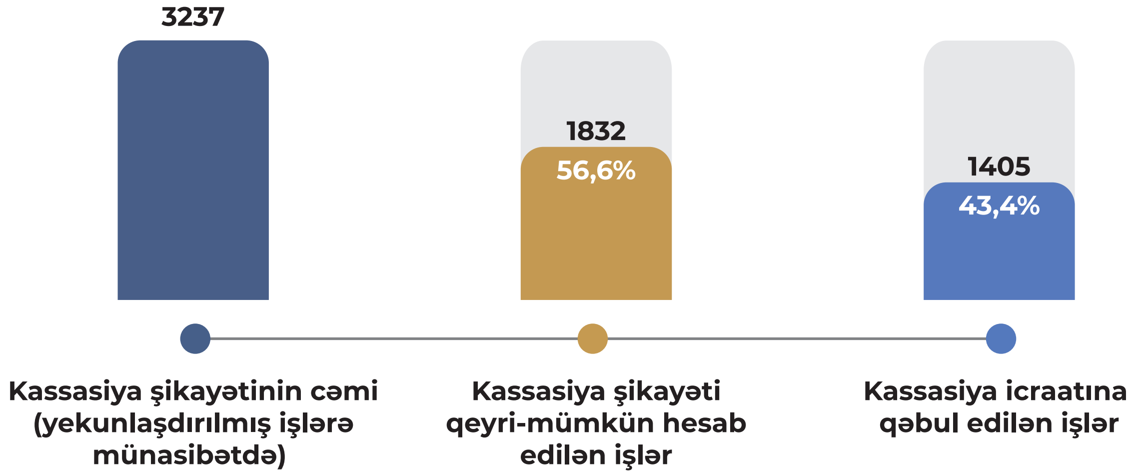

Apellyasiya instansiyası məhkəmələri üzrə göstəricilər (yekunlaşdırılmış işlərə münasibətdə faiz nisbəti ilə verilməklə)

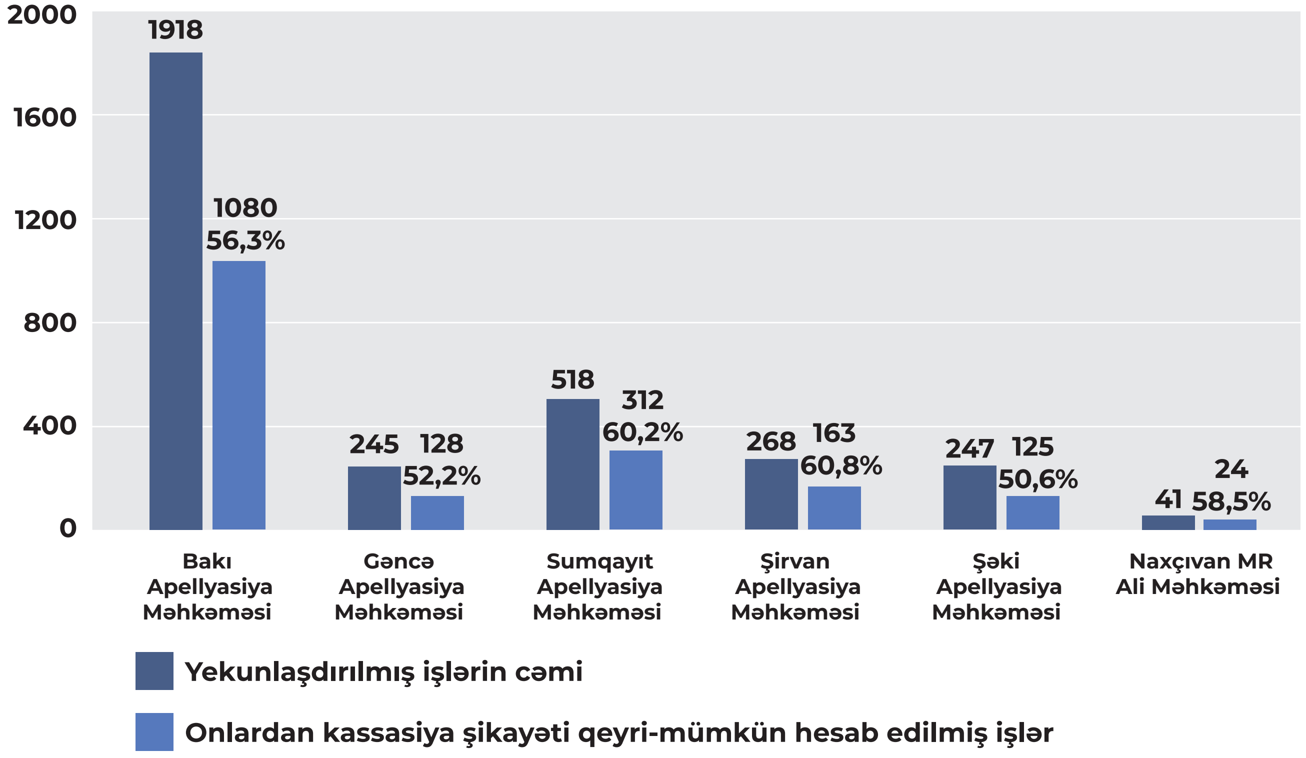

Kassasiya şikayətinin qeyri-mümkün hesab edilməsi ilə bağlı illər üzrə göstəricilər

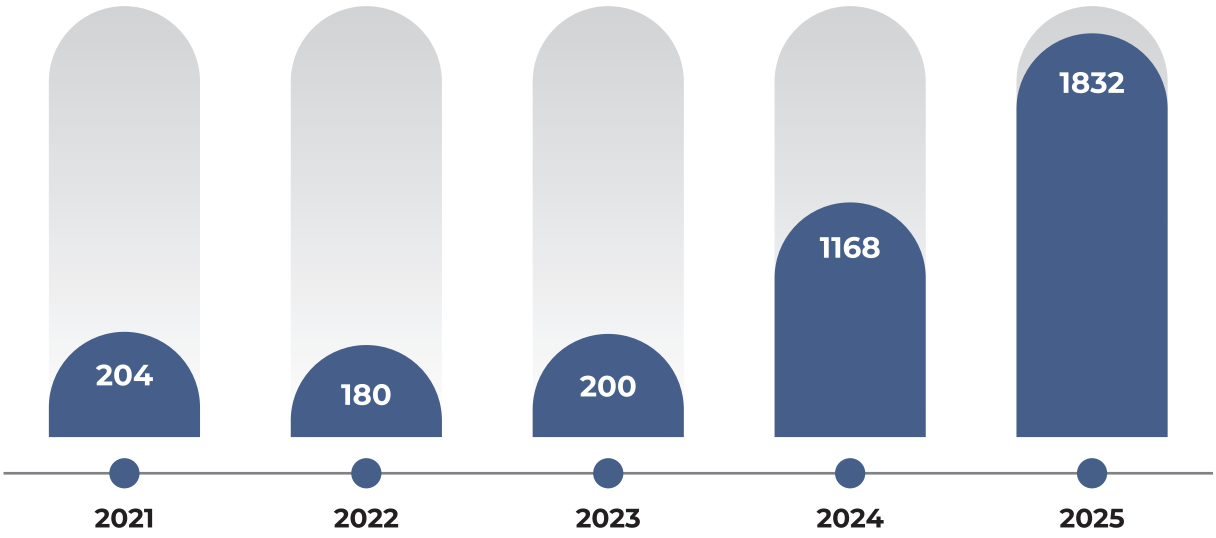

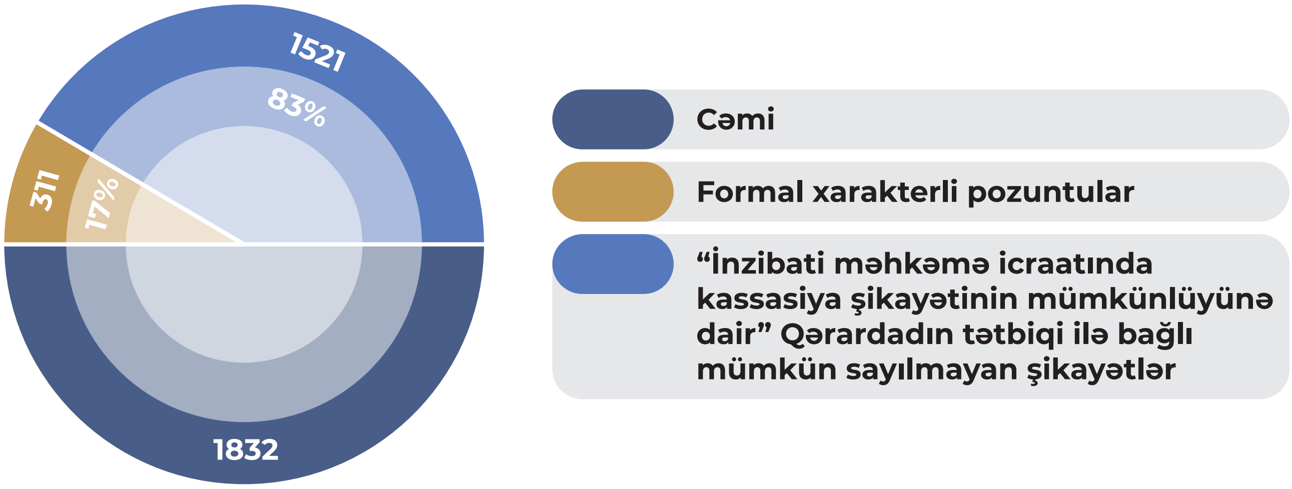

Ali Məhkəmənin İnzibati Kollegiyasının "İnzibati məhkəmə icraatında kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair" 2023-cü il 06 noyabr tarixli Qərardadının tətbiqi ilə bağlı mümkün sayılmayan kassasiya şikayətlərinin inzibati orqanlara münasibətdə bölgüsü

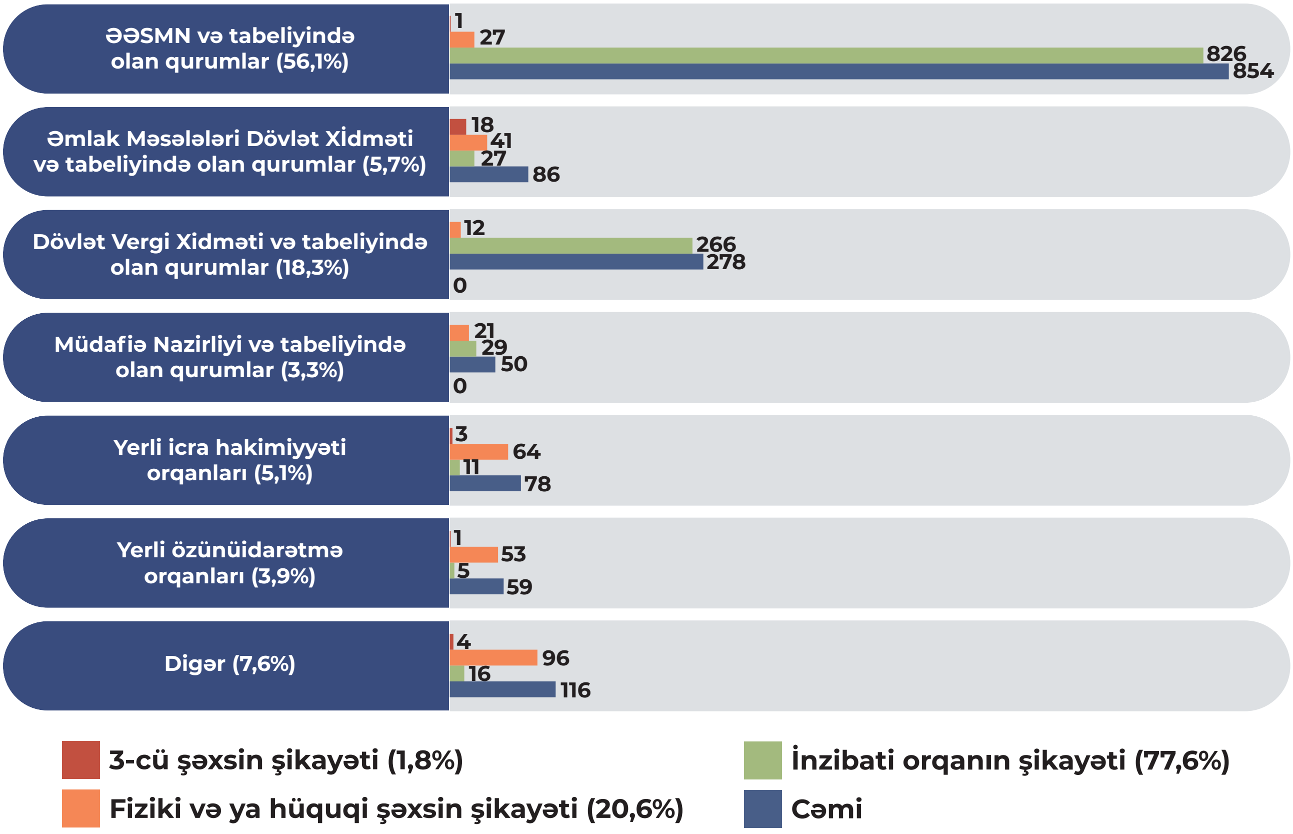

3.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə təhlili

Məhkəmələr	Daxil olan işlər			Yekunlaşdırılmış işlər		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	2102	2365	+12,5%	2062	1918	-7%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	472	699	+48,1%	416	518	+24,5%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	319	338	+6%	361	245	-32,1%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	317	321	+1,3%	345	247	-28,4%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	201	407	+102,5%	155	268	+72,9%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	64	54	-15,6%	56	41	-26,8%

Daxil olan işlər kütləsi

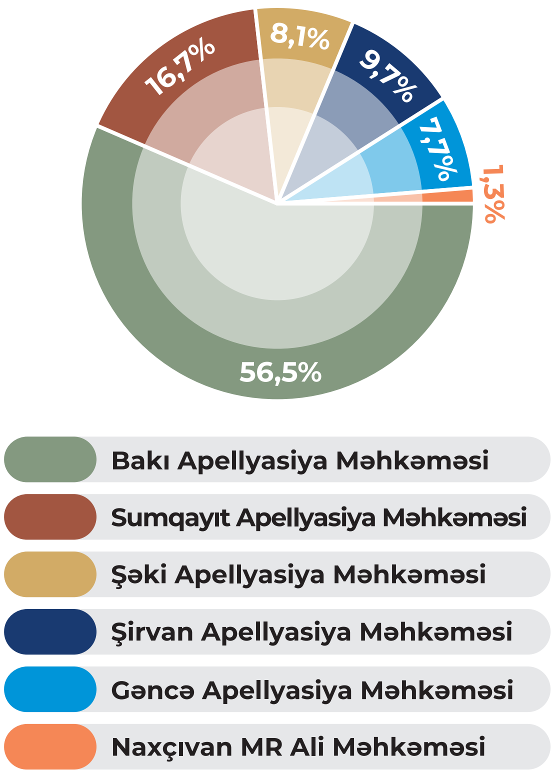

Həll edilən işlər kütləsi

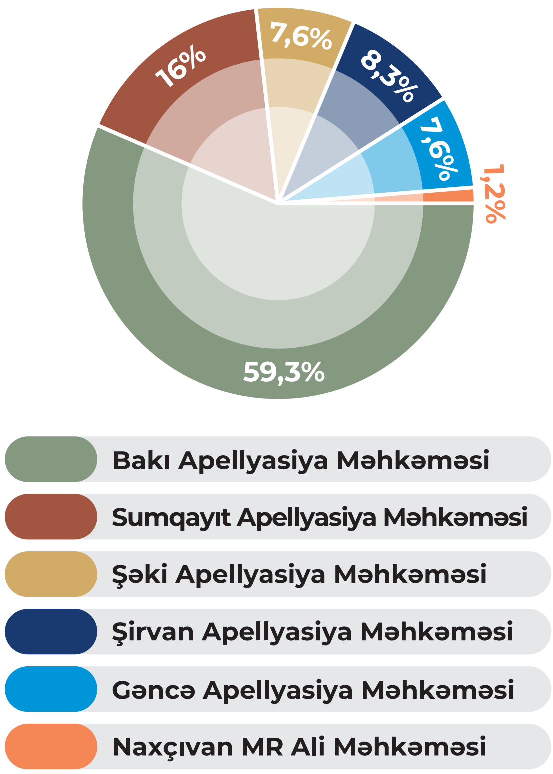

3.6. Baxılmış işlərin nəticələrinə dair məlumatlar

Hesabat dövründə İnzibati kollegiyada mahiyyəti üzrə baxılmış işlərin nəticələri, o cümlədən vahid məhkəmə təcrübəsinə uyğun hesab edilmiş işlərin apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə aşağıdakı kimi olmuşdur:

Məhkəmələr	Kassasiya qaydasında baxılmış və vahid məhkəmə təcrübəsinə uyğun hesab edilmiş işlərin cəmi		Dəyişdirilmədən saxlanılmış		Ləğv edilmiş		Dəyişdirilmiş		İş üzrə icraata xitam		Vahid məhkəmə təcrübəsinə uyğun hesab edilmiş	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	1809	1743	954 52,8%	529 30,4%	316 17,5%	271 15,5%	14 0,8%	13 0,7%	7 0,4%	10 0,6%	518 28,6%	920 52,8%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	368	461	191 51,9%	140 30,4%	53 14,4%	60 13%	3 0,8%	4 0,9%	2 0,5%	1 0,2%	119 32,2%	256 55,5%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	313	218	181 57,8%	71 32,5%	44 14,1%	38 17,4%	6 1,9%	5 2,3%	2 0,6%	2 0,9%	80 25,6%	102 46,9%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	324	231	171 52,8%	73 31,6%	69 21,3%	40 17,3%	1 0,3%	6 2,6%	-	3 1,3%	83 25,6%	109 47,2%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	142	214	71 50%	60 28%	22 15,5%	41 19,2%	1 0,7%	2 0,9%	1 0,7%	-	47 33,1%	111 51,9%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	41	40	16 39%	13 32,5%	5 12,2%	4 10%	-	-	-	-	20 48,8%	23 57,5%
Cəmi	2997	2907	1584 52,9%	886 30,5%	509 17%	454 15,6%	25 0,8%	30 1%	12 0,4%	16 0,6%	867 28,9%	1521 52,3%

Yekunlaşdırılmış işlərin inzibati orqanlara münasibətdə təhlili

2024-cü il üzrə:

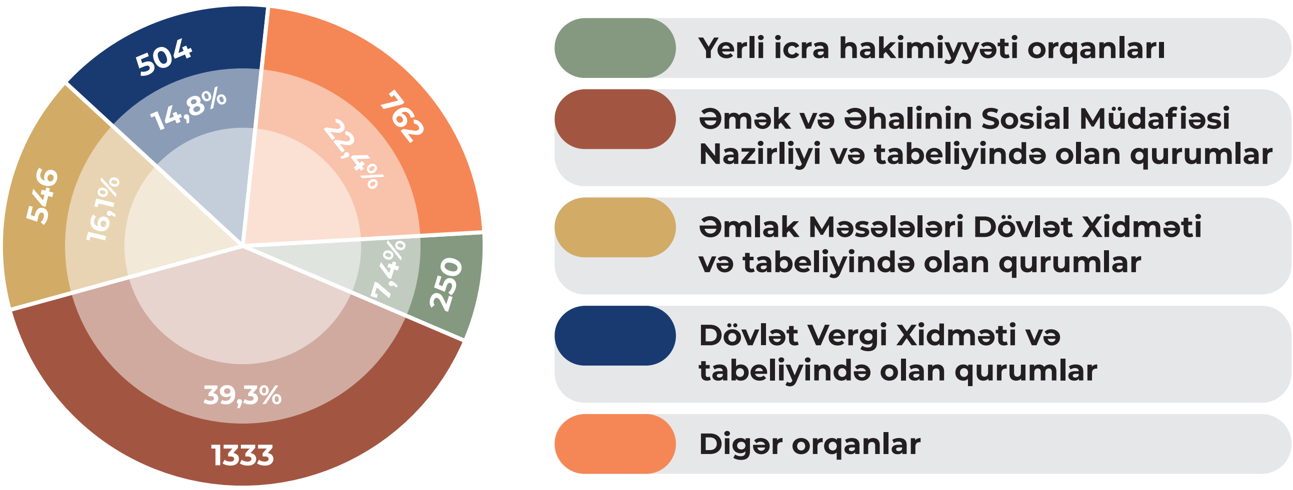

2025-ci il üzrə:

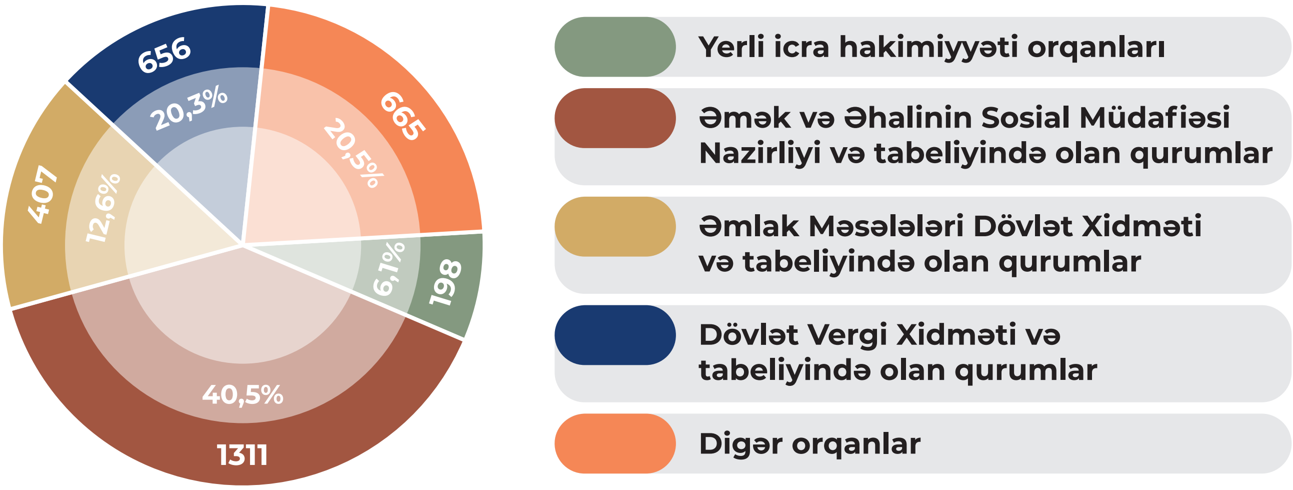

Ötən ilin müvafiq göstəriciləri ilə müqayisə

İnzibati orqanlar	ƏƏSMN və tabeliyində olan qurumlar	Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	Dövlət Vergi Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	Yerli icra hakimiyyəti orqanları	Digər orqanlar
Artıb-azalma faizləri	-1,7%	-25,5%	+30,2%	-20,8%	-12,7%

İşlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsü

İnzibati orqan	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	Cəmi
Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və tabeliyində olan qurumlar	580 (60,2%)	37 (3,8%)	185 (19,1%)	65 (6,7%)	75 (7,9%)	22 (2,3%)	964 100%
Dövlət Vergi Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	467 (71,2%)	40 (6,1%)	73 (11,1%)	28 (4,3%)	48 (7,3%)	-	656 100%
Əmlak Məsələləri Dövlər Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	200 (49,1%)	27 (6.6%)	90 (22,1%)	57 (14%)	31 (7.7%)	2 (0,5%)	407 100%
Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi	139 (40,5%)	68 (19,5%)	62 (17,8%)	46 (13,2%)	32 (9,2%)	-	347 100%
Yerli icra hakimiyyəti orqanları	142 (71,7%)	9 (4,5%)	16 (8%)	4 (2%)	19 (9,6%)	8 (4%)	198 100%
Müdafiə Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	51 (40%)	27 (21,2%)	26 (20,5%)	8 (6,3%)	14 (11%)	1 (0,8%)	127 100%
Yerli özünüidarəetmə orqanları	44 (47,3%)	8 (8,6%)	21 (22,5%)	8 (8,6%)	11 (11.8%)	1 (1,1%)	93 100%
Elm və Təhsil Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	38 (60%)	11 (17,4%)	2 (3,1%)	3 (18,9%)	9 (14,2%)	-	63 100%
Daxili işlər Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	43 (75,4%)	-	6 (10,5%)	3 (5,3%)	3 (5,7%)	2 (3,5%)	57 100%
Dövlət Miqrasiya Xidməti	34 (91,9%)	1 (2,7%)	1 (2,7%)	1 (2,7%)	-	-	37 100%
Ədliyyə Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	21 (60%)	3 (8,5%)	3 (8,5%)	4 (11,4%)	4 (11,4%)	-	35 100%
Dövlət Gömrük Komitəsi və tabeliyində olan qurumlar	18 (85,7%)	-	2 (9,5%)	-	-	1 (4,8%)	21 100%
Digər orqanlar	141 (60,1%)	14 (6%)	31 (13,4%)	20 (8,6%)	22 (9,5%)	4 (1,7%)	232 100%
Cəmi	1918 (59,3%)	245 (7,6%)	518 (16%)	247 (7,6%)	268 (8,3%)	41 (1,2%)	3237 100%

İşlər üzrə nəticələrin təhlili

İnzibati orqan	Dəyişdirilmədən saxlanılmış	Ləğv edilmiş	Dəyişdirilmiş	İş üzrə icraata xitam verilmiş	Vahid məhkəmə təcrübəsinə uyğun hesab edilmiş	Cəmi baxılmış	Kassasiya icraatına xitam verilmiş	Kassasiya formal əsaslarla mümkün sayılmamış	Cəmi
Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və tabeliyində olan qurumlar	200 21,7%	65 7,0%	6 0,7%	2 0,2%	650 70,4%	923 100%	3	38	964
Dövlət Vergi Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	180 28,8%	159 25,4%	1 0,2%	8 1,3%	278 44,4%	626 100%	7	23	656
Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	175 51,5%	79 23,2%	-	-	86 25,3%	340 100%	1	66	407
Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi	61 19,1%	33 10,3%	21 6,6%	-	204 63,9%	319 100%	-	28	347
Yerli icra hakimiyyəti orqanları	63 39,4%	19 11,9%	-	-	78 48,8%	160 100%	2	36	198
Müdafiə Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	40 35,1%	23 20,2%	1 0,9%	-	50 43,9%	114 100%	-	13	127
Yerli özünüidarəetmə orqanları	10 12,8%	9 11,5%	-	-	59 75,6%	78 100%	-	15	93
Elm və Təhsil Nazirliyi və tabeliyindı olan qurumlar	16 27,1%	11 18,6%	-	5 8,5%	27 45,8%	59 100%	1	3	63
Daxili işlər Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	18 45,0%	6 15,0%	-	-	16 40,0%	40 100%	-	17	57
Dövlət Miqrasiya Xidməti	13 54,2%	2 8,3%	-	-	9 37,5%	24 100%	-	13	37
Ədliyyə Nazirliyi və tabeliyində olan qurumlar	6 26,1%	4 17,4%	-	-	13 56,5%	23 100%	1	11	35
Dövlət Gömrük Komitəsi və tabeliyində olan qurumlar	11 57,9%	3 15,8%	-	-	5 26,3%	19 100%	1	1	21
Digər orqanlar	93 51,1%	41 22,5%	1 0,5%	1 0,5%	46 25,3%	182 100%	3	47	232
Cəmi	886 30,5%	454 15,6%	30 1,0%	16 0,6%	1521 52,3%	2907 100%	19	311	3237

Ali Məhkəmədə 2016-2025-ci illərdə ƏƏSMN, Dövlət Vergi Xidməti və Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Xidmətinin tərəf olduğu işlər barədə məlumat

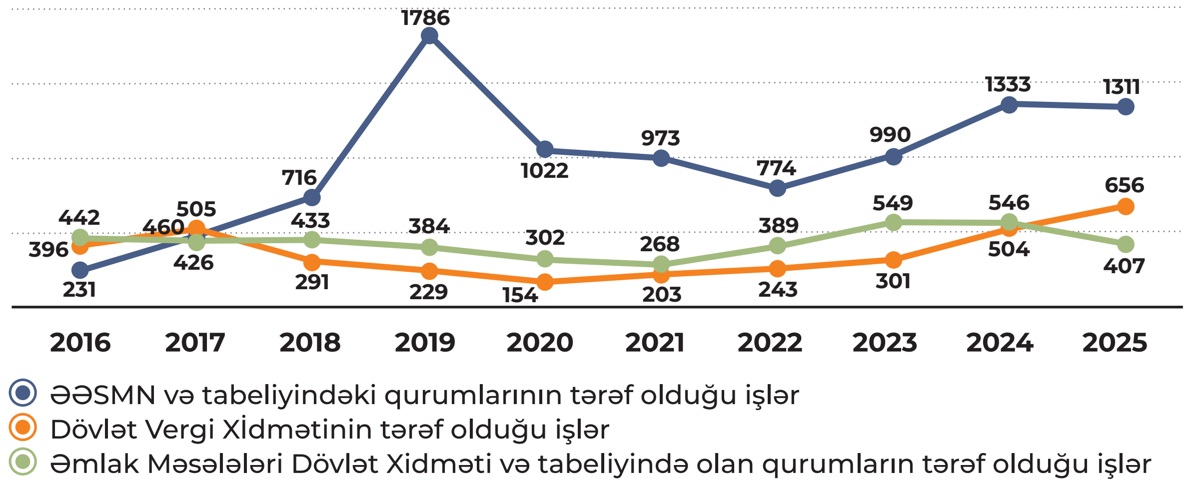

Mahiyyəti üzrə baxılmış işlərin təhlil:

ƏƏSMN və tabeliyindəki qurumların cavabdeh olduğu işlər üzrə:

Məhkəmələr	Cəmi	İddiaçının kassasiya şikayəti 11,5%			İnzibati orqanın kassasiya şikayəti 88,5%			Tələbin mahiyyəti			
		təmin	rədd	vmt	təmin	rədd	vmt	pensiyalarla bağlı mübahisələr	əlilliklə bağlı mübahisələr	müavinətlərlə bağlı mübahisələr	Digər
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	685	16	51	14	50	99	455	452	133	81	19
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	101	1	8	2	11	20	59	34	64	3	-
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	233	7	12	7	10	25	172	144	55	29	8
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	107	5	7	3	10	17	65	56	44	6	1
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	92	1	6	1	12	13	59	57	25	6	4
Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi	22	1	1	-	1	2	17	17	-	4	1
Cəmi	1240	31 21,7%	85 59,4%	27 18,9%	94 8,6%	176 16%	827 75,4%	757	321	129	33

Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və tabeliyində olan qurumların cavabdeh olduğu işlər üzrə:

Məhkəmələr	Cəmi	İddiaçının kassasiya şikayəti 71,5%			İnzibati orqanın kassasiya şikayəti 28,5%			Qeydiyyatı mübahisələndirilən əmlak növü			Qeydiyyatı mübahisələndirilən hüququn növü		
		təmin	rədd	vmt	təmin	rədd	vmt	Torpaq sahəsi	Yaşayış sahəsi	Qeyri-yaşayış sahəsi	Mülkiyyət	İcarə	İstifadə
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	175	30	73	33	7	18	14	133	26	16	108	9	2
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	20	3	5	3	1	6	2	17	3	-	14	1	-
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	74	11	27	12	5	14	5	70	2	2	56	4	-
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	50	10	18	6	4	8	4	41	4	5	37	2	1
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	19	3	3	4	4	3	2	15	2	2	10	1	1
Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi	2	1	-	1	-	-	-	2	-	-	2	-	-
Cəmi	340	58 23,9%	126 51,9%	59 24,3%	21 21,6%	49 50,5%	27 27,8%	278	37	25	227	17	4

Dövlət Vergi Xidməti və tabeliyində olan qurumların cavabdeh olduğu işlər üzrə:

Məhkəmələr	Cəmi	İddiaçının kassasiya şikayəti 13,9%			İnzibati orqanın kassasiya şikayəti 86,1%			Mübahisələndirilən vergi məbləği			Tələbin mahiyyəti		
		təmin	rədd	vmt	təmin	rədd	vmt	50.000 manata qədər	50.000-500.000 manat	500.000 manatdan artıq	Vergi qərarlarının mübahisələndirilməsi	Borcun silinməsi	Digər
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	440	15	30	8	96	86	205	88	61	47	186	38	224
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	38	3	3	1	7	9	15	3	14	5	15	3	20
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	67	2	8	2	18	16	21	11	20	13	33	13	21
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	27	2	3	1	5	6	10	10	5	-	10	4	13
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	46	2	6	-	10	13	15	6	16	5	22	9	15
Cəmi	618	24 27,9%	50 58,1%	12 14%	136 25,6%	130 24,4%	266 50%	118	116	70	266	59	293

Yekunlaşdırılmış işlər üzrə qərardadların təhlili:

(Bu təhlil 2-1, 2-3 və 8-1 indeksi ilə qeydiyyatdan keçmiş işlər üzrə qərardadlar əsasında aparılmış, 15 indeksi ilə qeydiyyatdan keçmiş işlər (MXMT icraatı) daxil edilməmişdir.)

I. Apellyasiya məhkəmələrinə münasibətdə:

Prosessual məsələnin məzmunu	Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məhkəməsi	Cəmi
İddianın mümkünlüyü	230 59,1%	34 8,7%	49 12,6%	31 8%	40 10,3%	5 1,3%	389 100%
Apelyasiya şikayətinin mümkünlüyü	50 56,8%	7 8%	6 6,7%	7 8%	18 20,5%	-	88 100%
Dövlət hesabına vəkillə təmin edilmə	22 70,9%	-	3 9,7%	3 9,7%	3 9,7%	-	31 100%
İcraatın dayandırılması və ya təzələnməsi	13 43,3%	1 3,4%	16 53,3%	-	-	-	30 100%
Yeni açılmış hallar ilə bağlı ərizəyə baxılması	16 59,3%	3 11,1%	7 25,9%	1 3,7%	-	-	27 100%

Məhkəmə qərarının icrası ilə bağlı icraat, o cümlədən cərimə və ya digər məcburi icra tədbirlərinin tətbiqi	20 91%	-	-	1 4,5%	1 4,5%	-	22 100%
3-cü şəxs qismində cəlb edilmə	12 80%	-	2 13,3%	1 6,7%	-	-	15 100%
Məhkəmə qərarına izah verilməsi	11 91,7%	-	1 8,3%	-	-	-	12 100%
İş üzrə icraata xitam verilməsi	4 66,7%	-	-	-	2 33,3%	-	6 100%
Ləğv planının təsdiq edilməsi(Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına qarşı mübahisələr üzrə)	4 100%	-	-	-	-	-	4 100%
Ərazi aidiyyətinin müəyyən edilməsi	2	-	-	-	-	-	2 100%
Cəmi	392 61,6%	45 7,1%	84 13,3%	45 7,1%	64 10,1%	5 0,8%	626 100%

II. Kassasiya baxışının nəticələrinə münasibətdə:

Qərardadın məzmunu	Cəmi	Ümumi işlərlə faiz nisbəti	Dəyişdirilmə-dən saxlanılmış	Ləğv edilmiş	Kassasiya icraatına xitam verilmiş	Kassasiya şikayəti mümkün sayılmamış
İddianın mümkünlüyü	389	62,1%	84	25 (6,4%)	2	278
Apellyasiya şikayətinin mümkünlüyü	88	14%	5	5 (5,7%)	2	76
Dövlət hesabına vəkillə təmin edilmə barədə ərizə üzrə icraat	31	5%	2	-	-	29
Yeni açılmış hallar ilə bağlı ərizə üzrə icraat	27	4,3%	4	2 (7,4%)	-	21
Məhkəmə qərarının icrası ilə bağlı icraat, o cümlədən cərimə və ya digər məcburi icra tədbirinin tətbiqi	22	3,5%	12	3 (13,6%)	-	7
Məhkəmə qərarına izah verilməsi	12	2%	5	4 (33,3%)	1	2
3-cü şəxs qismində cəlb edilmə barədə vəsatət	15	2,4%	5	1 (6,7%)		9
İcraatın dayandırılması və ya icraatın təzələnməsi	30	4,8%	4	-	-	26
İş üzrə icraata xitam verilməsi	6	1%	1	-	-	5
Ləğv planının təsdiq edilməsi (Maliyyə bazarlarına nəzarət orqanına qarşı mübahisələr üzrə)	4	0,6%	1	3 (75%)	-	-
Ərazi aidiyyətinin müəyyən edilməsi	2	0,3%	-	-	1	1
Cəmi	626	100%	123	43 (6,9%)	6	454

3.7. Müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirlərinə dair işlərin təhlili

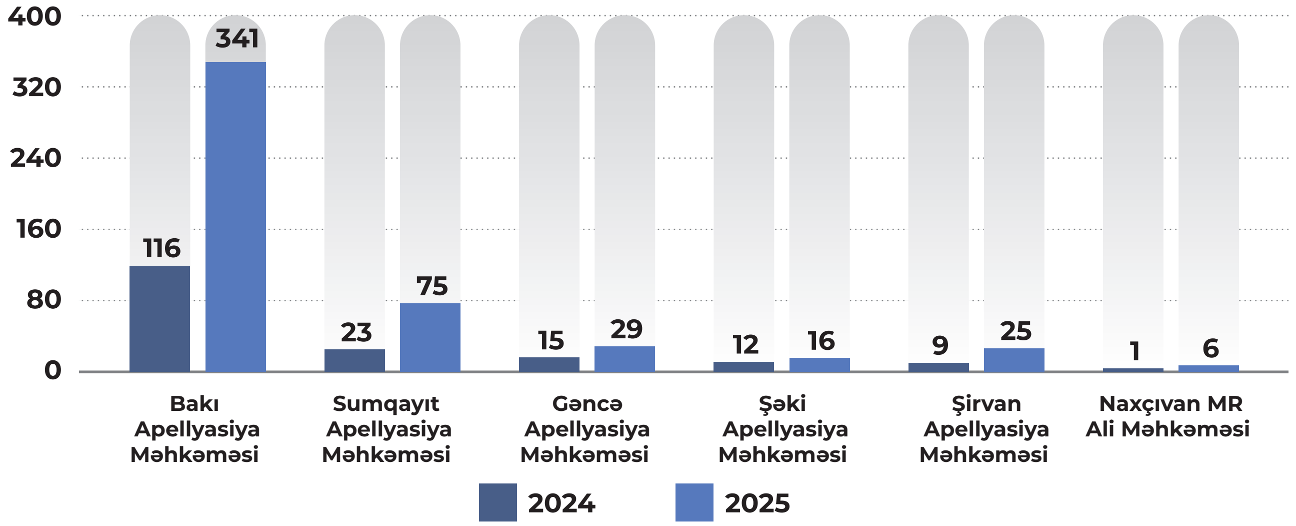

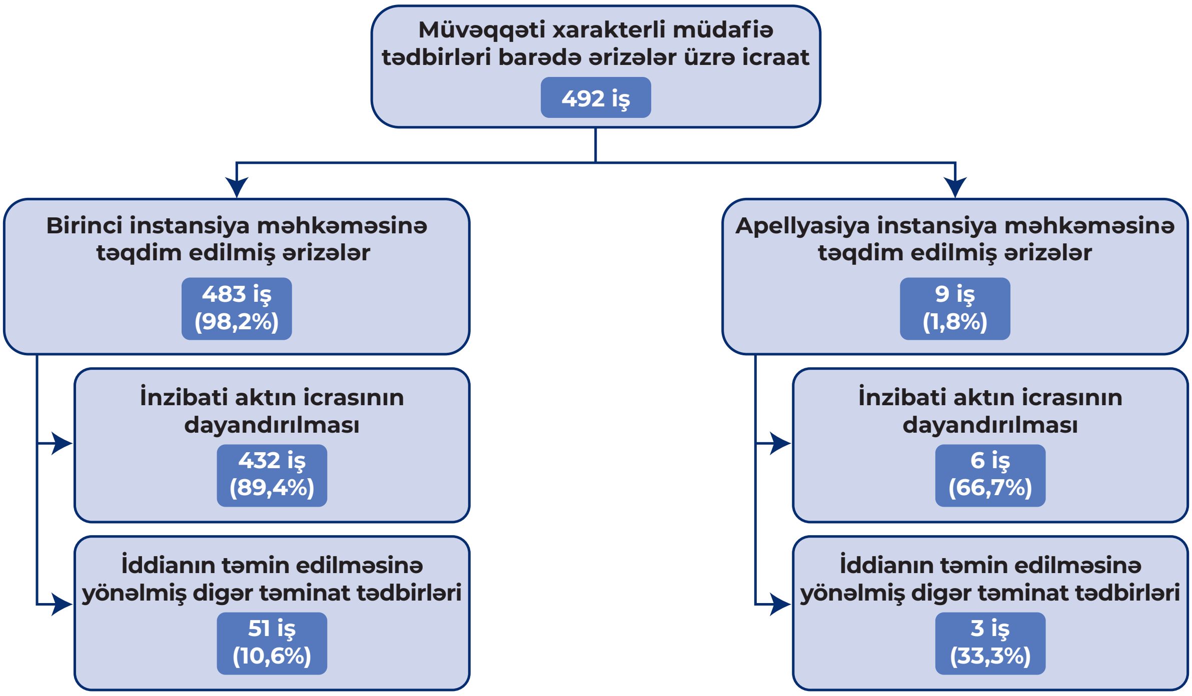

Müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirləri barədə ərizələr üzrə icraatla bağlı son 3 il üzrə göstəricilər:

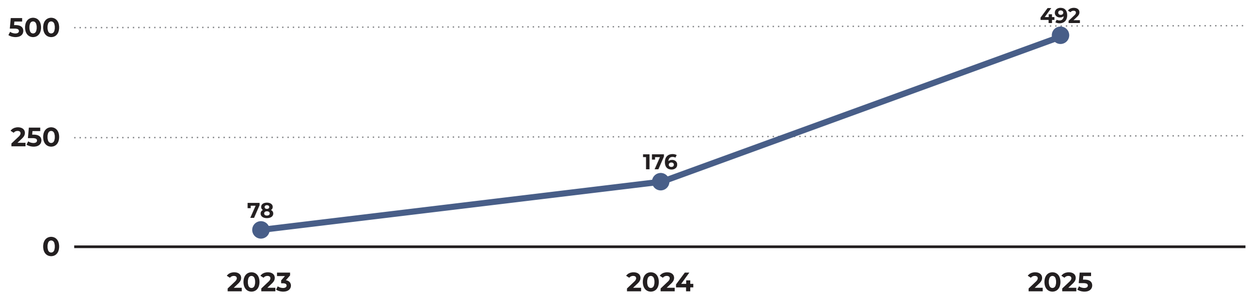

Kassasiya baxışının nəticələri

İş üzrə tərəf olan inzibati orqan	Cəmi	Dəyişdirilmədən saxlanılmış	Ləğv edilmiş (bu kateqoriyadan olan işlərincəminə münasibətdə faizlə)	İş üzrə icraata xitam verilmiş	Kassasiya icraatına xitam verilmiş	Kassasiya şikayəti mümkün sayılmamış	Vahid məhkəmə təcrübəsinə uyğun hesab edilmiş
Dövlət Vergi Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	267	39	55 (20,6%)	5	-	6	162
Dövlət Sosial Müdafiə Fondu və tabeliyində olan qurumlar	161	7	2 (1,2%)	1	-	2	149
Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti və tabeliyində olan qurumlar	14	5	4 (28,6%)	-	-	4	1
Yerli icra hakimiyyəti orqanları	11	10	-	-	-	-	1
Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi	9	1	3 (33,3%)	-	-	-	5
Digər orqanlar	30	13	10 (33,3%)	-	1	4	2
Cəmi	492	75	74 (15%)	6	1	16	320

3.8. Aidiyyət və etirazlarla bağlı məlumatlar

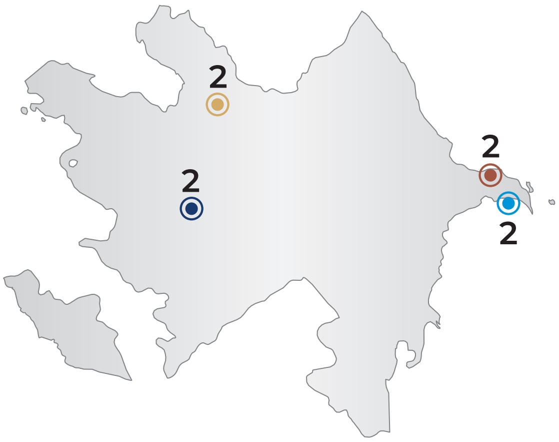

- Bakı Apellyasiya Məhkəməsi 2 iş
- Sumqayıt İnzibati Məhkəməsi 2 iş
- Şəki Apellyasiya Məhkəməsi 2 iş
- Gəncə İnzibati Məhkəməsi 2 iş

İllər	Ərazi aidiyyəti üzrə səlahiyyətli məhkəmənin müəyyən edilməsi		Predmet aidiyyəti üzrə səlahiyyətli məhkəmənin müəyyən edilməsi
	inzibati məhkəmələr üzrə	apellyasiya məhkəmələri üzrə	
2024	13	-	-
2025	10[1]	-	-
Artıb-azalma faizləri	-23%	-	-

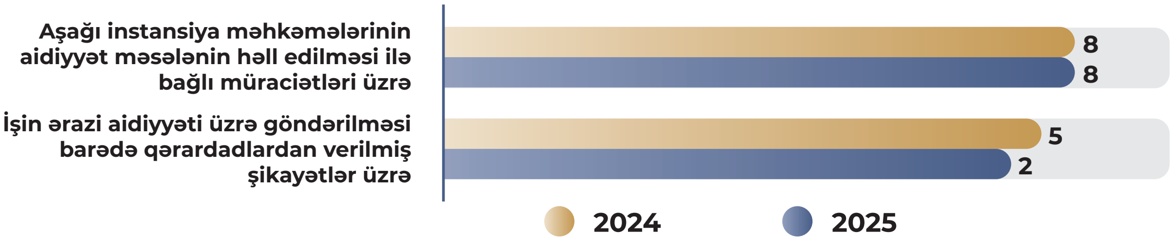

Apellyasiya instansiyası məhkəmələrindən daxil olmuş etirazlarla bağlı məlumatlar

Etirazın verildiyi apellyasiya məhkəməsi	Etirazın əsası	Erirazın həlli
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Məhkəmə tərkibinin özü-özünə etirazı (iddianın həmin məhkəməyə qarşı qaldırılması)	Etiraz təmin edilmiş, iş baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə verilmiş

3.9. Məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədilə qəbul edilmiş kollegial qərarlar

№	Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
1	"İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 2.0.2, 57 və 59-cu maddələrinin tətbiqi zamanı inzibati aktın formasına dair	№ 01/2025	13.03.2025
Cəmi – 1			

[1] Apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin ərazi aidiyyəti ilə bağlı qərardadlarından verilmiş 2 kassasiya şikayəti də təhlilə daxil edilmişdir.

3.10. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları

(★★★ statuslu qərarlar)			
№	Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
1	Cəza çəkməkdən azad edilmiş şəxslərə sosial adaptasiya məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərdən biri kimi birdəfəlik pul müavinətinin verilməsi	2-1[102]-430/2025	07.03.2025
2	Müddətsiz müəyyən edilmiş əlilliyin bərpa edilməsi	2-1[102]-1043/2025	24.04.2025
3	Adın, ata adının və soyadın dəyişdirilməsi	2-1[102]-1414/2025	31.07.2025
(★★★★ statuslu qərarlar)			
1	Gömrük ödənişlərinin tələb olunduğu bildiriş və ya məktubun şəxs üçün hüquqi nəticə yaratması	2-1[102]-710/2025	13.03.2025
Cəmi – 4			

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

IV BÖLMƏ

KOMMERSİYA KOLLEGİYASI

04

4. Ali Məhkəmənin Kommersiya kollegiyasının fəaliyyətinə dair ümumi məlumat

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya kollegiyası tərəfindən (bundan sonra – Kommersiya kollegiyası) hesabat dövründə işgüzar nüfuzun müdafiəsi ilə əlaqədar yaranan mübahisələrin həlli zamanı qanunvericiliyin tətbiqi üzrə hüquqi yanaşmanın sabitliyinin təmin olunması və vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması məqsədi ilə "Şəxsiyyət (qeyri-əmlak) hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Ali Məhkəmənin Plenum (bundan sonra – Plenum) qərarının işgüzar nüfuzun müdafiəsinə dair hissəsinin layihəsi hazırlanmış və Plenumun 2025-ci il 24 dekabr tarixli qərarı ilə təsdiq edilmişdir.

Hesabat dövründə "Xarici elementli kommersiya mübahisələrində qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi haqqında" Plenumun 14 dekabr 2023-cü il tarixli Qərarının tətbiqi ilə bağlı 01 yanvar 2024-cü ildən 01 yanvar 2025-ci ilədək dövr üzrə məhkəmələrin fəaliyyətinin monitorinqi keçirilmiş, nəticələri təhlil edilmiş, həmin Qərara əlavə və dəyşikliklər layihəsi hazırlanmışdır. Plenumun 2025-ci il 24 dekabr tarixli Qərarı ilə qeyd olunan əlavə və dəyişikliklər qəbul olunmuşdur.

Kommersiya kollegiyası 2025-ci ildə qəbul etdiyi qərarlarla qanunvericiliyin ayrı-ayrı müddəalarının tətbiqi ilə bağlı müxtəlif hüquqi məsələlər üzrə vahid yanaşma formalaşdırmış və 3 iş üzrə 3 ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə qərarları qəbul edilərək, axtarış sisteminə daxil edilmişdir.

Ali Məhkəmənin yanında Elmi-Məsləhət Şurasının 2025-ci il 23 oktyabr tarixli iclasında "Podrat müqaviləsindən irəli gələn mübahisələrdə qanunvericiliyin tətbiqi" mövzusunda müzakirələr təşkil edilmişdir. Müzakirələr zamanı həmin kateqoriya mübahisələrin həlli zamanı ortaya çıxan nəzəri və praktik problemlər, onların həlli yolları nəzərdən keçirilmişdir.

Podrat müqaviləsindən irəli gələn mübahisələrin həlli zamanı qanunvericiliyin tətbiqi üzrə hüquqi yanaşmanın sabitliyinin təmin olunması və vahid məhkəmə təcrübəsinin formalaşdırılması məqsədi ilə "Podrat müqaviləsindən irəli gələn mübahisələrdə qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi haqqında" Ali Məhkəmənin Plenum qərarının layihəsi hazırlanaraq müzakirəyə təqdim olunmuşdur.

Kommersiya mübahisələri üzrə vahid məhkəmə təcrübəsinin bərqərar olması və məhkəmə aktlarının sabitliyinin təmin edilməsi məqsədilə, ötən illərdə olduğu kimi, cari hesabat dövründə də Kommersiya kollegiyasında apellyasiya instansiyası məhkəmələrinin təkrar ləğv edilmiş məhkəmə aktlarının ləğvinin əsasları təhlil edilmişdir.

28 fevral 2025-ci il tarixində Azərbaycan Hakimlərinin I Forumu çərçivəsində, "Kommersiya mübahisələri üzrə ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi vəziyyəti, islahatlar və müasir çağırışlar" mövzusunda panel müzakirələr təşkil edilmişdir.

Kommersiya kollegiyasının sədri 14 may 2025-ci il tarixində Bakı şəhərində keçirilmiş, "Mübahisələrin həlli və məhkəmə sisteminin inkişafına dair sahibkarlarla görüş" mövzusuna həsr olunmuş, Milli Biznesin İnkişafı Forumu çərçivəsində panel müzakirələrdə iştirak etmiş, kommersiya subyektləri tərəfindən qaldırılan suallar cavablandırılmışdır.

Kommersiya kollegiyasının hakimləri 2025-ci ilin 24-25 oktyabr tarixlərində Bakı şəhərində Bakı Arbitraj Mərkəzinin açılış mərasiminə həsr olunmuş beynəlxalq konfransda iştirak etmişlər. 2025-ci ilin oktyabrın 31-də isə “Konstitusiya və Suverenlik İli” çərçivəsində Xankəndi şəhərində yerləşən Qarabağ Universitetində “Məhkəmə sisteminin inkişafının konstitusiya təminatı: müasir çağırışlar” mövzusunda konfransda iştirak etmişlər.

Kommersiya kollegiyası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin və təbii inhisar subyektləri-«Azəriqaz» İB-yi və «Azərişıq» ASC-nin nümayəndələri ilə görüşlər keçirmiş, məhkəmə təcrübəsində rast gəlinən problemlərin həlli istiqamətində müvafiq tədbirlər görülmüşdür. Kollegiya həmçinin Daşınmaz Əmlakın Dövlət Kadastrı və Reyestri Publik Hüquqi Şəxsi və Azərbaycan Qiymətləndiricilər Palatasının nümayəndələri ilə görüşdə də iştirak etmişdir. Kommersiya mübahisələri sahəsində təcrübənin vahidliyinin təmin edilməsi məqsədi ilə Kommersiya kollegiyasının sədri tərəfindən il ərzində mütəmadi qaydada respublika üzrə fəaliyyət göstərən hakimlərin iştirakı ilə mütəmadi aylıq videokonfrans formatında görüşlər keçirilmiş, təcrübədə rast gəlinən mübahisəli hüquqi məsələlərə dair suallar ətrafında müzakirələr aparılaraq müvafiq izahlar verilmişdir.

2025-ci ilin 5-10 aprel tarixlərində Türkiyə Respublikasının Ali Məhkəməsi (Yargıtay) ilə təcrübə mübadiləsi proqramı çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Kommersiya kollegiyasının sədrinin başçılıq etdiyi Ali Məhkəmə, apellyasiya və birinci instansiya məhkəmələrinin hakimlərindən ibarət nümayəndə heyəti Türkiyədə səfərdə olmuş, korporativ mübahisələrin dairəsi və baxılması xüsusiyyətləri, podrat mübahisələrinə baxılmasının xüsusiyyətləri, arbitraj prosesində məhkəmələrin yardım və nəzarət funksiyaları, xarici elementli kommersiya mübahisələrinə baxılmasının xüsusiyyətləri, məhkəmələrin beynəlxalq səlahiyyəti və hüququn digər sahələri ilə bağlı məhkəmə təcrübəsi ətrafında qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılmışdır.

2025-ci il ərzində Kommersiya kollegiyasının sədri tərəfindən 21 vətəndaşın qəbulu (15 qəbul) həyata keçirilmişdir.

4.1. İcraatda olmuş işlər üzrə ümumi statistik məlumatlar

Hesabat dövründə Kommersiya kollegiyasının icraatında olmuş işlər, o cümlədən qalıq keçmiş işlər, daxil olmuş işlər, həmin işlərdən yekunlaşdırılmış və növbəti hesabat dövrünə qalıq keçmiş işlərlə bağlı statistik məlumatlar aşağıdakı diaqramlarda əks etdirilmişdir:

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat[1]	795	937	+142 (+17,9%)
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	76 (9,5%)	83 (8,9%)	+7 (+9,2%)
Hesabat dövründə daxil olan işlər	719 (90,5%)	854 (91,1%)	+135 (+18,8%)
Yekunlaşdırılmış işlər	712 (89,5%)	769 (82%)	+57 (+8%)
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	83 (10,5%)	168 (18%)	+85 (+102,4%)

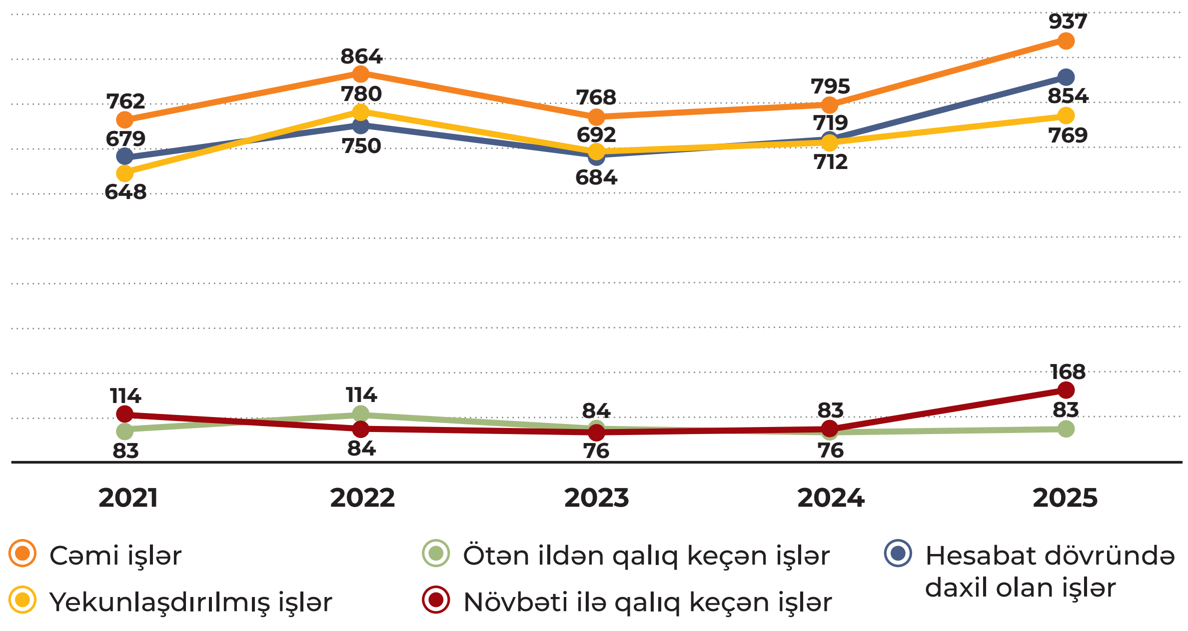

[1] Bu təhlilə xarici ölkələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlər daxil edilməmişdir, həmin məlumatlar Hesabatın 5.15-ci paraqrafında verilmişdir.

4.2. İcraatda olmuş işlərin növləri üzrə (indeks və predmet üzrə) təhlili

İl ərzində icraatda olan kommersiya mübahisələrinin icraatların növü üzrə (indeks üzrə) bölgüsü aşağıdakı qaydada olmuşdur:

İcraatın növü	Cəmi icraat			İşlərin yekunlaşdırılma göstəriciləri		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
Kommersiya mübahisələri	795 (100%)	937 (100%)	+17,9%	712 (89,5%)	769 (82,1%)	+8%
Onlardan: qətnamə	666 (83,8%)	799 (85,3%)	+20%	587 (88,1%)	633 (79,2%)	+7,8%
Onlardan: qərardad	43 (5,4%)	47 (5%)	+9,3%	40 (90,6%)	46 (97,9%)	+15%
Onlardan: aidiyyət mübahisələri	82 (10,3%)	87 (9,3%)	+6,1%	82 (100%)	87 (100%)	+6,1%
Təqdimat	3 (0,35%)	3 (0,3%)	-	2 (66,7%)	2 (66,7%)	-
Məhkəmə tərkibinə etiraz	1 (0,15%)	1 (0,1%)	-	1 (100%)	1 (100%)	-

4.3. Kassasiya şikayətinin mümkünlüyünə dair statistik məlumatlar

Hesabat dövründə yekunlaşdırılmış 679 iş (ümumilikdə yekunlaşdırılmış iş sayı 769 işə bərabərdir, bununla belə bu təhlildə yalnız apellyasiya məhkəmələrinin aktlarından verilmiş kassasiya şikayətləri üzrə icraatda olmuş işlər nəzərə alınmış, məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələlər, məhkəmə tərkibinə etiraz və təqdimatlar ümumi saya daxil edilməmişdir: 769-87-2-1=679) üzrə kassasiyanın mümkünlüyünün yoxlanılması nəticələri aşağıdakı kimi olmuşdur:

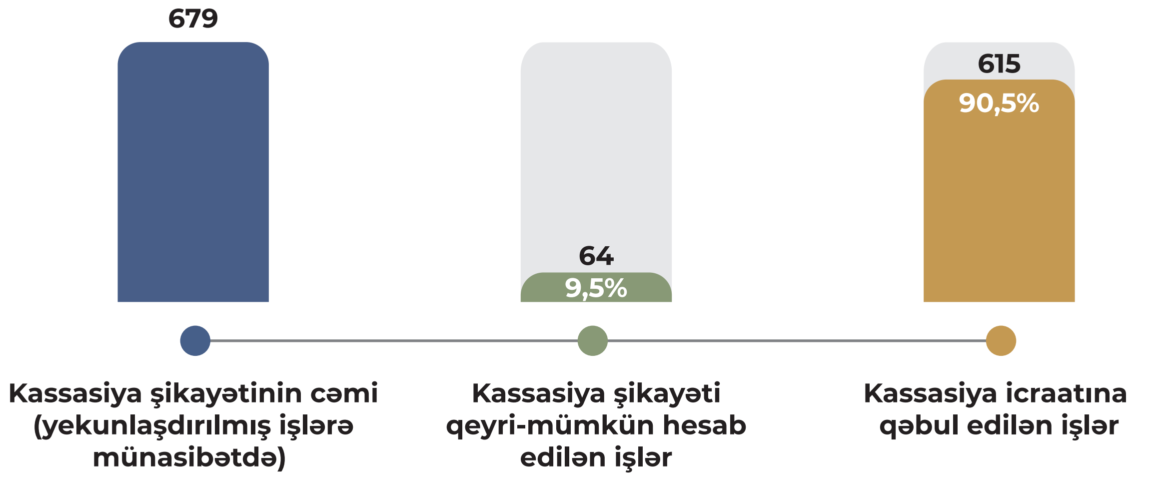

Kassasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş və kassasiya baxışından çıxarılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsü (yekunlaşdırılmış işlərə münasibətdə faiz göstərici ilə)

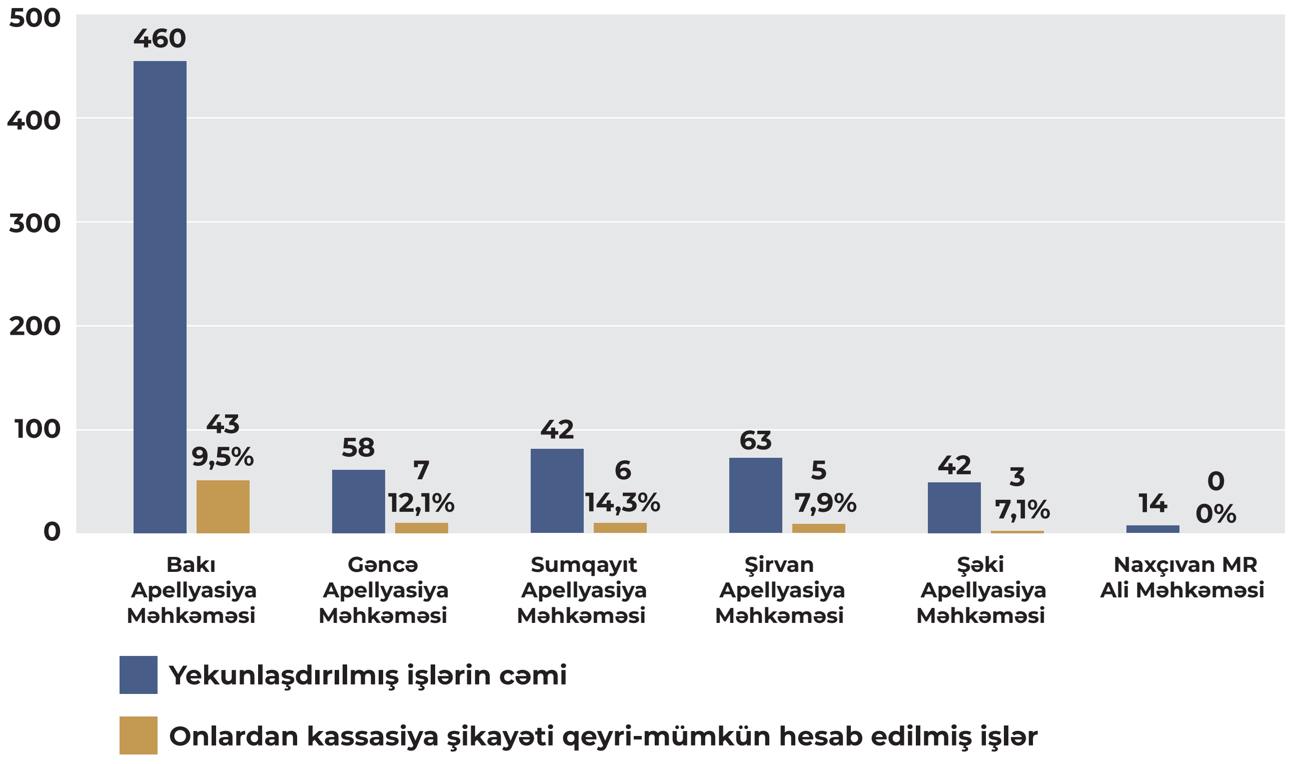

Qeyri-mümkün hesab edilmiş və kassasiya baxışından çıxarılmış kassasiya şikayətlərinin apellyasiya instansiyası məhkəmələri üzrə bölgüsü

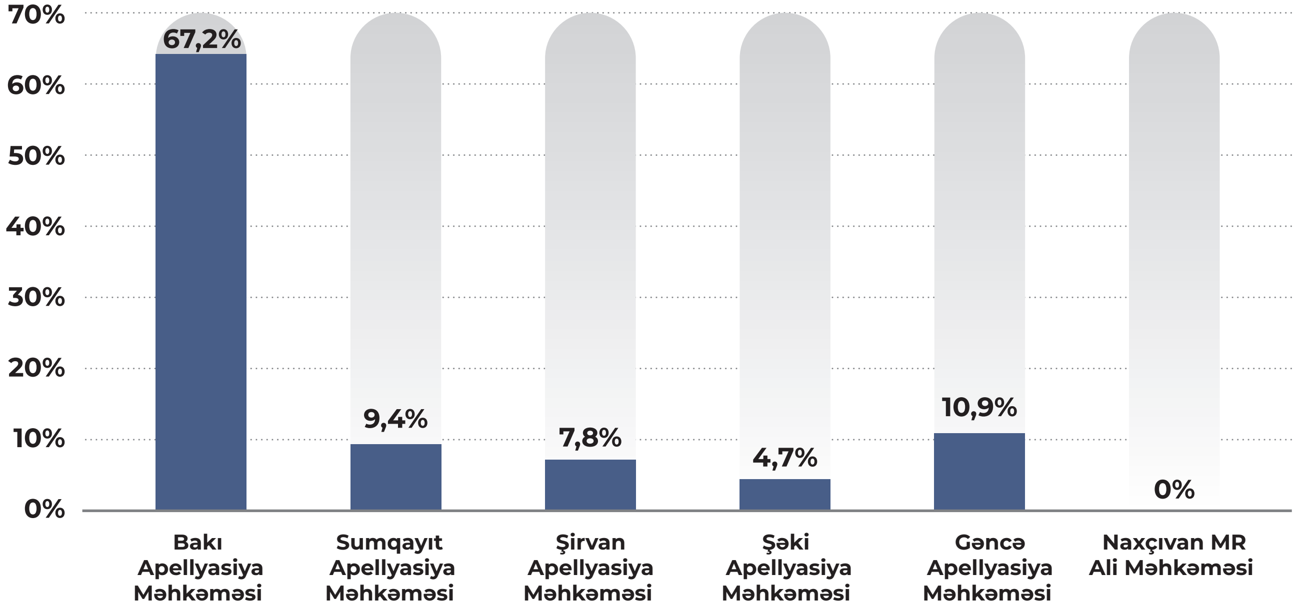

Kassasiya şikayətlərinin qeyri-mümkün hesab edilməsi və kassasiya baxışından çıxarılması ilə bağlı son 5 ilin göstəriciləri

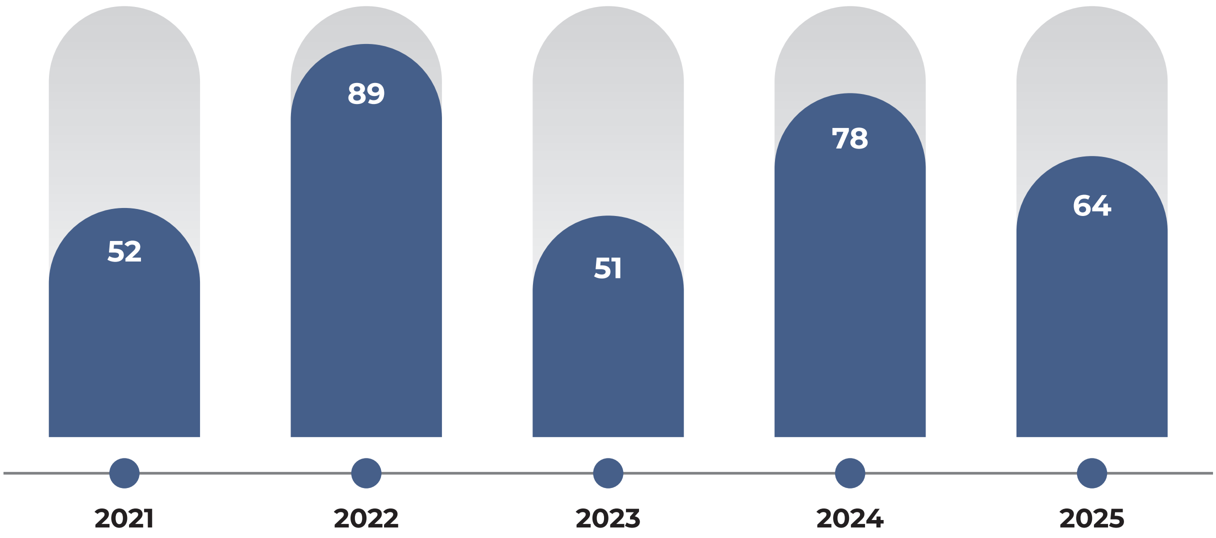

Ötən ilin göstəriciləri ilə müqayisəli təhlili

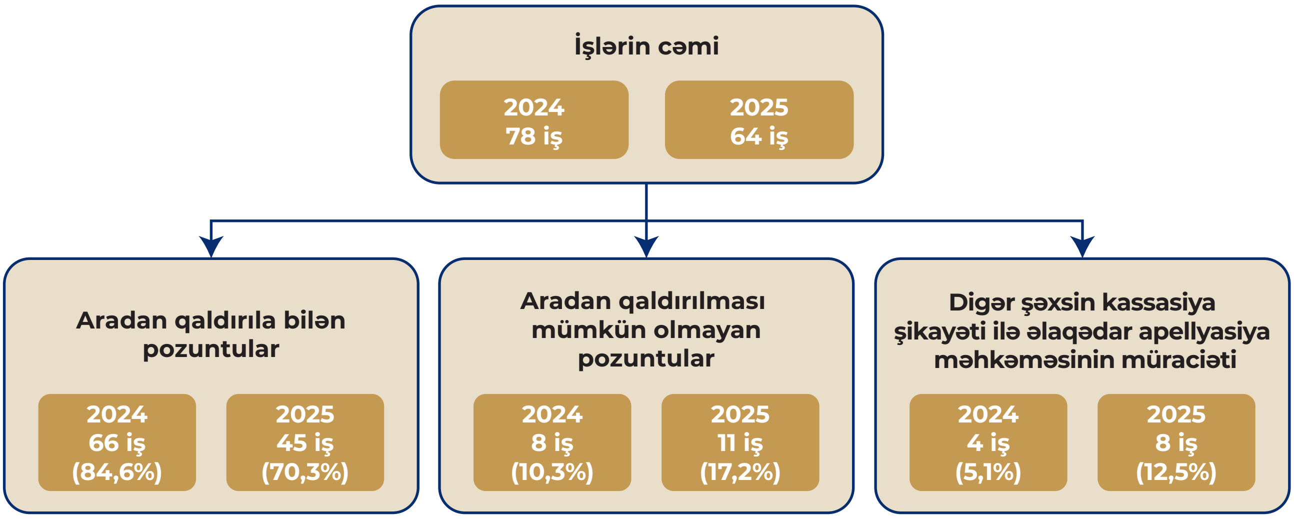

Kassasiya şikayətinin qeyri-mümkün hesab edilməsi əsasları

Aradan qaldırıla bilən pozuntular:

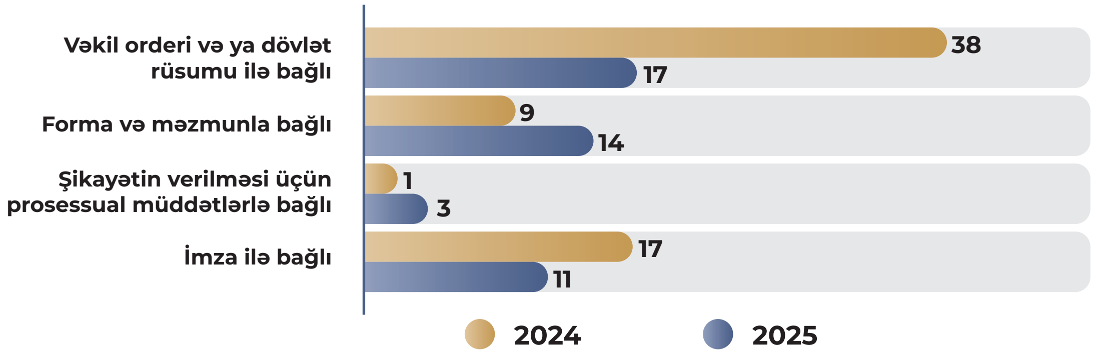

Aradan qaldırılması mümkün olmayan pozuntular:

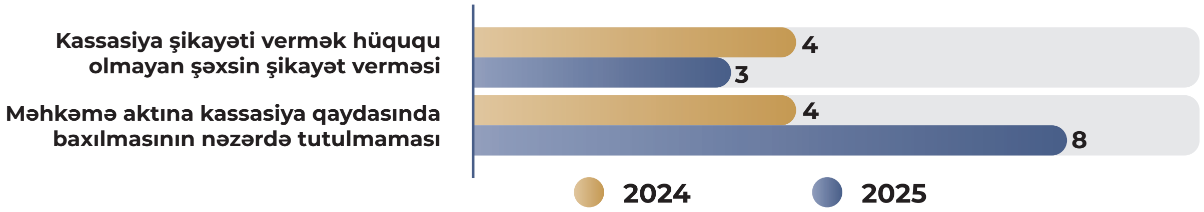

4.4. Kassasiya baxışının nəticələri barədə ümumi məlumatlar

Hesabat dövründə Kommersiya kollegiyasında baxılmış işlərin nəticələri, o cümlədən kassasiya icraatına xitam verilmiş işlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

Kassasiya baxışının nəticələri	2024	2025	Faiz göstəricilərinin müqayisəsi
Məhkəmə aktının dəyişdirilmədən saxlanılması	446 iş (80,7%)	498 iş (81,1%)	+0,4%
Məhkəmə aktının dəyişdirilməsi	2 iş (0,9%)	5 iş (0,8%)	-0,1%
Məhkəmə aktının ləğv edilməsi	94 iş (17,3%)	111 (18,1%)	+0,8%
Cəmi	542 iş (100%)	614 (100%)	-
O cümlədən, kassasiya icraatına xitam verilməsi	-	1 iş	-

4.5. Daxil olmuş və yekunlaşdırılmış işlərin apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgüsünə dair məlumatlar

Məhkəmələr	Daxil olan işlər			Yekunlaşdırılmış işlər		
	2024	2025	Artıb-azalma faizi	2024	2025	Artıb-azalma faizi
Bakı Apellyasiya Məhkəməsi	432	489	+13,2%	428	460	+7,5%
Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi	36	49	+36,1%	40	42	+5%
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	70	64	-8,6%	71	58	-18,3%
Şəki Apellyasiya Məhkəməsi	38	54	+42,1%	33	42	+27,3%
Şirvan Apellyasiya Məhkəməsi	50	86	+72%	46	63	+37%
Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi	8	22	+175%	9	14	+55,6%
Cəmi	631	764	21%	627	679	+7,7%

Daxil olan işlər kütləsi

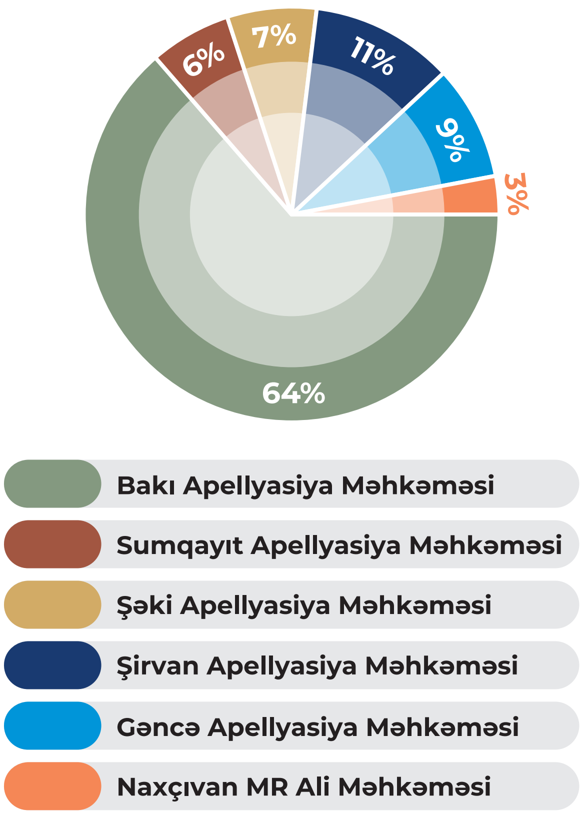

Həll edilən işlər kütləsi

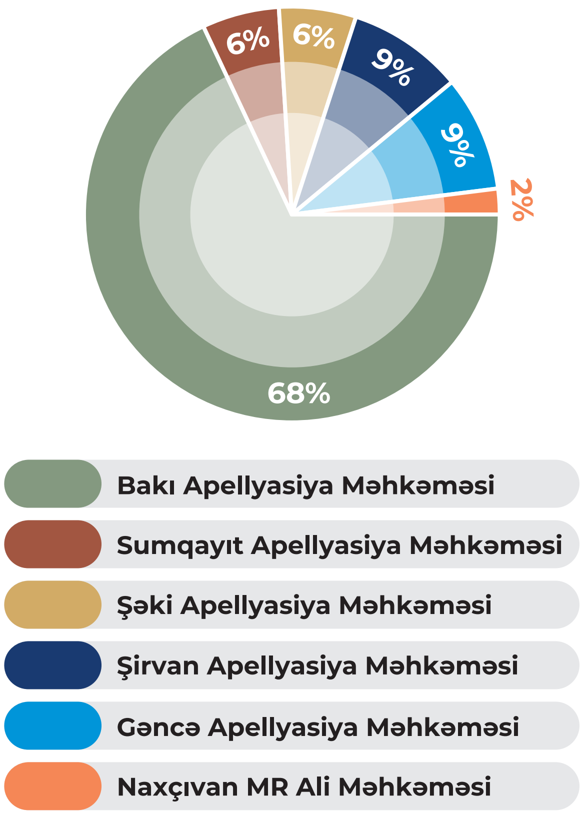

4.6. Baxılmış işlərin (614 iş) kateqoriyaları üzrə təhlili

Ötən ilin göstəriciləri ilə müqayisəli təhlil:

№	İşlərin kateqoriyaları	Baxılmış işlərin sayı		Ləğv[1]
		2024	2025	2025
1	Mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar mübahisələr	27 (5%)	29 (4,7%)	11 (37,9%)
2	Torpaq münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr	8 (1,5%)	12 (2%)	4 (33,3%)
3	Korporativ mübahisələr	18 (3,3%)	18 (2,9%)	4 (22,2%)
4	Müqavilə münasibətlərindən irəli gələn mübahisələr (ümumi)	366 (68%)	418 (68,1%)	70 (16,7%)
	• Alqı-satqı müqaviləsi üzrə mübahisələr	107	102	18 (17,6%)
	• İcarə müqaviləsi üzrə mübahisələr	46	61	11 (18%)
	• Kredit müqaviləsi üzrə mübahisələr	111	151	23 (20,7%)
	• Lizinq müqaviləsi üzrə mübahisələr	13	16	3 (18,7%)
	• Podrat müqaviləsi üzrə mübahisələr	40	29	7 (24,1%)
	• Tapşırıq müqaviləsi üzrə mübahisələr	10	4	-
	• Daşıma müqaviləsi üzrə mübahisələr	7	15	3 (20%)
	• Digər müqavilələrdən irəli gələn mübahisələr	32	40	5 (12,5%)
5	Təbii inhisar subyektlərinin iştirak etdiyi mübahisələr	33 (6,1%)	20 (3,2%)	4 (20%)
6	Hüquqi və fiziki şəxslərin ödəmə qabiliyyəti olmayan hesab edilməsi barədə mübahisələr (müflisləşmə)	-	3 (0,5%)	1 (33,3%)
7	Əqli mülkiyyət hüququ ilə bağlı mübahisələr	-	2 (0,3%)	2 (100%)
8	Xüsusi icraat qaydasında baxılan işlər (ümumi)	35 (6,5%)	39 (6,4%)	3 (7,7%)
	• Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında işlər	28	35	3 (8,6%)
	• Mediasiya prosesi nəticəsində bağlanmış barışıq sazişinin təsdiq edilməsi	7	4	-
9	İcra icraatından irəli gələn mübahisələr	1 (0,2%)	-	-
10	Sair kommersiya mübahisələri	54 (9,4%)	73 (11,9%)	12 (16,4%)
	Cəmi:	542 (100%)	614 (100%)	111 (18%)

[1] Ləğv faizləri eyni kateqoriya üzrə baxılmış işlərin cəminə münasibətdə hesablanmışdır.

Kassasiya qaydasında baxılmış qərardadların təhlili

I. Apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə bölgü:

Prosesual məsələnin məzmunu	Bakı AM	Sumqayıt AM	Gəncə AM	Şəki AM	Şirvan AM	Cəmi
Apellyasiyanın qeyri-mümkünlüyü	4 (57,1%)	-	1 (14,3%)	2 (28,6%)	-	7 (100%)
Kassasiya şikayətinin geri qaytarılması	11 (78,6%)	2 (14,3%)	1 (7,1%)	-	-	14 (100%)
Kassasiya şikayəti verilməsi üçün ötürülmüş müddətin bərpası	5 (45,5%)	-	4 (36,3%)	2 (18,2%)	-	11 (100%)
İş üzrə icraata xitam verilməsi	7 (63,6%)	-	2 (18,2%)	-	2 (18,2%)	11 (100%)
MPM 402.2.5	1 (100%)	-	-	-	-	1 (100%)
Cəmi	28 (63,6%)	2 (4,6%)	8 (18,2%)	4 (9,1%)	2 (4,6%)	44 (100%)

II. Kassasiya baxışının nəticələrinə münasibətdə bölgü:

Prosessual məsələnin məzmunu	Cəmi	Ümumi qərardadlara faiz nisbəti	Dəyişdiril-mədən saxlanılmış	Dəyişdiril-miş	Ləğv edilmiş
Apellyasiyanın qeyri-mümkünlüyü	7 (100%)	15,9%	2 (28,6%)	-	5 (71,4%)
Kassasiya şikayətinin geri qaytarılması	14 (100%)	31,8%	13 (92,8%)	-	1 (7,2%)
Kassasiya şikayəti verilməsi üçün ötürülmüş müddətin bərpası	11 (100%)	25%	9 (81,8%)	-	2 (18,2%)
Iş üzrə icraata xitam verilməsi	11 (100%)	25%	7 (63,6%)	1 (9,1%)	3 (27,3%)
MPM 402.2.5	1 (100%)	2,3%	1 (100%)	-	-
Cəmi	44 (100%)	100%	1 (2,3%)	32 (72,7%)	11 (25%)

4.7. Kassasiya baxışının nəticələrinin apellyasiya məhkəmələrinə münasibətdə təhlili

Hesabat dövründə Kommersiya kollegiyasında baxılmış işlərin nəticələri (iddiadan imtina, barışıq sazişi və sairə obyektiv əsaslarla ləğv edilmiş məhkəmə aktları da daxil olmaqla) apellyasiya instansiyası məhkəmələrinə münasibətdə aşağıdakı kimi olmuşdur:

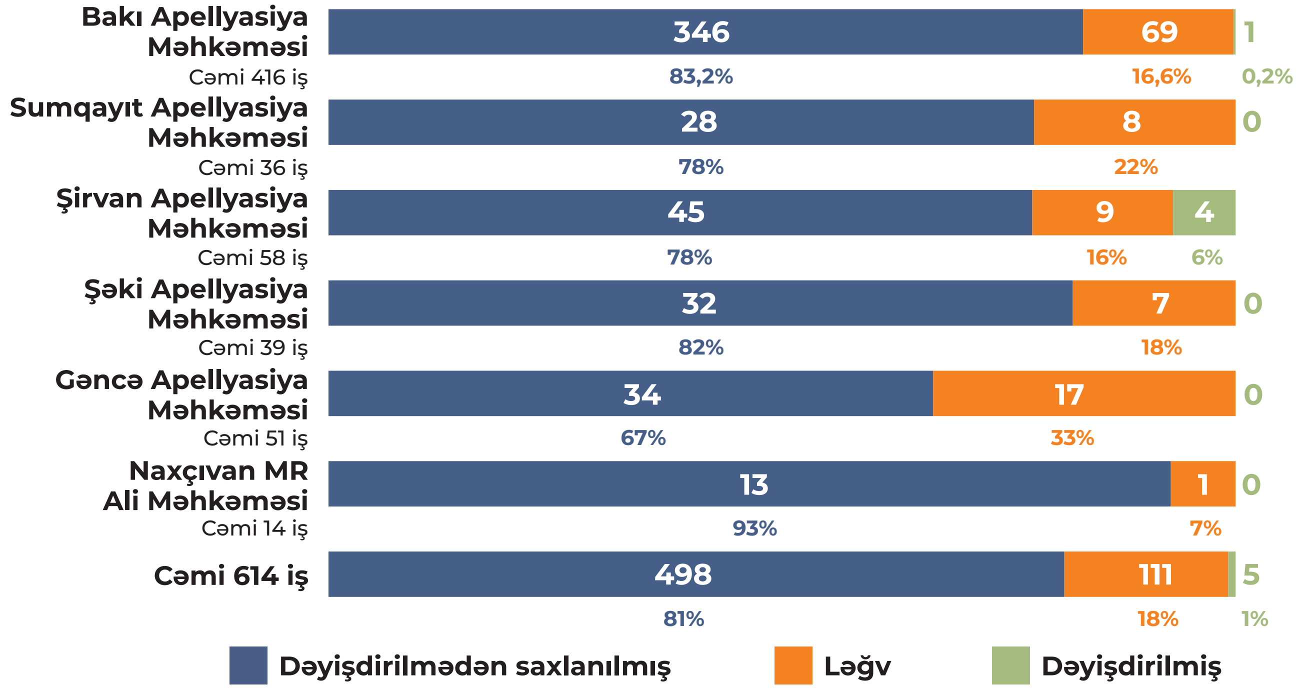

4.8. Xarici elementli kommersiya mübahisələrinə dair məlumat

Hesabat dövründə Kommersiya kollegiyasında baxılmış cəmi 614 işdən 21 iş, yəni 3,4% hissəsini xarici elementli kommersiya mübahisələri təşkil etmişdir.

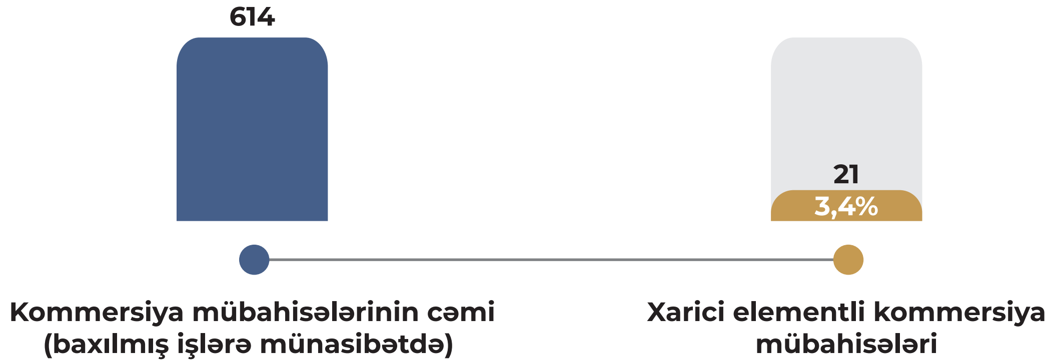

Hesabat dövründə Kommersiya kollegiyasında baxılmış hər 29 kommersiya mübahisəsindən bir 1 işdə xarici şəxs iştirak etmişdir.

Xarici elementlərin subyekt tərkibinə görə bölgüsü

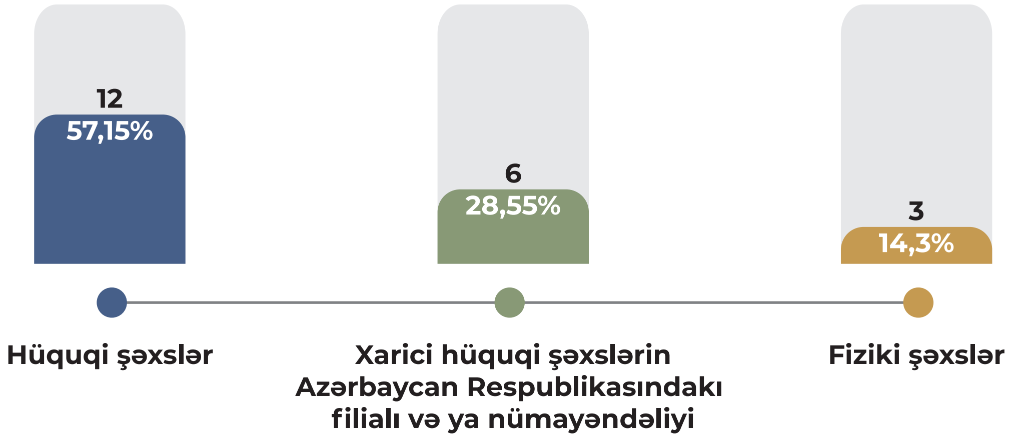

Xarici elementli kommersiya mübahisələrinin kateqoriyaları (mübahisə predmeti) üzrə bölgüsü

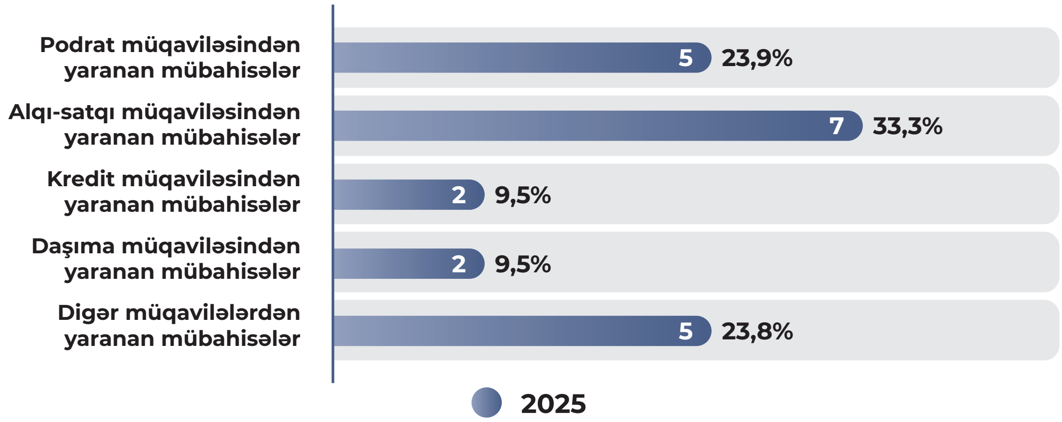

4.9. Məhkəmə aidiyyətinə dair mübahisələrlə bağlı məlumatlar

Aidiyyət işlərinin daxil olduğu birinci instansiya məhkəmələrinin yurisdiksiyasında olduğu apellyasiya məhkəmələri üzrə bölgü

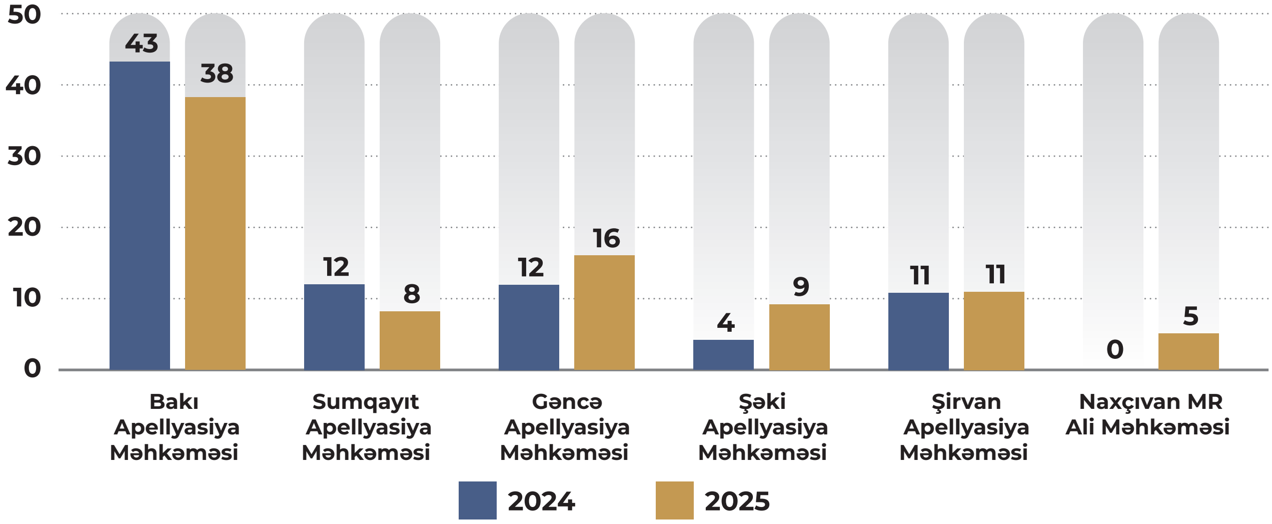

Kommersiya kollegiyasında məhkəmə aidiyyətinə dair baxılmış işlərin son 5 il üzrə müqayisəsi

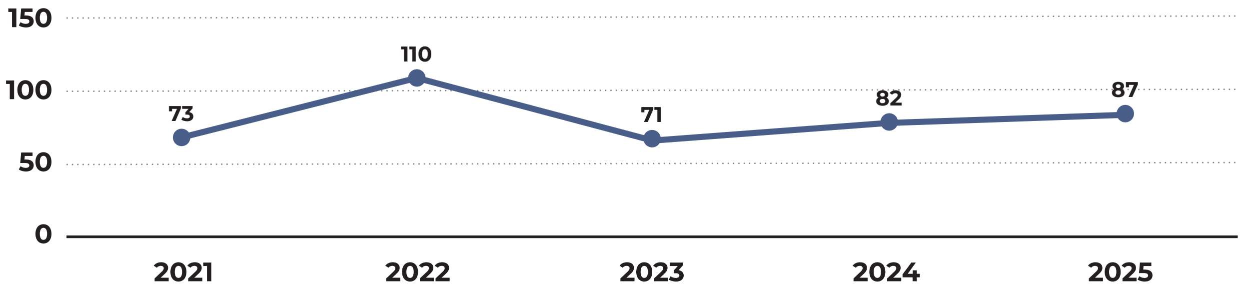

Aidiyyət mübahisələrinin yekun nəticələrinə dair məlumatlar aşağıdakı cədvəldə göstərilmişdir:

Aidiyyət işlərinin cəmi		Qərardadlardan verilmiş şikayətlərin nəticəsi				Məhkəmələr arasında fikir ayrılığının həlli
		Cəmi	Şikayət təmin edilmiş, qərardad ləğv edilmiş	Şikayət rədd edilmiş, qərardad dəyişdirilmədən saxlanılmış	Şikayət qeyri-mümkün hesab edilmiş	
2024	82	32 (39%)	5 (15,6%)	27 (84,4%)	-	50 (61%)
2025	87	34 (39%)	9 (31%)	20 (69%)	5	53 (61%)

Ləğv edilmiş məhkəmə aidiyyətinə dair qərardadların təhlili

Düzgün müəyyən edilməyən qiymətləndirici meyarın növü	Bakı AM-in yurisdiksiyası üzrə	Sumqayıt AM-in yurisdiksiyası üzrə	Şirvan AM-in yurisdiksiyası üzrə	Cəmi
Mübahisə predmeti	1	1	-	2
Münasibətin xarakteri	-	-	2	2
Subyektiv tərkib	2	-	1	3
MPM-in 30-cu maddəsinin tələbləri	2	-	-	2
Cəmi	5	1	3	9

4.10. İcraatda olmuş digər işlər barədə məlumatlar

Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlər üzrə statistik təhlil

Göstəricilər	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Cəmi icraat	37	39	+5,4%
Ötən hesabat dövründən qalıq keçən işlər	8 (21,6%)	3 (7,7%)	-62,5%
Hesabat dövründə daxil olan işlər	29 (78,4%)	36 (92,3%)	+24,1%
Yekunlaşdırılmış işlər	34 (91,8%)	28 (71,8%)	-17,6%
Növbəti hesabat dövrünə qalıq keçən işlər	3 (8,2%)	11 (28,2%)	2,6 dəfə artım

Yekunlaşdırılmış işlər üzrə qətnamələrin tanınma və icra proseduruna görə təhlili:

İşlərin növü	2024	2025	Artıb-azalma faizləri
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması	1	-	-
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin icrası	-	1	-
Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası	33	27	-18,1%
Cəmi	34	28	-17,6%

Tanınması üçün müraciət edilən xarici məhkəmə və arbitraj qətnamələrinin məzmunu pul vəsaitinin tutulması təşkil etmişdir.

Tanınması üçün müraciət edilən qətnamənin növü

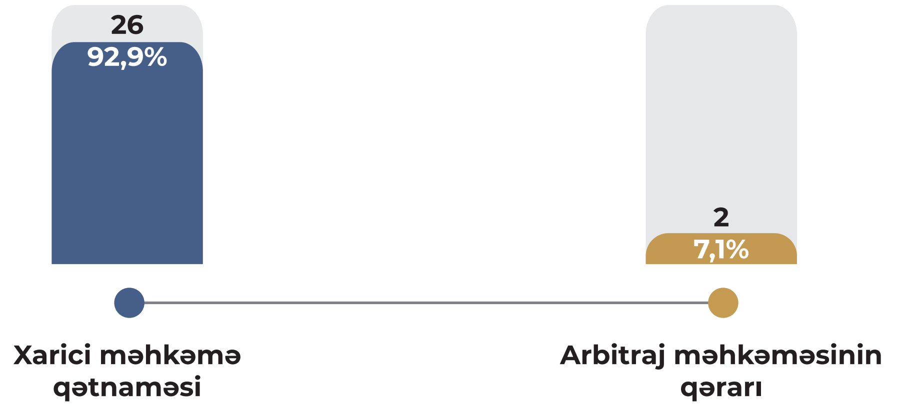

Xarici məhkəmələrin qətnamələrinin tanınması və icrası barədə işlərin nəticələrinin təhlili

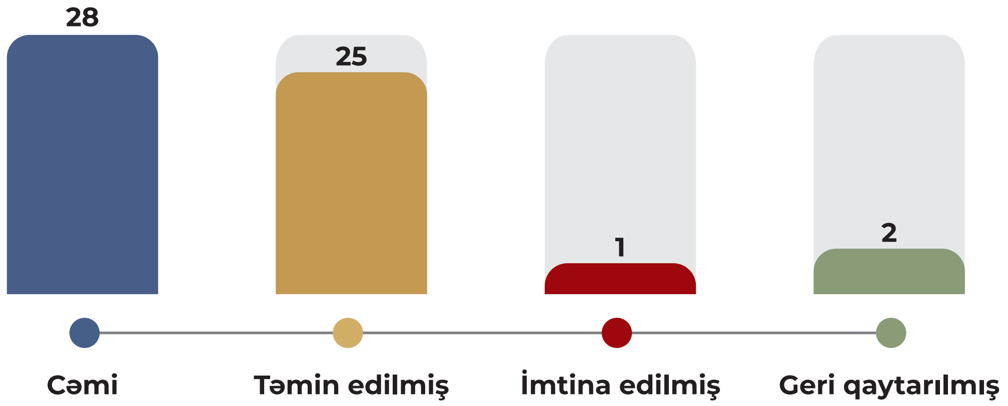

Tanınmadan imtina əsasları:

"Xarici arbitraj qərarlarının tanınması və icrası haqqında" 1958-ci il 10 iyun tarixli Nyu-York Konvensiyasının və MPM-in 476-cı maddəsinin tələblərinə əsasən 1 iş üzrə arbitraj məhkəməsinin qərarının tanınmasından imtina edilmişdir.

Plenum icraatı ilə bağlı ərizə və şikayətlər üzrə statistik təhlil

Müraciətin növü	Cəmi icraat		Artıb-azalma faizləri	Yekunlaşdırılmış		Artıb-azalma faizləri
	2024	2025		2024	2025	
Əlavə kassasiya şikayətləri	31	38	+22,6%	31	36	+16,1%
Yeni açılmış hallar üzrə icraatla bağlı ərizələr	13	10	-30%	13	10	-23%
İşdə iştiraka cəlb edilməyən, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərin ərizələri	1	2	+100%	1	2	+100%
Cəmi	45	50	+11,1%	45	48	+6,7%

Plenum icraatı ilə bağlı ərizə və şikayətlərə baxılma nəticələrinin təhlili

Müraciətin növü	Baxılmış		Rədd edilmiş		Plenuma çıxarılmış	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Əlavə kassasiya şikayətləri	31	36	31	36	-	-
Yeni açılmış hallar üzrə icraatla bağlı ərizələr	13	10	13	10	-	-
İşdə iştiraka cəlb edilməyən, məhkəmə aktı ilə maraqlarına toxunan şəxslərin ərizələri	1	2	1	2	-	-
Cəmi	45	48	45	48	-	-

Apellyasiya instansiyası məhkəmələrindən daxil olmuş etirazlarla bağlı məlumatlar

Etirazın verildiyi apellyasiya məhkəməsi	Etirazın əsası	Etiraz təmin edilmiş, iş baxılması üçün başqa apellyasiya məhkəməsinə verilmiş
Gəncə Apellyasiya Məhkəməsi	Məhkəmə tərəfindən işə qərəzli yanaşılması	1

4.11. Vahid məhkəmə təcrübəsi baxımından əhəmiyyətli olan və ulduz nişanı ilə indeksləşdirilmiş məhkəmə aktları (★★★ statuslu qərarlar)

№	Qərarın mahiyyəti	Qərarın nömrəsi	Qərarın qəbul edilmə tarixi
1	İş üzrə icraata xitam verilməsi	2-2(102)-46/2025	08.01.2025
2	Müflisləşmə işləri üzrə	2-2(102)-168/2025	23.04.2025
3	Xarici elementli kommersiya mübahisələri üzrə	2-2(102)-574/2025	20.08.2025
Cəmi – 3			

4.12. Baxılmış işlər üzrə dövlət rüsumlarına dair məlumatlar

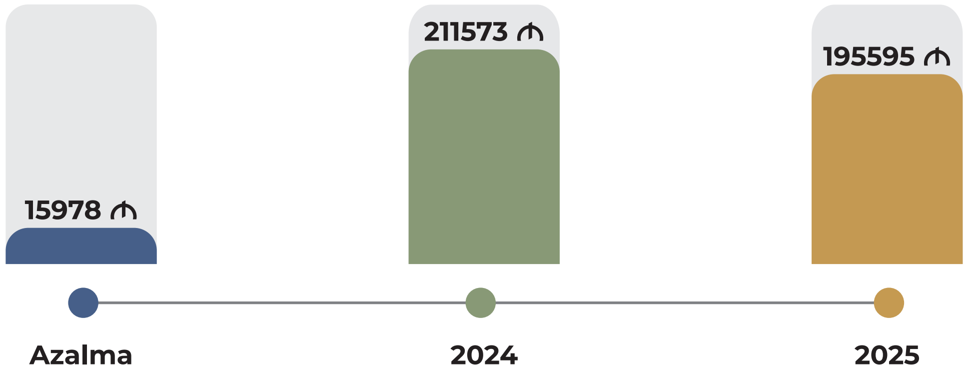

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ

V BÖLMƏ

ALİ MƏHKƏMƏNİN PLENUMU

05

5. Ali Məhkəmənin Plenumunun fəaliyyətinə dair ümumi məlumat

Hesabat dövründə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin sədri İnam Kərimovun sədrliyi ilə Ali Məhkəmənin Plenumunun (bundan sonra – Plenum) 9 iclası (24 yanvar, 4 aprel, 14 aprel, 5 iyun, 4 iyul, 7 oktyabr, 27 oktyabr, 24 dekabr, 26 dekabr 2025-ci il tarixlərində) keçirilmişdir.

Hesabat dövründə Ali Məhkəmənin vahid məhkəmə təcrübəsini formalaşdırmaq və hüququn inkişafını təmin etmək məqsədlərinə yönəlmiş fəaliyyəti davam etdirilərək "Azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilmiş şəxslər üçün cəzaçəkmə müəssisəsinin növünün məhkəmələr tərəfindən təyin edilməsi təcrübəsi haqqında" 2025-ci il 4 iyul tarixli 11 nömrəli və "Şəxsiyyət (qeyri-əmlak) hüquqlarının müdafiəsi haqqında" 2025-ci il 24 dekabr tarixli Plenum qərarları qəbul edilmişdir.

O cümlədən, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun "Nikahın pozulması, boşanmadan sonra yetkinlik yaşına çatmayan uşaqların valideynlərdən hansının yanında qalması və uşaqlar üçün valideynlərdən aliment tutulması tələbinə dair işlərə baxılarkən qanunvericiliyin məhkəmələr tərəfindən tətbiqi təcrübəsi haqqında" 2016-cı il 28 mart tarixli 8-2/2016 nömrəli, "Valideynlərin və digər qohumların uşaqla ünsiyyətdə olmaq hüquqları ilə əlaqədar qanunvericiliyin məhkəmələr tərəfindən tətbiqi təcrübəsi haqqında" 2011-ci il 28 oktyabr tarixli 6/2011 nömrəli, "İnzibati məhkəmə icraatında iddianın mümkünlüyünə dair" 2015-cı il 10 aprel tarixli 5 nömrəli qərarlarının tətbiqi ilə bağlı məhkəmələrin fəaliyyətinin monitorinqinin aparılması qərara alınmış, "İnzibati mübahisələrə dair işlər üzrə məhkəmə qaydasında tətbiq edilən müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumunun 2023-cü il 29 sentyabr tarixli Qərarının və "Xarici elementli kommersiya mübahisələrində qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun 15 dekabr 2023-cü il tarixli Qərarının tətbiqi ilə bağlı məhkəmələrin fəaliyyətinin monitorinqinin nəticələri təsdiq edilmiş, sözügedən qərarlara əlavə və dəyişikliklər edilmişdir.

Həmçinin, "Ərizənin baxılmamış saxlanılması barədə qanunvericiliyin məhkəmələr tərəfindən tətbiq edilməsi təcrübəsi haqqında" 2011-ci il 31 mart tarixli 3 nömrəli, "İşlərin ümumi və yaxud kommersiya məhkəmələrinə aidiyyətinin müəyyən edilməsi, məhkəmə aidiyyəti ilə bağlı mübahisələrə və məhkəmələr arasında yaranan fikir ayrılıqlarına baxılmasının xüsusiyyətlərinə dair" 2020-ci il 18 sentyabr tarixli 10 nömrəli, "İnzibati məhkəmə icraatında iddianın mümkünlüyünə dair" 2015-ci il 10 aprel tarixli 5 nömrəli, "Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi yanında Elmi-məsləhət şurasının tərkibinin müəyyən edilməsi barədə" 2023-cü il 19 may tarixli 12 nömrəli, "Silahın, onun komplekt hissələrinin, döyüş sursatının, partlayıcı maddələrin və qurğuların qanunsuz hazırlanmasına, dövriyyəsinə və talanmasına dair işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" 2005-ci il 27 may tarixli 2 nömrəli, "Yetkinlik yaşına çatmayanların cinayətləri barədə işlər üzrə məhkəmə təcrübəsi haqqında" 2008-ci il 30 iyun tarixli 4 nömrəli, "İnzibati mübahisələrə dair işlər üzrə məhkəmə qaydasında tətbiq edilən müvəqqəti xarakterli müdafiə tədbirləri haqqında" 2023-cü il 4 oktyabr tarixli 14 nömrəli Azərbaycan Respublikası Ali

Məhkəməsi Plenumunun qərarlarına dəyişikliklər edilməsi, “Müttəhimin müdafiə hüququnu təmin edən qanunların məhkəmələr tərəfindən tətbiq edilməsi təcrübəsi haqqında” 1994-cü il 2 dekabr tarixli 6 nömrəli və “Cinayət mühakimə icraatında zərərçəkmiş şəxsin iştirakını tənzimləyən qanunların tətbiqi haqqında” 1996-cı il 27 dekabr tarixli 5 nömrəli Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsi Plenumunun qərarlarının qüvvədən düşmüş hesab edilməsi ilə qərara alınmışdır.

05 iyun 2025-ci il tarixdə birinci instansiya məhkəmələrinə təyinat alan 38 hakimin, 26 dekabr 2025-ci il tarixdə 34 hakimin andiçməsi keçirilmişdir.

Hesabat dövründə Plenumda əlavə kassasiya qaydasında 1 mülki işə, yeni açılmış hallara dair ərizə əsasında 2 mülki işə, eyni zamanda intizam məsuliyyətinə cəlb edilmə haqqında Məhkəmə-Hüquq Şurasının qərarından verilmiş şikayətə (cəmi 4 iş) baxılmışdır.

5.1. Ali Məhkəmənin Plenumunun icraatında olmuş işlər barədə məlumat

İcraatın növləri	Ləğv, kassasiya məhkəməsində baxış	Ləğv, apellyasiya məhkəməsində baxış	Ləğv, birinci instansiya məhkəməsində baxış	Dəyişdirilmiş
Mülki işlər üzrə				
Əlavə kassasiya icraatı	1			
Yeni açılmış hallar üzrə icraat			2	
Konstitusiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
Cinayət işləri üzrə				
Əlavə kassasiya icraatı				
Yeni açılmış hallar üzrə icraat				
Konstitusiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
İnzibati mübahisələr üzrə				
Konstitusiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
Kommersiya mübahisələri üzrə				
Əlavə kassasiya icraatı				
Yeni açılmış hallar üzrə icraat				
Konstitusiya Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				
İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsindən daxil olmuş işlər üzrə icraat				

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
ALİ MƏHKƏMƏSİ